

Nöje tipsar om höstlovskul

NÖJE. Handla kläder är ju alltid skoj.

Nöje i dag tipsar om olika saker att göra i höst.

SIDAN 14

Svag krona ger minus för många

NYHETER. När den svenska kronan försvagas gentemot euron innebär det både minus och plus i kassan för ålänningarna.

Sjömannen **Johannes Engqvist** på det svenskflaggade fartyget Cindrella har fått en ofrivillig "lönesänkning". Även personer som bor på Åland men får pensionen från Sverige märker av en sänkning.

Känsligast är det för dem som har inkomsten i kronor, men utgifterna

i euro. För Viking Line betyder den svaga kronan att inkomsterna sjunker från de svenskflaggade fartygen, men man har ett kroninnehav som man inte växlar över automatiskt utan kan i viss mån invänta bättre tider.

Kappahl, som är en del av en svensk koncern, vinner på en svag krona.

– Vi får mer för pengarna, säger **Susanne Fagerström** på Kappahl Åland.

SIDAN 3

Hela aktielistan De äger IFK-fotbollen

FOTBOLL. Nu i veckan får IFK Mariehamns aktieägare sina aktiebrev på posten.

Det var i våras som fotbollslaget bolagiserades och en emission gjorde det möjligt för allmänheten att köpa delar i herrligalaget. 667 stycken är de som nu äger aktier i IFK och Nya Åland har hela listan.

SIDORNA 18-19

44 nya tomter i Östernäs

NYHETER. En ny stadsplan för området Storgården i Mariehamn Östernäs har tagits fram. Enligt förslaget ska 13 större egnahemstomter, 29 mindre egnahemstomter, och två tomter för kedjehus byggas på området.

Bostadsområdet får namnet Konstnärsbacken, och på området anläggs gatorna Palettgränd, Akvarellgränd,

Mitt emot Övernäsgränd har man planerat för 44 nya tomter.

Illustration: STADSARKITEKTKONTORET

Pastellgränd och Juseliusvägen.

I går godkände stadsstyrelsen stadsplaneförslaget.

SIDAN 5

Oväntad vändning i ärekränkningens mål

NYHETER. Det som skulle bli en rättegång om ärekränkning utvecklades till något ännu mera dramatiskt i tingsrätten i går.

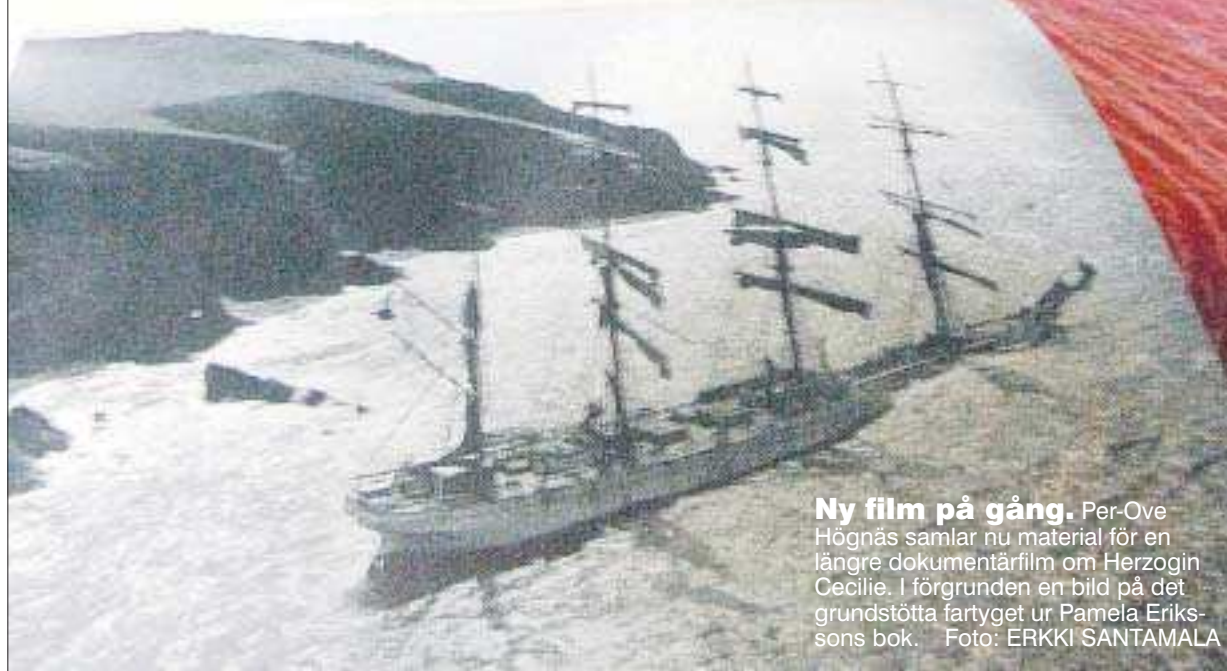
Den husförsäljare som anser sig ha blivit kränkt begärde så mycket pengar för den ekonomiska skada han påstår sig ha lidit att motpartens juridiska företrädare blev misstänksam.

– Yrkandet stämmer ju inte överens med beloppen i skattelängden. Här är det någonting som inte stämmer, och jag är säker på att också skattemyndigheterna håller med mig, sa biträdet och begärde uppskov för att syna mannens skattedeklarationer från 2003 och framåt.

SIDAN 4

Herzogin kan bli film

Ny film på gång. Per-Ove Högnäs samlar nu material för en längre dokumentärfilm om Herzogin Cecilie. I förgrunden en bild på det grundstötta fartyget ur Pamela Erikssons bok. Foto: ERKKI SANTAMALA

KULTUR. Herzogin Cecilie och hennes förlisning vid den engelska kusten våren 1936 kan bli film. Det är dokumentärfilmaren **Per-Ove Högnäs** i Mariehamn som satt i gång ett projekt som han hoppas skall resultera i en längre dokumentärfilm.

Nyligen besökte Högnäs tillsammans med **John Knight**, som hjälper honom med researchen för filmen, Salcombe i Devonshire där **Gustaf Eriksons** flaggskepp strandade en dimmig aprilnatt för 72 år sedan.

Per-Ove Högnäs konstaterar att Herzogin Cecilie fortfarande är ett mycket mytomspunnet fartyg och att minnet av förlisningen fortfarande lever starkt i Salcombe med omnejd.

SIDORNA 12-13

kultur

8

Bara på biblioteken i Mariehamn och Geta kan man hitta böcker av årets Nobelspristagare i litteratur.

nöje

14

Woody Allens nya film, som har premiär på bio Savoy i kväll, får fyra stjärnor av Nyans recensent.

krönika

22

Turisttankar i svampskogen skriver krönikören **Eivor Lindström** om.

åland 24 ikväll

Rakt på: Är åländsk jord i åländska händer ett problem för våra företag? **Nina** pratar med **Göran Lindholm**, vd Ålands ömsesidiga försäkringsbolag och **Daniel Dahlén**, vd Ålands Handelskammare.

SISTA VECKAN MED VÅR
SÅNGKAMPANJ

Vardagar 10-19.
Lördag Söndag 11-16
tel. 17 570 fax 17 581

TILLFÄLLET
Lövuddsvägen, Möckelö

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

” 59 energisnåla lägenheter i Stockholms första passivhus sparar varje år lika mycket koldioxidutsläpp som 220 flygresor Stockholm-Madrid tur och retur eller 19.000 mil med en ny bil.

DAGENS NYHETER 4 OKTOBER

Miljöpriset gick till Island

I dag blev det klart att företaget Marorka från Island har vunnit Nordiska rådets miljöpris i år. Åländska Retpack Solutions, som tog sig till final i tävlingen, gratulerar vinnaren i ett pressmeddelande.

Marorka fick priset på 350.000 danska kronor för utveckling och produktion av flera system för energistyrning inom sjöfarten.

Årets pristema var ”Mindre energiförbrukning med bättre verktyg” för en nordisk produkt, uppfinning eller serviceform som bidrar till att minska medborgarnas energiförbrukning.

Sjöfartsutsläpp

Marorka fick priset för att ha utvecklat ett it-verktyg som väsentligt kan reducera energiförbrukning och utsläpp inom sjöfarten. Företaget har lyckats förena forskning och produktutveckling som på längre sikt kan påverka klimatet positivt, bland annat genom att minska fartygens koldioxidutsläpp, samtidigt som produkten blivit lönsam i industriproduktion.

Sjöfartsindustrin har, heter det på Nordiska rådets hemsida, på senaste tiden lyfts fram

på den internationella miljöagendan som en allvarlig utsläppsskälla. Marorka har samarbetat med ledande rederier i Norden och resten av världen och företagets innovation bidrar till att minska detta globala problem, heter det.

Stolt över finalplatsen

Retpack Solutions, som utvecklat ett allmänt applicerbart datasystem för kontroll och styrning av logistik, pantutbetalning samt kostnadsuppföljning för returmaterial och emballage för i första hand bryggeriindustrin men också för livsmedelsindustrin i övrigt, säger i ett pressmeddelande att man är stolt över att ha nått finalen och att detta innebär ett genombrott för företagets patenterade systemupplägg för den pantbelagda returgodshanteringen.

–Upplägget ansågs platsbygga bland de främsta inom Norden angående temat för årets miljöpris, och det värdesätter vi högt. Nu kommer vi att jobba vidare med ny energi, framhåller Retpack Solutions kreativa direktör **Krister A Martell** i meddelandet där han passar på att tacka Ålands teknologisentrums verksamhetsledare **Robert Mansén** som upplyste om att priset fanns och Ålands

Stolt ändå. Krister A Martell på Retpack Solutions vann inte Nordiska rådets miljöpris i år, men han är stolt över finalplatsen och allt det som företaget åstadkommit med mycket arbete och små resurser. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

företagarförenings ombudsman **Jonny Mattsson** som gjorde tävlingsanmälan.

Har kommit långt

Han berättar något om de hittills uppnådda framgångarna som åstadkommit med mycket arbete och små resurser:

■Palpa (företaget Suomen palautuspakkaus som har både myndighetsansvaret och ansva-

ret för den praktiska hanteringen av allt returmaterial inom bryggeribranschen) har delvis tagit i bruk Retpacks system Jara Optimax.

■I somras ingick Retpack ett samarbetsavtal med Food Process Innovations ab vars mål är att bland annat utveckla styrnings- och uppföljningssystemet inom livsmedelsindustrin.

■Flera utskott inom Nordis-

ka rådet har meddelat att ett gemensamt nordiskt pantsystem borde startas så fort som möjligt och att företaget troligen får en roll i detta.

■Inom hela EU-området eftersträvas ett heltäckande uppföljningssystem för pantsatt returmaterial. Svenska regeringen, konkurrensverket och kommerskollegium har tagit sådana initiativ. En politisk gruppering

inom EU-parlamentet har tagit kontakt med Retpack för att höra om det finns intresse av ett samarbete.

–Vi har givetvis svarat ja, uppger Krister A Martell.

■Retpack har även lämnat in patentansökningar för EU, Norge och Kina.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Tema eld och ljus

Under temat HET PLANET ordnas avslutningsshow kl 22.00 på Torggatan

LJUS- OCH ELDSHOW med bl.a. den världskände slowemotion-artisten **Felix Lancelot**

PAF i samarbete med **SaveThePlanet.ax**

Missa inte detta!

Open by Night

I MARIEHAMN

Ett axplock ur aktivitetererna under kvällen:

KI 18.30	PowerClub ordnar MOPPE-ÅM på Torget (ca 1,5-2 h)
KI 18-20	ART OF SOUND, Mariehamns Stadsbibliotek
KI 18.00	OBUNDNA bjuder på korv utanför Datatelefon
KI 18.00	FÄLTARNA bygger tält med soffor och diskuterar med ungdomar och bjuder på kaffe
KI 17.00-21.30	ECKERÖ LINJEN anordnar styrkemätning och avgör vem som är "Starkast i Stan". Lyckohjul, vinst varje drag. Se den NYA BUSSEN från WILLIAMS BUSS, visas utanför Eckerö Linjens kontor
KI 18-22	KLOTTERVÄGG och TRUBADUR, Sittkoffs
KI 22.00	AVSLUTNINGSSHOW på Torggatan

Glenns enmansband spelar på La Strada
Kom till Emmaus och svara på enkät, vinn presentkort 50€
Kommittén för Mariehamns Stads 150-årsfirande finns utanför Kalmers/Sittkoffs och bjuder på kaffe och tårta åt de som kommer och pratar om sina idéer.

Mängder av aktiviteter och fina erbjudanden!

EXTRA ÖPPET KL 18.00–22.00 I DE FLESTA AFFÄRER UNDER OPEN BY NIGHT
FREDAGEN DEN 10 OKTOBER
(avvikelser kan förekomma)

ÅLANDS KÖPMANNAFÖRENING
Centrumutskottet

paf
www.savetheplanet.ax

Enligt Pafs vd Lars Porko kommer casinot att flyttas till en annan plats i Mariefhamn.

Paf vill flytta casinot

■Ryktet går att Paf skulle vilja öppna casino i Eckerö post och tullhus, men det stämmer inte enligt vd **Lars Porko**.

–Det ryktet har inte jag hört, men det är bara spekulationer.

Enligt Lars Porko kommer casinot på Torggatan att flyttas någonstans inom stadens gränser.

–Det är Mariefhamn vi är fokuserade på. Vi har inga planer på ett casino i Eckerö. (If)

Polisen utreder hundanfall

■Hunden som bet en kvinna i Haraldsby i tisdags kan bli ett fall för tingsrätten. Först skall polisen höra målsäganden och hundägaren, säger förundersökningsledaren **Eva Fellman**.

Om ärendet går till tingsrätten finns flera alternativ vid en fällande dom:

Domstolen kan besluta om böter, förbud att äga djur, eller bestämma att ett djur måste avlivas.

Hundägaren kan ställas till svars för vållande av personskada. Han har tidigare bötfällts efter att två av hans hundar anfallit en åttaårig pojke i byn.

Polisen har fått en skrivelse från representanter för nio familjer i Haraldsby som begär att myndigheterna vidtar åtgärder för att förhindra flera angrepp. (pd)

Stöd till barn med annat modersmål

■Barn med annat modersmål än svenska ska få bättre stöd i skolan. Det beslutades på skolnämndens sammanträde den 8 oktober.

En kommitté utsedd av landstapregeringen har tagit fram en rapport med riktlinjer för barnomsorgen i landskapet. Bland sägs att barn med annat modersmål ska ges goda möjligheter att utvecklas och lära sig svenska. Skolnämnden beslutade att anhänga om en fortsättning av arbetet, så att även riktlinjer för undervisning och stöd till elever i grundskolan utarbetas.

–Det är en fråga som i högsta grad är aktuell, säger **Maria Hägerstrand-Mattsson**, handläggare vid skolkansliet i Mariefhamn.

Inom stadens grundskolor finns i nuläget 17 olika modersmål representerade. Några exempel är ryska, estniska och vietnamesiska. Enligt Maria Hägerstrand-Mattsson är det här inte enbart en fråga för barnomsorgen, utan även skolorna runt om i landskapet.

–Det är inte bara en Mariehamnsfråga, utan en Ålandsfråga. (If)

Den svaga kronan ger både vinnare och förlorare

För dem på Åland som säljer till Sverige är den svaga kronan inte bra, men nu vinner de som köper från Sverige.

–Rent generellt kan vi säga att när kronan är svag blir intäkterna också svaga, säger vice vd **Kent Nyström** vid Viking Line som har tre svenskflaggade fartyg.

Även en stor del av passagerarna handlar i euro och det märks men borde uppvägas av att lönerna som betalas också är mindre värda. Skillnaden märks med detsamma enligt Nyström. Det är värdet vid betalningstidpunkten.

Hur stora är fluktuationerna?

–Det är svårt att säga. Den svenska kronan är en liten valuta som fluktuerat mycket under ett års tid.

Fungerar det ekonomiskt att ha Cinderella med svenskt flagg?

–Generellt sett är vi nöjda med att Cinderella är svenskflaggat. När det gäller kronkursen idag är det sannolikt en tillfällig svängning som säkert kommer att ändras.

De anställda på Cinderella får välja om de tar sin lön i euro eller kronor. Rederiet har en omräkningsservice för dem som vill ha lönen i euro. Man kan inte ändra månad för månad om man plötsligt vill spara kronor tills kursen i blir bättre.

Skild kassa

Kassachef **Jonny Lilja** säger att man inom Viking Line fört diskussioner om priserna på Viking Line under ett års tid, sedan den svenska kronans försvagning började.

–Men vi måste också fundera var brytningspunkten för att försäljningen går ner är. Ska vi justera priserna bara för att kronan är svag?

För Viking Line märks kronkursen först när man slutligen avyttrar kronan, det vill säga växlar över den till euro. Men inom Viking line har man en skild ”kassa” med kronor. Dit kommer inkomster och därifrån betalas utgifter till exempel i form av löner. Viking Line har möjlighet att i viss mån anpassa växlingen och invänta en bra kurs på kronan. Men inte hur länge som helst.

Lägre löner och pensioner

Den svaga svenska kronan har redan åtit upp den löneökning Johannes Engqvist fick i våras när kronan var starkare.

De åländska sjömän som får sin lön via svenskflaggade fartyg har alltid varit beroende av kursen på den svenska kronan. När kronkursen fluktuerar påverkar det lönen.

De anställda på Viking Lines svenskflaggade fartyg får lönen i svenska kronor. De som lever i ett euro-land måste växla kronorna till euro i något skede.

Överstyrmann **Johannes Engqvist** på m/s Cinderella är en av dem. Hans lön går till ett

Valutahandlare Ulla Berglund väntar och ser hur marknaden tar emot de åtgärder som ska stilla finanskrisen. Sedan vet man vart kronan vänder.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

–Det är dåligt för hela Åland när kronan är svag, säger Lilja.

”Skvalpvaluta”

Valutahandlare **Ulla Berglund** på Ålandsbanken säger att det är omöjligt att säga vart det bär för kronan i dagsläget.

–Igår (läs: onsdag) gjorde alla stora länder en samordnad räntesänkning. Nu beror det på hur marknaden uppfattar den. Och de stora kvartalsboksluten runt om i världen ska trilla in, så det kan hända mycket saker nu.

Ulla Berglund säger att den finska marken har befunnit sig i samma situation som den svenska kronan.

–Vi kallar de små valutorna för ”skvalpvalutor”. De skvalpar fram och tillbaka. Men den svenska kronan har klarat sig relativt bra.

Tur för Finland är att vi har en av de tre största valutorna i världen. Det finns ingen orsak att oroa sig påpekar Ulla Berglund.

Mer varor för pengarna

De åländska företagen som handlar med Sverige har vissa fördelar när kronan är svag. **Susanne Fagerström**, som har Kappahl på Åland får mer varor för pengarna.

–Kappahl är en del av en svensk koncern. Uppköpen sker från Asien och går via moderbolaget i Sverige. När kronan är svag får Kappahl Åland mer varor för pengarna.

Men det gäller tvärtom också.

För Paf som har spel på nä-

KRONKURSEN

Kursen för den svenska kronan har åkt upp och ner. För dem som får sin lön eller pension i svenska kronor har kursen varit 9,4, alltså kostar en euro 9,4 kronor. Nu när kursen varit som högst har en euro kostat 9,7 kronor. Det betyder att lönen i svenska kronor räckt till färre euron. Skillnaden i en månads inkomster kan skilja med över 60 euro.

Kronans kurs	9,4	9,7	Skillnad i euro/mån
Pension 15.000 kronor i mån	1595,74 euro	1546,39 euro	49,35
Lön 20.000 kronor i mån	2127,66 euro	2061,85 euro	65,81

Svag krona. Kronan har försvagats i takt med finanskrisen.

Foto: ERKKI SANTAMALA

tet och på färjorna ger dagens svaga krona inga direkta konsekvenser.

–Det påverkar inte nätspelet i sig som bedrivs bara i euro, där finns inga valutaavikelser. Men man vet ju inte hur det påverkar spelarna som så att säga spelar i en annan valuta. För dem som

har kronor blir det ju lite dyrare, säger **Christer Mattsson** vid Paf.

På färjorna har Paf en anpassad kronkurs när det gäller bordsspelet.

–Vi följer valutaläget och gör anpassningar om så krävs.

När det gäller automaterna är

det för tidigt att säga om spelet i kronor påverkats.

–Men så här korta puckar har jag ingen direkt uppfattning, men jag tror det är förhållandevis marginella skillnader.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

tvungen att föra över till slut. Jag har en eller två månaders buffert innan jag måste föra över.

Men skatten blir också motsvarande mindre när inkomsten minskar påpekar Engqvist.

Pension från Sverige

Det är inte bara sjömän som får sin lön från Sverige, flera ålänningar får hela eller delar av pensionen från Sverige.

Hans Tillström är pensionerad sjöman och får kronorna omräknade till euro på sitt konto på Nordea.

–Det är ju svängningar varje månad, men nu har det svängt ordentligt. Senaste utbetal-

ningen var mitt i den dåliga kursen, men det handlar trots allt inte om några våldsamma skillnader.

Tillström har en lugn inställning till kronkursen och följer inte med hur den ändrar annat än via nyheterna.

–Jag räknar inte på det. Man betalar sina räkningar och resten har man att leva på.

En lösning för att slippa fluktuationerna skulle vara att flytta till Sverige, men det har Hans Tillström inga planer på efter nästan 30 år på Åland.

–Jag trivs bra här.

När kronan sjunker, sjunker lönen för sjömannen Johannes Engqvist.

Arkivfoto: ANDREAS DIENERT

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Ärekränkningensmål om tidningsartikel tog oväntad vändning

Höga krav på skadestånd leder till skatteutredning

I går skulle tingsrätten behandla ett mål där en husförsäljare vill att två husköpare som uttalat sig kritiskt i tidningen Åland döms för ärekränkning. Men målet utvecklas nu i en helt annan riktning.

Ärendet handlade från början om innehållet i artikeln som publicerades i tidningen Åland den 15 maj 2006. Åklagaren **Karl-Johan Nyholm** har åtalat de kritiska husköparna, ett par, för att ha gett osanna uppgifter till tidningens journalist.

I artikeln kritiserades den åländska försäljaren som sålde ett hus åt paret. Bland annat stod det i artikeln att de har sagt att "allt vad försäljaren lovade var falskt" och att "det mesta försäljaren sagt visade sig inte vara sant". Rubriken på insides-artikeln lydde "Husköpet blev en mardröm".

–Media är ett mäktigt vapen och man måste vara försiktig i synnerhet när man inte är van med att intervjuas av journalister. Vi sitter här i dag för att reda ut om paret har sagt det som de uppges ha sagt och om det som sagts är sant eller inte, sa åklagaren.

"Journalistens påhitt"

Husköparnas juridiska biträde **Marcus Hamro-Drotz** redogjorde för parets syn: I första hand anser de att det hela är preskriberat, och i det fall rätten inte anser det framför de att de inte har sagt det som de påstås ha sagt utan att det som står i artikeln är "journalistens egna påhitt och tolkningar".

–Om tingsrätten kommer fram till att uppgifterna var riktiga så hade paret trots det inget uppsåt, något som krävs för ärekränkningensdom, sa han.

Höga skadeståndskrav

Husförsäljarens juridiska biträde **Gard Larpes** hävdade att paret haft uppsåtet att kränka hans klient genom att gå till tidningen.

Därför yrkar hans klient på höga skadestånd – 25.000 euro för lidande och 175.000 euro för den ekonomiska skada som han säger sig ha lidit på grund av uppgifterna i tidningsartikeln – ett krav som ledde till att ärendet tog en helt ny vändning.

I rätten. Paret som beställde ett hus av en husförsäljare uttalade sig kritiskt om honom i tidningen Åland i maj 2006. De åtalas nu för ärekränkning. Husförsäljaren kräver stora summor i skadestånd, något som har lett till att hans skattedeklarationer ska granskas. Bilden visar tidningen Ålands förstasida den 15 maj 2006.

Skadeståndskraven baserar sig på siffror över husförsäljarens inkomster som lämnades till tingsrätten bara ett par dagar före rättegången. Rätten hemligstämplade pappren

för 60 år framåt eftersom de anses innehålla affärshemligheter.

"Något som inte stämmer"

Husköparnas biträde förvånade

sig över innehållet i de hemliga handlingarna.

–Ni är medvetna om att vi har lämnat in uppgifter från skattemyndigheterna som inte alls stämmer överens med de sum-

mor som ni ger i de nya handlingarna? Hur kan inkomstförlusten uppgå till 410.000 euro som ni uppger?

Förklaringen var enligt Larpes att årsinkomsten för 2005 har multiplicerats med tre – 2006, 2007 och 2008 – som husförsäljaren enligt honom sannolikt skulle ha haft utan den påstådda ärekränkningen.

–Skadeståndet skulle egentligen ha varit ännu högre, men min klient har jämkat det med tanke på husköparnas betalningsförmåga, sa han.

Vill ha deklarationen

Detta ledde till att Hamro-Drotz begärde fram husförsäljarens skattedeklaration från 2003 och framåt eftersom han anser att yrkandet inte stämmer överens med beloppen i skattelängden.

–Det som har lämnats in är inte tillräckligt. Där framgår inte vad husförsäljaren haft för inkomster. När han påstår att han haft så här stora inkomster från husförsäljning och arkitektuppdrag så är det något som inte stämmer. Det är av yttersta vikt att det här reds ut, och jag är säker på att skattemyndigheten håller med. Frågan är om inkomsterna överhuvudtaget finns angivna i skattedeklarationen, sa han.

Sköts upp

Svaret blev att husförsäljaren fått uppskov från att lämna in skattedeklaration under de tre senaste åren och att han därför schablonbeskattats.

–Det minskar hans trovärdighet ännu mera. De här uppgifterna måste fram, mina klienters rättsskydd kräver det, sa Hamro-Drotz.

Så blir det också och därför sköts rättegången upp på obestämd tid.

Journalisten som skulle höras per telefon från utlandet av åklagaren fick beskedet att vittnesmålet inte behövdes. Också de tre vittnen som husköparna kallat – en annan kritisk husköpare, konsumentrådgivaren och marknadsföringschefen för husleverantören i riket – fick samma besked.

Två personer skulle ha vittnat till husförsäljarens fördel.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Fängelsedom i narkotikamål

■ En narkotikahärva bestående av sammanlagt 7 åtal mot tre män i 21-, 23- och 26-årsåldern har behandlats i Ålands tingsrätt. Männen åtalades bland annat för att ha smugglat in, överlåtit och sålt hundratals narkotikaklassade tabletter.

Rätten förkastade tre av åtalerna med motiveringen att de inte kan styrkas medan fyra av dem ledde till domar för 21-åringen och för 26-åringen.

En av domarna handlar om postad narkotika. Tullen hittade i oktober i fjol bland annat valium, amfetamin och hasch i ett brev. Narkotikan avlägsnades och brevet sändes vidare medan polisen övervakade mottagarens postlåda. 21-åringen greps då han hämtade försändelsen.

Han har tre gånger tidigare dömts till samhällstjänst på grund av narkotika. Eftersom han ingår i ett avvänjningsprogram beslöt rätten att även nu döma till antingen 45 dagars fängelse eller 45 timmars samhällstjänst. En av nämndemännen ansåg att domen borde ha varit fängelse och anmälde därför avvikande åsikt.

26-åringen dömdes till 6 månaders villkorligt fängelse för att han smugglat in en större mängd Subutextabletter. (tt-s)

Extra lön efter tingsdom

■ En restaurangföretagare i Mariehamn har dömts av tingsrätten att betala 2.300 euro i utebliven lön till en tidigare anställd.

Den anställd som jobbade i restaurangen förra sommaren och hade ett arbetsavtal på 40 timmar. I praktiken blev antalet arbetstimmar betydligt lägre och den anställd fick betalt bara för de arbetade timmarna, rapporterar Ålands radio.

Utredning av stöd tar tid

■ Den grupp som ska utarbeta en plan för förbättrat stöd till missbrukarnas anhöriga har inte blivit klar inom utsatt tid. Landskapsregeringen har nu förlängt uppdraget. Senast vid årsskiftet ska rapporten överlämnas. (ak)

Kastade kniv på sambon

■ En kvinna har åtalats i tingsrätten för misshandel mot sin manliga sambo. Gärningen skedde i Mariehamn i april 2005.

Ett gräl i parets gemensamma bostad urartade. Mannen knuffade i något skede ner kvinnan i en soffa, varpå kvinnan kastade en bordskniv som träffade i hans tinning med ett en centimeter långt sår som följd.

Rätten ansåg, med tanke på att knivkastningen föregåtts av bråk, att gärningen var ringa i det här fallet även om det i princip är allvarligt att kasta ett eggvapen i ansiktet på någon.

På grund av att åklagaren lämnade in stämningsansökan till rätten sex veckor efter att tiden gått ut kunde rätten inte döma ut något straff. Däremot bestämde rätten att kvinnan ska betala 120 euro åt mannen för sveda och värk. (ao)

Anmälde hustrun för misshandel

Rätten: Skadan kan härröra från hängningsförsök

Nyligen åtalades en kvinna för att ha tagit stryppgrepp på sin make och slagit honom på armar och överkropp.

Tingsrätten fann att skadorna kan ha uppstått på annat sätt och förkastade åtalet.

Kvinnan nekade till åtalet och hävdade att skadorna hade

uppstått när polisen gripit in. Makarna hade kommit hem från en resa strax före jul 2005 och då börjat gräla om egendom. Situationen hade blivit irriterad och kvinnan hade ringt efter en kvinnlig vän som förde bort barnen från hemmet.

Vännen, som vittnade under rättegången, såg sig tvungen att kalla på polis. Mannen

vägrade följa med och patrullen hade blivit tvungen att använda milt våld för att få honom med sig.

Vägrade ta av bälte

Vid polisstationen blev mannen irriterad igen och vägrade ta av sig bältet. Han hade då spänt åt bältet kring sin hals och hängt upp bältet i ett fäste i väggen så att kroppstygden

i ett skede helt hade vilat på bältet. Poliserna hade avbrutit handlingen.

Rätten kunde inte utesluta att skadorna härrörde från polisingripandet och hängningsförsöket. Rätten konstaterar också att mannen inte hade polisanmält den påstådda misshandeln förrän i mars-april 2006 – alltså långt efter december 2005. Rätten hittade inte heller

någon stödbevisning som skulle styrka mannens berättelse och åtalet förkastades.

Efter händelsen hade rätten fattat beslut om tillfälligt besöksförbud för mannen och avkunnat dom i besöksförbudsmål. Enligt kvinnan polisanmälde han henne efter besöksförbudsdomen.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Konstnärbacken är färdigritad

13 större egnahemstomter, 29 mindre egnahemstomter, och två tomter för kedjehus.

Så kan det nya bostadsområdet Konstnärbacken i Mariehamn Östernäs komma att se ut. Stadsstyrelsen godkände förslaget i går.

Storgården ligger mittemot Övernäsgården vid Östernäsvägen i Mariehamn. Här ska staden bygga ett nytt bostadsområde som går under namnet Konstnärbacken.

Till största delen kommer området att fyllas med egnahemshus, men två tomter reserveras för kedjehus som inrymmer fyra lägenheter vardera.

I budgeten för 2009 har staden reserverat pengar för byggande av kommunalteknik på området.

Juseliusvägen

Det man har tänkt sig på området är traditionell småhusbebyggelse. Enligt stadsplaneförslaget blir de större tomterna 583-827 kvadratmeter, medan de mindre tomterna ligger på 382-435 kvadratmeter.

Genom bostadsområdet byggs en ny väg, Juseliusvägen, som i söder ansluter till Genvägen och i norr till Östernäsvägen. Juseliusvägen döps efter konstnären Erik Juselius, vars ateljé fanns i det trähus som är utmärkt med siffran 13 på stadsplanekartan.

Väster om Juseliusvägen uppförs hus i en eller en och en halv våning. Öster om Juseliusvägen blir det tvåvåningshus.

Exploateringsstalet per tomt varierar mellan 0,5 och 0,45 vid gränderna och mellan 0,42 och 0,30 vid Juseliusvägen.

Gröna fingrar

Området längs med Östernäsvägen blir ett parkområde. Dessutom sträcker sig skogsmarken in i bostadsområdet som gröna fingrar mellan husraderna. På stadsplanekartan markeras större träd som ska skyddas. Man vill också bevara så mycket naturlig växtlighet som möjligt, särskilt det bergiga naturområdet väster om tomtraden vid Juseliusvägen.

Vad gäller gatorna så blir Juseliusvägen 5,5 meter bred med en trottoar på ena sidan av gatan. Gränderna ska stenbeläggas. Gästparkeringsker på gatan och på gränderna. I områdets nordvästra hörn

Fågelperspektiv. Totalt planeras 44 tomter på området. I väster (högst upp på bilden) planeras 13 större egnahemstomter, och längs de tre gränderna planeras 29 mindre egnahemstomter. Där utöver viks två tomter åt kedjehus.

Välkommen in. Så här kan entrén till det nya bostadsområdet på Storgården komma att se ut. Vänster om Juseliusvägen ligger några av områdets egnahemshus och till höger om vägen ett av områdets två kedjehus.

finns utrymme för en buss-hållplats.

Konsttema

Det nya bostadsområdet kallas Konstnärbacken. De tre gränderna i området döps liksom Juseliusvägen enligt temat konst. Det blir Palettgränd, Akvarellgränd och Pastellgränd.

Stadsplanenämnden har sammanställt en byggnads- och färgsättningsplan för hela området så att alla hus längs samma gränd ska harmoniera med varandra. På Palettgränd föreslår man att husen målas i ljus- och mörkare gul, på Akvarellgränd i ljusgråblå och mörkare gråblå, och på Pastellgränd i färgerna rost och rödmylla.

Man föreslår också att fasadmaterialet ska vara träpanel eller puts. Taken på kedjehusen och husen på de mindre tomterna ska täckas av falsad plåt, medan husen på de större tomterna även kan ha tegeltak. Takformen varierar mellan sadeltak och pulpettak.

Stadsplaneändring

På ett möte igår godkände stadsstyrelsen förslaget. Stadsstyrelsen var enig.

Nu läggs förslaget ut för påseende och i slutet av månaden är det meningen att politikerna i stadsfullmäktige skall ha det på agendan.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Illustrationer:
STADSARKITEKTKONTORET

Karta över det planerade området.

Ingen ändring i garagefrågan

Stadsstyrelsen i Mariehamn sade efter omröstning i går nej till att ta över ärendet kring Miramargaraget från tekniska nämnden.

Nya Åland berättade om frågan i onsdags.

Frågan togs upp på initiativ av stadsstyrelsens ordförande **Johan Ehn** (fs) med motiveringen att om staden kan spara upp till en miljon euro är det skäl att titta närmare på frågan.

Ehns partikamrat **Nina Lindfors** och **Donny Isaksson** (ob) stödde initiativet men majoriteten, det vill säga liberalerna **Folke Sjölund** och **Inga-Britt Fagerholm** samt socialdemokraterna **Barbro Sundback** och **Karl-Johan Fogelström**, ansåg att man skall fatta beslut enligt tekniska nämndens förslag. (tt-s)

Ekonomisk förlust väntas för ÅEA

På grund av torvbrist har Haapavesi torvkraftverk tvingats lägga ner verksamheten tillfälligt. Stoppet orsakar betydande ekonomiska förluster för kraftverket Kanteleen Voima, som ägs av bland annat Ålands elandelslag.

–Det är svårt att på förhand veta exakt hur vi kommer att påverkas av det här, men en viss negativ ekonomisk påverkan kan man vänta, säger elandelslagets vd **Jan Wennström**.

Idag köper Ålands elandelslag in el till självkostnadspris från torvkraftverket, och sedan säljer man elen vidare. Nu kommer man istället att få köpa in el till marknadspris.

–I fjol hade samarbetet med kraftverket en positiv ekonomisk påverkan, det går upp och ner från år till år det där. Totalt sett är vi inte så oroad, men visst innebär det ett avbräck i år, säger Wennström. (ml)

Timjan flyttar till Iwa-lokaler

Den 1 november tar lunchrestaurangen Timjan över cafélokalen på Torggatan efter café Iwa och Ålands Kringlan. Timjan kommer att förnya sig och utöka menyn. Förutom restaurangen ska det även finnas ett café.

–Vi kommer att fortsätta med vårt nyttiga koncept, men det kommer också finnas flera rätter som inte är GI-mat. Dessutom kommer vi att ha hembakt och bakelser. Det ska finnas något för alla, säger föreståndaren **Camilla Nyholm**.

Även kaffedrickarna kan dra en lättnadens suck. Priset på en kopp kommer att sänkas till 1,50 euro och det finns planer på ett utökat kaffesortiment.

–Vi ska skaffa en espressomaskin, men jag vet inte när den kommer. Det blir vanligt, hederligt kaffe i början.

Kommer ni att ha kvällsöppet?

–Om efterfrågan är stor finns möjligheten att vi har kvällsöppet. (lf)

Socialdemokraternas styrelse: Regeringen begraver frågor i kommittér

Regeringspartierna förefaller tillsätta kommittér för att begrava frågor och inte för att lösa viktiga politiska problem. Det anser socialdemokraterna.

Vid partiets senaste styrelsemöte den 7 oktober gav **Camilla Gunell** en rapport om arbetet i den parlamentariska kommittén som ser över jordförvävsreglerna och hembygdsrätten.

Allmänt tycker styrelsen att reglerna är bra. Problemet ligger på ett annat plan, menar sossarna.

–Regeringspartiernas osäkra hållning i frågorna väcker förvåning. Den som initierar ett utredningsarbete måste också veta vad man vill åstadkomma. Utredningen är inte svaret på problemen utan vägen för att lösa problemen, skriver partiordföranden **Barbro Sundback** i ett pressmeddelande.

Vill ha förslag

Jan Mattsson representerar socialdemokraterna i en parlamentarisk kommitté som ser över vallagstiftningen. Han delade med sig av sin

erfarenhet från arbetet.

–Regeringspartierna förefaller tillsätta kommittér för att begrava frågor inte för att lösa viktiga politiska problem. Vi socialdemokrater vill se förändringar och vi vill aktivt bidra till lösningar som är i takt med tiden men det är regeringspartierna som har det primära ansvaret och de bör komma med konkreta förslag, sammanfattar Sundback.

Kongressdags

Den 8 november håller partiet kongress. Tre frågor står på dagordningen: arbetsmark-

nad, välfärd och Östersjön. Alla intresserade är välkomna att delta men endast medlemmar har rösträtt

–Med kongressen önskar vi öka partidemokratin och ge alla medlemmar direkt möjlighet att påverka partiets politik.

Meningen är att evenemanget ska institutionaliseras. För det krävs dock att stadgarna ändras.

–Styrelsen har gjort ändringsförslag som vi hoppas att höstmötet den 27 oktober kommer att godkänna.

ANNIKA KULLMAN

Aktuella möten. Socialdemokraternas partiordförande Barbro Sundback kallar till partikongress i november.

Kiki Alberius-Forsman
Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn
ALEXIS

Vi firar 1-15 år

Liam Pettersson Eckerö fyller 5 i dag den 10 oktober. Gratuleras av kusinerna Arvid och Lovisa.

Gratulerar 85 år

SUNE LUNDBERG
Namn: Sune Hans Lundberg.
Född: den 16 oktober 1923 i Mariehamn.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: pensionerad vd vid Gustaf Erikson.
Familj: hustru **Barbro** och döttrarna **Susanne, Eva** och **Birgitta** med familjer.
Födelsedagen: är bortrest.

Pengar till datorkurs för flyktingar

Medborgarinstitutet har ansökt om bidrag för en extra kurs i svenska för inflyttade. Ärendet bordlades i landshovsregeringen i går. Medis fick däremot 2.800 euro för att inleda en datorkurs på nybörjarnivå för flyktingar. (ak)

DÖDA

Vår käre

Nils Torvald Nordback

från Rangsby

* 20.3.1929
† 2.10.2008

Älskad – Saknad

Tack för flydda årens möda,
för all omsorg, tröst och vård.
Tack för kärleksrosor röda
från Ditt hjärtas örtagård.
Tack för allt vad Du har givit
av Din rika, varma själ.
Tack för att Du genom livet
alltid ömmat för vårt väl.

Ethel

Erik och Gunilla
Bodil, Ola, Emil,
Maria och Andreas
Daniel och Oscar

Jordfästningen äger rum
lördagen den 18 oktober
kl. 12.00 i Saltviks kyrka.
Därefter inbjudes vänligen,
släkt och vänner till
minnesstund i Mariagården.

Ny på Åland

Den 2 oktober klockan 09.03 föddes Mio. Han vägde 3.535 gram och var 49 cm lång. Storasyskonen är Milton, 7 år, Melvin, 6 år, och Malte 1,5 år. Föräldrar är Sanna Willford och Mikael Andersson. Familjen bor i Jomala.
Foto: PRIVAT

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd
Baltic Excellent: El Ferrol 15.10, Chatham 18.10, Braviken 22.10.
Birka Exporter: Hull 10.10, Helsingfors 14.10, Kotka 15.10, Hangö 16.10, Bilbao 22.10.
Birka Transporter: Bilbao 14.10, Antwerpen 16.10, Åbo 20.10.
Birka Shipper: Åbo 12.10, Raumo 13.10, Hull 17.10, Helsingfors 21.10.
Birka Carrier: Hull 11.10, Helsingfors 15.10, Antwerpen 18.10, Helsingfors 21.10.
Birka Express: Antwerpen 10.10, Helsingfors 13.10, Kotka 15.10, Hull 18.10, Helsingfors 22.10.
Birka Trader: Antwerpen 12.10, Helsingfors 15.10, Raumo 16.10, Hull 21.10.

Godby Shipping

Link Star: Dublin 11.10, Holmsund 18.10, Rotterdam 24.10, Dublin 27.10.
Midas: Raumo 10.10, Gdynia 13.10, Kotka 15.10, Raumo 17.10, Gdynia 20.10, Kotka 22.10.

Mimer: Bremerhaven 10.10, Klai-peda 12.10, Kotka 14.10, Raumo 15.10, Rouen 21.10, Bremerhaven 24.10.
Miranda: Amsterdam 13.10, London 14.10, Lübeck 18.10, Fredrikshamn 20.10, Kotka 22.10, Amsterdam 27.10.
Misana: Santander 14.10, Harwich 17.10, Åbo 20.10, Kotka 21.10, Raumo 22.10, Santander 28.10.
Misida: Harwich 10.10, Åbo 13.10, Kotka 14.10, Raumo 15.10, Ferrol 21.10, Santander 22.10.
Mistral: Lübeck 11.10, Fredrikshamn 13.10, Kotka 15.10, Amsterdam 20.10, London 21.10, Lübeck 25.10.

Gustaf Erikson

Ahtela: Linjetrafik Helsingfors – Muuga v/v.
Tingö: Torneå 13.10, Brahestad 14.10, Immingham 20.10, Rotterdam 21-22.10.
Amore: Östersjötrafik.
Josefine: Östersjötrafik.
Nathalie: Östersjötrafik.

Rettig Group Ltd Bore

Auto Baltic: Kotka 14.10.
Auto Bank: Setubal 13.10.
Auto Bay: Santander 13.10.
Belgard: Mariehamn 8.10.
Borden: North Killingholme 14.10.
Bravaden: Ingå 17.10.
Estraden: Cuxhaven 13.10.
Fingard: Hamburg 13.10.
Klenoden: Mäntyluoeto 13.10.
Najaden: Jakobstad 13.10.
Nedgard: Kaskö 13.10.
Nordgard: Harlingen, på dock.
Norking: i trafik Zeebrügge/Tilbury.
Norqueen: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norsky: i trafik Zeebrügge/Teesport.
Norstream: i trafik Zeebrügge/Teesport.
Ostgard: Raumo 14.10.
Seagard: Fredrikshamn 13.10.
Swegard: Rochefort 16.10.
Sydgard: Rundvik 14.10.
Trenden: Amsterdam 13.10.
Westgard: Boston 13.10.

och lördagar kl 11.00-14.00. I år får julpaketen till Lettland och Litauen. OBS! På grund av ändrade tullbestämmelser i Vitryssland går det tyvärr inte längre att skicka julpaket till fadderfamiljer i Gomet. Om du har frågor angående julpaketinsamlingen kontakta Ildikó Stormbom (0400-364999 obs. uteslutande på kvällstid!) eller på dagtid kontakta Hoppets stjärnas kontor (06-225 3440 eller 06- 225 3690). Under öppethållningstiderna i samband med julpaketinsamlingen skall vi också ha loppmarknad och julförsäljning till förmån för aidsdrabbade barn i Kenya, Kisumu . Vi behöver hjälp med mottagande av paket, försäljning och paketering. Ytterligare behövs det hjälp med transporten till fastlandet, varifrån den vidare transporten sker till mottagarländerna. Alla som vill hjälpa till att sprida julens budskap bland fattiga och utsatta barn är hjärtligt välkomna! Hoppets stjärnas fadderresa till S:t Petersburg går av stapeln 16-19 oktober. De åländska deltagarna träffas onsdagen den 15 oktober kl 23.00 i Västerhamnen för avfärd med Vikingline mot Helsingfors. Väl mött! Kom ihåg att ta med passen!

HOPPETS STJÄRNA

Hoppets stjärnas julpaketinsamling på Åland startar den 4 november och pågår till och med den 19 november . Julpaketen tas emot på Storgatan 10 (ingång från gården) enligt följande: tisdagar och onsdagar kl.18.00 -20.00

www.nyan.ax

Kom ihåg

Eckerö pensionärsförening: Anmälningar om utfärd till Godby hotell och restaurang 21.10 emottages före 17.10. Ring Tage 38 484 eller Christina 38 559.
Ekologiska odlarna på Åland: Utflykt till den ekologiska äppelodlaren Malena Kulves i Mångstekta, Sund, söndag 12.10 kl 14:00 - 16:00. Möjlighet att köpa vinteräppel finns! För samäkning ring Isabel 43 938. Varmt välkomna!

Fotoklubben Obscura: Medlemsmöte 14.10 kl 19 på Ålandsvägen 88. OBS ny gutau-dress. Inlämning av bilder "stad i ljus" (max 10bilder på cd-skiva), fototävling med temat "humor" (utprintad på A4, max 3/medl). Nya och gamla medlemmar välkommen.

Föreningen Ålands-fåret: Kurs i oljegarvning av fårskind 1.11-3.11 med Sofie Kleppe, för mera information och anmälningar hör av dig till Maija Häggblom senast den 14.10. telefon 040 742 8967 eller e-post info@alandsfaret.ax

IMS-Åland: Månadsmöte/gruppmeditation söndag 12.10 kl 19.00, ÅHAs kansli/samlingslokalen, Storgatan 14, Mariehamn.

Mariehamns pensionärsförening: Födelsedagsfest i Margaretagården onsdag 15.10 kl 14.00. "Jag hade en gång en dröm..." tankar - sånger - dikter och bilder med Moderatokören och Kaj-Gustav Sandholm. Hjärtligen välkomna!

Mariehamns pensionärsförening: Boulesektionen börjar spela boule i Baltichallen med start den 13.10 mellan klockan 13 och 15.

Norra Ålands pensionärer: Lunchträff i Godby hotell och restaurang onsdag 22.10 kl 13.00. Tomas Lyyski från Viking Line och Sundqvists buss informerar om måndagsresor. Sång och dans till tonerna av Kalle och Christian på dragspel, Karl-Olof Westerlund på bas, Ulf Andersson på gitarr och Lasse Haglund på trummor. Anmälningar senast fredag 17.10 direkt till Godby hotell och restaurang på telefon 41 170. Välkomna nya som gamla medlemmar, eller gästande seniorer!

Rädda Barnen: Höstmöte tisdag 21.10 kl 19.00 i Öppna Förskolans nya lokal på Västra Esplanadgatan 8, Mariehamn. Kl 19.30 berättar Max Holm från Rädda Barnen Finland om barns rätt till en trygg skola i Nepal.

Sund Kultur: Vi arrangerar den traditionella Lilla Julmarknaden på Jan Karlsgården lördag 29.11 kl. 10-15. Alla som vill delta kan kontakta Marc Blumenthal tel. 0405047910 eller marc.b@luukku.com

Vårt Hjärta/Tittutverksam-

Skolmaten

Vecka 42, 13-17.10.
Godby
Måndag: Korv i ugnen, potatis och grönsaker.
Tisdag: Sjömansbiff, rödbetor och sallad.
Onsdag: Wokad fläskfile, ris och sallad.

Kyrkby och Vikingaåsen
Måndag: Kyckling under ost- och skinktacke, sallad .

heten: Föräldra-barn-gruppen för barn 0 - 3 år med något funktionshinder träffas måndag 13.10, kl 11-13, i S:t Mårtensgården i Mariehamn, som tidigare jämna veckor, måndagar. Välkommen även utan föranmälning!

Ålandsforskarna/Ålands emigrantinstitut: Månadsmöte lördag 11.10 kl 13.30 i Ålands museum. Lars Soldéus håller föredrag om fiskuppköpare i Stockholm. Alla välkomna.

Ålands fåravelsförening: Välkomna på höstmöte tisdag 14.10 kl 18.30 på Naturbruksskolan. Stadgeenliga förhandlingar samt kaffe med dopp. Därefter har vi bjudit hit Kaj Sjunneson från Sveriges Lammproducenter. Kaj och hans hustru Ann driver en större fårgård med värilammsproduktion. Kaj besitter stor kunskap i lammproduktion så ta tillfället i akt och kom och lyssna och diskutera med honom!

Ålands hörsselförening: Beskrivning av händelsen: Vi har höstmöte tisdag 21.10 kl 18.30 i sjukhusets nya auditorium. Ingången till auditoriet är mitt emot Gullåsen. Förutom de stadgeenliga ärendena så har vi gäster från HRF i Stockholm. De kommer att berätta om sin förening och dess verksamhet. Därutöver har vi "Jankes afton". Kaffeservering. Hjärtligt välkomna!

Ålands lungskadeförening: Styrelsen vill påminna medlemmarna om Lembötedagen den 19.10. kl 10-16. I samband med Lembötedagen håll det stadgeenliga höstmötet kl. 15. Under höstmötet utträttas Andningsförbundet Heli r.f.:s förbundsfullmäktigeval. Alla medlemmarna välkomna till Lembötedagen och höstmötet. Styrelsen

Ålands nykterhetsförbund: Höstmöte 3.11 kl 19.00 på Skarpansvägen 28. Stadgeenliga ärenden.

Ålands synskadade: Föreningens nästa månadsträff uppmärksammar Vita Käppens dag onsdag 15.10. Vi samlas då med vita käpparna med oss vid HandiCampen, Nyfahlers, i Mariehamn klockan 13.30. Från HandiCampen går vi genom staden till Självestyrelsegården där det blir kaffeservering i Café Hjorten klockan 14.00. Ålands synskadade har en önskan om och en uppmaning till politikerna och tjänstemännen att de möter upp, träffar oss och diskuterar problematiken med att vara synskadad under kaffestunden i Självestyrelsegårdens café vid 14-tiden 15.10.

Ålands ömsesidigas pensionärer: Kom med och åt lunch på Indigo onsdag 15.10 kl 12.00.

ÖSUF: Städtalka på Högtomt tisdag 14.10 kl 18.00.

Tisdag: Örtpanerad fisk, remouladsås, potatis, sallad.
Onsdag: Köttfrestelse, sallad.

Mariehamns stads grundskolor
Måndag: Sweat- & sour på gris, ris.
Tisdag: Pannbiff med lök, potatis.
Onsdag: Köttsoffa, ost, bröd.. Salladsbuffé alla dagar.

Torsdag-fredag lov i alla skolor.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”De ämnen han tar upp är oerhört viktiga, han avskyr till exempel allt vad förtryck heter.
ELISABETH GRATE, FÖRLÄGGARE, OM JMG LE CLEZIO I DN

Operabesök kan gå Åland förbi

**Landskapsregeringen ger inget stöd till det plane-
rade operabesök som
världskände dirigenten
Esa-Pekka Salonen, Sveri-
ges radios symfoniorke-
ster och Radiokören plane-
rat göra i augusti nästa år.
Det kan betyda att besöket
går Åland förbi.**

Berwaldhallen, som administ-
rerar Östersjöfestivalen inom vars
ram operaprojektet skulle ge-
nomföras, hade ansökt om ett
stöd från landskapsregeringen
på 600.000 kronor (cirka 60.000
euro).

Projektet omfattar en nyskri-
ven opera med arbetsnamnet
”Mötas och skiljas” i anslutning
till firandet av märkesåret 2009
då det gått 200 år sedan Sverige
och Finland gick skilda vägar.
Initiativtagare till operaprojek-
tet är **Mårten Fröjdö** i företaget
Mac Arena på Åland och hans
syster **Ann-Cathrine Fröjdö** i
Österbotten. Librettot till ope-
ran har skrivits av **Lars Huldén**
och musiken skall kompone-
ras av **Kimmo Hakala**. Utöver
på Åland skulle operan också
framföras i Stockholm och i
Helsingfors.

Esa-Pekka Salonen, som
leder Sveriges radios symfoni-
orkester, är initiativtagare till
Östersjöfestivalen med klassisk
musik, som har Berwaldhallen i
Stockholm som huvudarena.

Den totala budgeten för ope-
raprojektet ligger på drygt 6 mil-
joner svenska kronor. Ålands
landskapsregerings andel skulle
ha varit cirka 8 procent.

Mycket annat

Beslutet att inte bevilja något
stöd från landskapets sida fatta-
des vid regeringen plenum i går
på föredragning av kulturminis-
ter **Britt Lundberg**.

Byråchef **Jan-Ole Lönn-
blad** på landskapsregeringens
kulturbyrå förklarar det nega-
tiva ställningstagandet med att
landskapsregeringen redan nu

stöder ett flertal större publika
projekt i anslutning till firandet
av minnet av 1808-1809. Bland
annat Ålands museums utställ-
ningar med kringaktiviteter.

Dessutom har man flera an-
dra kostsamma projekt nästa
år, som öspelen, invigningen av
Aladica kultur- och kongress
och även operan kring **Joel Pet-
tersson**. Han säger också att
man anser kostnaderna vara
höga med tanke på att det skulle
gälla endast ett framträdande.

Kunde varit trevligare

När Nyan får tag på **Mårten
Fröjdö** har han just nåtts av be-
slutet men har ännu inte hört
några närmare motiveringar el-
ler förklaringar till avslaget.

–Klart är att det skulle ha
varit trevligare om det varit ett
positivt beslut säger han.

Kan ett besök på Åland nu alls bli av?

–Det får vi se. Det beror i så fall
på om andra finansiärer är be-
redda att stå för kostnaderna.

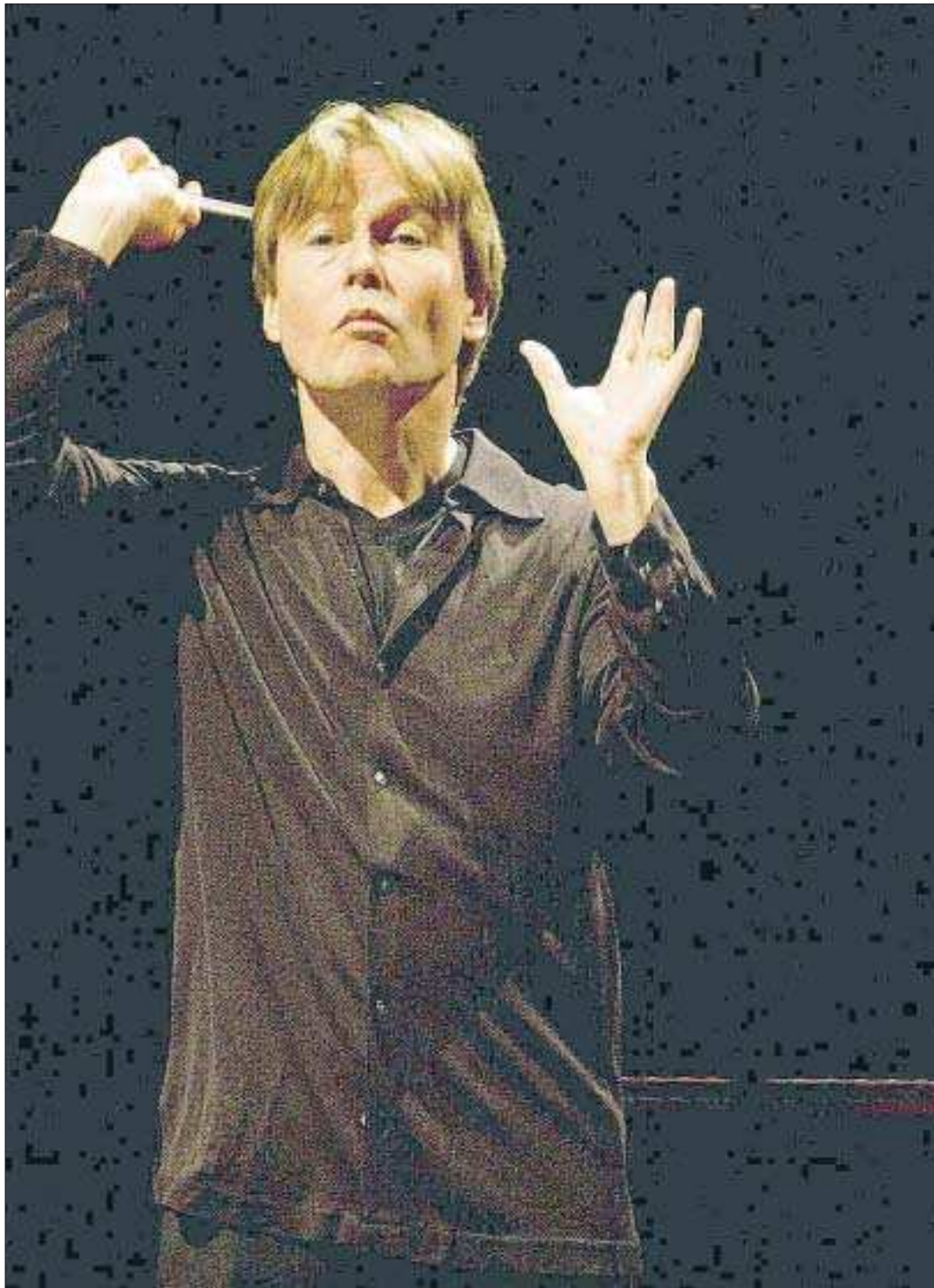
Skulle ha fått mera

Enligt Fröjdö är Ålands egent-
liga andel av kostnaderna cirka
200.000 euro eftersom det totalt
skulle bli bara tre framträdan-
den och kostnaderna därför
kan delas i tre delar. Det bety-
der också att finansiärer utan-
för Åland varit beredda att stå
för betydligt mera än den andel
som man nu anhöll om av land-
skapsregeringen.

Berwaldhallen står dessutom
för betydande kostnader som
inte syns i operaprojektets bud-
get, konstaterar Fröjdö.

Fröjdö säger att han tycker
att ett framförande av operan
på Åland, med Salonen, radio-
symfonikerna och radiokören,
skulle innebära en möjlighet att,
till överkomliga kostnader, ge
en föreställning av hög kvalitet
i det nya kultur- och kongress-
huset.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Kommer inte? Efter att landskapregeringen sagt nej till att, tillsammans med Finland och Sve-
rige, stöda operaprojektet ”Mötas och skiljas” är det nu högst osäkert om det kan bli något besök av
dirigenten Esa-Pekka Salonen, Radiosymfonikerna och Radiokören på Åland nästa år.

Foto: SUSANNA VUCETIC BOHM/Östersjöfestivalen.

Fransk författare Nobelprisad

Finns på biblioteken i Mariehamn och Geta

**JMG (Jean-Marie Gustave)
Le Clézio heter årets No-
belpristagare i litteratur.**

**Han fanns bland de tip-
pade och han fanns bland
dem som Mariehamns
stadsbibliotek plockat
fram på förhand. En koll
i katalogen visar att han,
utöver på stadsbiblioteket,
bara finns i biblioteket i
Geta. Ingen av bokhand-
larna hade någonting inne
av honom.**

Helt otippad var han alltså inte,
men bibliotekschef **Eva Gus-
tafsson-Lindvall** på stadsbiblio-
teket erkänner utan omsvep att
hon själv inte läst någonting av
honom.

–Man skall ju vara ärlig, säger
hon.

Fem av hans böcker, varav en
på franska, kan stadsbiblioteket
tillhandahålla. I biblioteket i
Geta finns ytterligare två.

Bibliotekarie **Susanne Don-
ner**, som letar fram uppgifterna

i databasen, konstaterar också
att de flesta av böckerna varit
utlånade ett antal gånger under
det senaste året. Så oläst är No-
belpristagaren inte på Åland.

En rundringning till bok-
handlarna i Mariehamn visar
att ingen den här gången hade
någon bok inne av den nya no-
belpristagaren.

Beställda

–Nej vi hade inget inne men
jag sände i väg en beställning
två sekunder efter att beske-
det kom, säger **Pernilla Sö-
derlund** vid Mariehamns bok-
handel.

Också **Angeli Roberts** på
Lisco och **Bo Flege** på Britas
bok- och papper har samma
besked: inget inne men beställ-
ningar är gjorda.

Sedan återstår att se när böck-
erna kommer. Om efterfrågan
är stor så portioneras de böcker
som finns ut på beställarna.

–I bästa fall kan vi ha någon
av de tre titlar vi beställt inne

nästa fredag, säger **Angeli Ro-
berts**.

Ny bok på väg

Att det kommer en ny bok av
Le Clézio på svenska nu i da-
garna är en lyckträff för det lilla
förlaget **Elisabeth Grate Bok-
förlag**, som specialiserat sig på
fransk litteratur i översättning.
”Raga” heter den nya boken
med undertiteln ”Att nalkas
den osynliga kontinenten”. Det
är en bok om hur globalisering-
en hotar att ödelägga den gamla
kulturen på ögruppen Wanatu i
Söderhavet.

I den officiella motiveringen
till att priset går till **JMG Le
Clézio** beskrivs pristagaren
som ”uppbröttets, det poetiska
äventyrets och den sinnliga ex-
tasens författare, utforskare
av en mänsklighet utanför och
nedanför den härskande civili-
sationen”.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Finns inne. **JMG Le Clézio** fanns bland dem som stadsbiblio-
teket chansat på att presentera inför kungörelsen av årets pris, noterar
bibliotekschef **Eva Gustafsson-Lindvall**. Foto: ERKKI SANTAMALA

Fakta/JMG Le Clézio

■ Årets Nobelpristagare
**Jean-Marie Gustave
le Clézio** föddes den

13 april 1940 i Nice. Han
flyttade som barn till Ni-
geria och återvände först
i tioårsåldern till Frankrike.

Han växte upp med två
språk, franska och engelska
och studerade senare i Eng-
land. Han har undervisat vid uni-
versitet i bland annat Bangkok,

Mexiko City och Boston.

■ Le Clézio har rest mycket
och levt med olika folkslag
i världen. gjorde värnplikt
som lärare i franska i
Thailand och i Mexiko. I sitt
ämneshval tar han bland
annat globaliseringen och
alienationen inför den teknolo-
giska utvecklingen och konsu-
mismen.

Källor: FNB/Wikipedia/SvD

”Kärlek till Norden” är tema för årets

nordiska biblioteksvecka
som genomförs den 10-16
november. Biblioteksveck-
an är Nordens, och ett av
världens, största högläs-
ningsevenemang. Förra
året deltog vid samma
tidpunkt drygt 2.600
institutioner i åtta länder.
Projektet, som även kallas
”Kura skymning”, genom-
förs årligen i nordiska
och baltiska bibliotek och
skolor.

Den stora högläsningen
äger rum måndagen den
10 november kl 09.00 för
barn och kl 19.00 för vux-
na. Årets huvudförfattare
är **Eeva Kilpi** från Finland,
som skrivit en originaltext
direkt för evenemanget.
Huvudförfattare för barn:
Guðrún Helgadóttir från
Island. □

Bokförlaget Scriptum

i Vasa presenterar tre nya
höstböcker; **Yvonne Hoff-
mans** ”Berättelser från
kusten” som utkommer på
tre språk, en postumt ut-
given diktsamling av **Stina
Kackur** med titeln ”Samtal
som inte upphört” och en
bok av **Mao Lindholm** om
den kända textilkonstnä-
ren **Ehregard Högnäs**. □

Om hur svenskt mötte finskt,

om ”de klassiska tviste-
frågorna och den senaste
forskningen”.handlar
det på Finlandsinstitutet
i Stockholm på torsdag
kväll, den 16 oktober, kl
18.30. De som diskute-
rar är **Kari Tarkiainen**,
författare till första delen
av bokverket ”Finlands
svenska historia” och **Tho-
mas Lindkvist**, professor i
historia vid Göteborgs uni-
versitet. **Kari Tarkiains**
bok ”Sveriges österland”
som getts ut av Svenska
litteratursällskapet i Fin-
land och Atlantis förlag i
Sverige har blivit en stor
framgång också i Sverige
och är nu ute i sin tredje
upplaga. □

Förbundet Hem och Skola i Finland

ordnar tillsammans med
Lisi Wahls stiftelse för
studieunderstöd en upp-
satstävling för klasserna i
årskurs 6 och 8. Alla elever
i sammansatt årskurs 5-6
kan även delta.

Uppsatstävlingen har
rubriken ”Den boken
glömmer jag inte”. Elev-
erna får fritt skriva om en
valfri bok som de tyckt om
och tror att kunde vara en
läsupplevelse för en jämn-
årig. Tävlingsstiden utgår i
oktober.

Hela klassen deltar och
läraren väljer ut ett täv-
lingsbidrag som sänds till:

Förbundet Hem och
Skola Nylandsgatan 17 D
00120 Helsingfors. Mera
information från **Maarit
Westerén** på förbundet på
telefon 09-565 77 70 eller
maarit@hemochskola.fi. □

Nu ska vattentäkterna skyddas

Nu ska det bli tydligare regler för hur mark kan användas i närheten av dricksvatten. Ett förslag är att dela in vattentäkter i olika skyddszoner.

–Vi måste bland annat precisera bestämmelserna för hur man får använda bekämpningsmedel, säger vattenbiologen Mikael Wennström.

Liberalerna i Saltvik upp-vaktade igår miljöminister **Katrin Sjögren** (lib) och vattenbiologen Mikael Wennström, på grund av oro för hur gödsling och besprutning påverkar vattentäkterna.

I Daglösa är en vattentäkt förstörd och boende där får nu vatten via Bocknäs istället. Toböle träsk försörjer 250 personer med vatten och sjöns tillstånd har försämrats under de senaste åren, vilket har visat sig genom återkommande algbloomingar.

–Hur länge ska det dröja innan vattentäkterna kan bli skyddade? frågar sig **Rolf Lindqvist** (lib).

Förtydliganden

I finländsk lagstiftning finns det definierat vad som ska betecknas som grundvattenområden och för dessa finns särskilda bestämmelser för vilka typer av bekämpningsmedel som får förekomma och hur de får användas. I åländsk lagstiftning finns ingen motsvarande definition, vilket enligt Mikael Wennström gör det svårt att avgöra vad man får använda och på vilket sätt.

–Det krävs förtydliganden i lagen för att man ska kunna skydda vattentäkterna, säger Mikael Wennström.

Tommy Sjöblom, ordförande för saltviksliberalerna, menar att jordbrukare inte ska straffas men hoppas att det blir mindre direkta utsläpp från gödsling och besprutning i närheten av råvattentäkter. Enligt liberalerna i Saltvik krävs akuta åtgärder för att inte fler vattentäkter drabbas av föroreningar.

–Markägarna måste kom-

Tydligare. Nu ska lagstiftningen förtydligas så att det blir lättare att avgöra vilka regler som gäller för markanvändning i närheten av vattentäkter. Från vänster Tommy Sjöblom, Katrin Sjögren, Mikael Wennström och Susanne Vävere.

ma överens om en lösning, säger Tommy Sjöblom.

Möte i oktober

Mikael Wennström berättar att representanter för vattenbolagen bjöds in den 22 oktober för att diskutera vattenskyddet.

–Vi ska ha en öppen diskussion och vi har förslag på lösningar, men det finns ingen idé som vi har bestämt oss för i förväg.

Miljöbyrån har tagit fram en rapport där man konstaterat att det är viktigt att se till att dricksvattnet skyddas så snart som möjligt. Ett sätt att skydda vattentäkten är att dela in den i olika zoner, där varje zon har olika skyddsnivåer. Zonen närmast sjön, den så kallade primärzonen har det starkaste skyddet och i sekundärzonen finns mindre stränga krav.

–Vi måste definiera vad som ska betraktas som grundvattenområden och se till att bestämmelserna för hur man får använda bekämpningsmedel är mer

Oroliga. Rolf Lindqvist och Anders Johansson är oroliga över vattentäkterna i Saltvik.

långtgående än dagens bestämmelser.

Enligt Mikael Wennström kommer lagstiftningen gällande skydd av vattentäkter

att preciseras innan årsskiftet.

LINNEA FRIMAN
linnea.friman@nyan.ax
Foto: ERKKI SANTAMALA

Jan Eliasson. Foto: STEFAN ÖHBERG

Ålandsfrågan viktig för Eliasson

–Det var väldigt intressant att tala med ålänningarna om självstyrelsen. Åland är ett exempel där det fungerar att en grupp värnar om bland annat sina språkliga värderingar trots att man tillhör ett annat land, säger **Jan Eliasson** som i dagarna besökte Åland.

Jan Eliasson har tidigare bland annat varit utrikesminister i Sverige och varit FN:s generalsekreterares särskilde sändebud för Darfur, samt haft medlingsuppdrag i konflikten Nagorno-Karabach.

Han har följt Åland och självstyrelsen i flera år och har använt landskapet som en modell på lösning i konflikter där grupper söker en utökad självständighet.

”Åk till Åland”

Det är ofta när centralregeringen inte accepterar grupperingar med egna intressen som det

uppstår konflikter, menar Jan Eliasson. Till exempel i konflikten Nagorno-Karabach i början av 1990-talet tog han upp autonomi som ett alternativ.

–Åk till Åland och se hur det fungerar där, sa jag åt dem.

Den 8 oktober föreläste Jan Eliasson om sina personliga erfarenheter som medlare under rubriken ”Reflektioner kring medling och konfliktlösning” på Mariehamns stadsbibliotek. Han bjöds in av Ålands fredsinstitut genom Sveriges generalkonsul **Bertil Jobéus**, som är ledamot i Ålands fredsinstituts styrelse.

Igår hölls en pressfrukost på Svenska konsulatet och senare under dagen besökte Jan Eliasson historiska platser på Åland, bland annat Bomarsund och Kastelholms slott.

LINNEA FRIMAN
linnea.friman@nyan.ax

Fotnot. En längre intervju med Jan Eliasson kan ni se på www.aland24.ax

ÅLANDSTRAVETS AVSLUTNINGSFEST

11 oktober i Restaurang Arkipelag

Välkomstdrink i Casinobaren kl 19.30

Meny
Grillade jätteräkor på plocksallad med chilidip och vittöksbröd

Kalventrecôte med Café de Paris smörsås och hasselbackspotatis

Vit- och mörkchokladdcoupe med grillad ananas

Kaffe

Dans till Moonlight!

Köp din supébiljett i vår reception
60 € inklusive drycker
48 € inklusive alkoholfria drycker

ARKIPELAG®

Restaurang - Terrass - Casinobar - Nattclub
Strandgatan 31, Mariehamn. Tel 24020 www.hotellarkipelag.com

SUBARU

Nya Subaru Forester med Boxerdiesel - Ålands mest miljövänliga SUV -

Nu lanseras Forester med den kritikerrosade Boxerdieseln. Bränsleförbrukningen är lägst i segmentet, vilket inte bara påverkar miljön utan även fordonsskatten som är direkt kopplad till bilens koldioxidutsläpp. Forester är lika snäll mot miljön som mot ägarens plånbok

fr. **31 400,-**

Välkommen på provkörning

Beställer du din Nya Subaru Forester inom oktober månad får Du en spa-weekend för två personer till Nådendals Badhotell (färdbiljetter, pers + bil, hotellrum) värde ca 500,-

Vikingagränd 1 A
22100 Mariehamn
Tfn 14750
GSM 0400 595 732
Öppettider: vardagar 10-17

KALMERS

ELAVDELNINGEN

Kolmonoxidvarnare

Lätt att installera
Inbyggd testknapp
Batteridrivna
För en säker hemmiljö

36,90€

Monteras i hus lägenhet husvagnar stugan m.m.

MÅN-FRE 8.30-17 LÖRD 10-14
ELAVDELNINGEN TEL 12 012
WWW.KALMERS.AX

Ny affärsplan ska bemöta hoten mot Ålands välstånd

–Åland har stannat upp i utvecklingen. Vi har inte råd att behålla de strukturer som finns idag, varken ekonomiskt eller samhällsmässigt, säger Ålands handelskammare vd Daniel Dahlén.

Ålands handelskammare har tagit fram en affärsplan för att Åland ska hänga med i den globala ekonomin.

Brist på arbetskraft, sviktande omsättningsutveckling och medelåldern stiger. Enligt Ålands handelskammare vd Daniel Dahlén måste det åländska samhället förändras för att det nuvarande välståndet ska kunna behållas.

–Det finns ett hot mot Ålands välstånd om inte strukturerna ses över. Genom att slå ihop kommunerna till en enda enhet kan vi sänka skatten med 5 procent, vilket skulle ge 1000 euro mer per år i plånboken för en åländsk medelinkomsttagare. Samtidigt som upplevd offentlig service kvarstår vid dagens nivå.

Tror du att ålänningarna

Fakta/Så ska Åland förändras

- Kommunerna slås ihop till en enhet.
- Skatten sänks.
- Attraktiva boenden byggs.
- En återflyttningskampanj ska locka tillbaka ungdomar som studerar utomlands.
- Åland ska marknadsföras som en arbetsplats istället för en turistort.
- För hembygdsrätten krävs endast EU-medborgarskap.
- Åland blir en av världens ledande aktörer inom miljö. Ur affärsplanen.

vill ge upp sina kommuner?

–Jag tror att gemene man är positivt inställd till det här. Kanhända ser inte de politiska partierna på lokal nivå att det finns pengar att tjäna, men om frågan lyfts till ett allåländskt perspektiv finns möjligheterna.

Mindre byråkrati

Daniel Dahlén understryker att det ska finnas bibehållen vård, skola och omsorg trots

att skatten kan gå att sänka. Han tycker att Åland, som samhälle sett, skulle fungera bättre om man använde sig av minsta möjliga byråkrati.

–Det här är inte politik. Vi vill bara att varje ålänning ska ha högre disponibel inkomst, ett enklare liv, en renare miljö och en bibehållen välfärd. För att åstadkomma det måste samhället förändras till en plats med klara strukturer och entreprenörskap.

Affärsplanen innebär också

att Åland ska ta steget ut i världen.

–Åland måste ta plats och finnas i Bryssel till exempel. Den åländska kunskapen ska utnyttjas för att visa världen vad vi är duktiga på. Dessutom måste vi ta intryck av andra länder och se om det finns system som vi kan applicera på Åland.

Stora företag

Genom ett lågt skattetryck, attraktiva boenden längs

stränderna, återflyttningskampanjer samt en marknadsföring av Åland som en arbetsplats, istället för enbart som turistort, hoppas näringslivet kunna locka mer människor och även större företag till Åland.

–Vi behöver arbetskraft utifrån, annars finns en risk att de som bor här bara byter arbetsplatser sinsemellan, säger Daniel Dahlén och förklarar att affärsplanen innebär att den åländska hembygdsrätten ska

behållas, men det ska räcka med ett EU-medborgarskap istället för att inflyttande behöva skaffa ett finländskt.

–Det går bra för Åland, men inte så bra som man vill framhäva. För att anta den globala utmaningen måste Åland börja tala om de rätta frågorna. Frågor som leder till ett samhälle med expansion och dynamik.

LINNEA FRIMAN
linnea.friman@nyan.ax

Planen. Ålands handelskammare vd Daniel Dahlén med affärsplanen som innehåller åtgärder för att Åland ska följa med i den globala ekonomin.

Stöd cancerföreningens Rosa Bandet kampanj - kampen mot bröstcancer -

2,50/st

Välkommen in till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6 och köp ditt Rosa Band pins.

Ålands
Cancerförening

SAMARBETSPARTNER:

Nya Åland
★★★★

paf BJUDER PÅ I SAMARBETE MED **www.savetheplanet.ax**

Het planet!

SHOW
10 OKTOBER KL 22.00
OPEN BY NIGHT
EN LJUS- OCH ELDSHOW MED BLA DEN
VÄRLDSKÄNDA SLOWMOTION-ARTISTEN
felix lancelet
PÅ TORGGATAN MITTEMOT ZEIPELS
MER INFORMATION PÅ WWW.SAVETHEPLANET.AX

SILVERSPONSORER
ÅLANDSBANKEN
m
MARIEHAMNS TRYCKERI AB

SAMARBETSPARTNER
ÅLANDS KÖPMANNAFÖRENING P.F.
SPONSORER
ARKIPELAG MARIEHAMNS STAD
Ålands landskapsregering

MEDIASPONSORER
ÅLAND
Nya Åland
★★★★
DESIGNSPONSOR
ARENA

THE
NEW
FEELING
OF
JAZZ

Det här är Stressless® Jazz. Du ser resultatet av 35 års förfining av våra två kärnvärden, funktion och komfort. Trots sin moderna formgivning är den med sin runda bas och slanka stålram en hyllning till en sann klassiker; Stressless® Original från 1971. Bli inte förvånad om din kärlek till Jazz håller lika länge.

Både Stressless® Jazz och fotpall kan enkelt anpassas till din egen längd. Genom att ta bort eller lägga till någon av de tre distansringarna på foten kan du välja mellan låg, medium eller hög inställning.

Stressless är tillbaka.

Stressless®
EKORNES®
THE INNOVATORS OF COMFORT™

Bekvämhetsgaranti

Plus™-system säkerställer att du alltid har ett bra stöd för nacke och korsrygg. Stödet för korsryggen regleras synkront med nackstödet. Du får ett perfekt stöd, oavsett om du sitter upprätt eller tillbakalutad. Nackstödet regleras automatiskt. Du kan läsa eller se på TV i en tillbakalutad ställning. Sovfunktion aktiveras med ett enkelt hand-grepp.

Orion **Kampanjpris**
1.295€ inkl. pall

(ord. 1609€) Finns i svart eller vitt batic läder.

Idag öppet till kl. 21.00

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÅRETS EM-BUTIK!

ÖPPET:

Mån 09-19
Tis, on, tor 09-17.30
Fredag 10-17
Lördag 10-14

Skräddarsydda finansieringsalternativ med Aktiiviraha!

www.em.com

Herzogins förlisning

Här hände det. Kusten vid Salcombe i Devonshire där Herzogin Cecilie grundstötte i april 1936. På bilden ses klippan Hamstone som fartyget först stötte emot innan det rände på grund strax innaför. Foto: PER-OVE HÖGNÄS

Per-Ove Högnäs gjorde intervjuresa till England

Herzogin Cecilies öde fortsätter att fascinera och engagera.

Nu planerar filmaren Per-Ove Högnäs att göra en längre dokumentärfilm om den åländska barken och dess förlisning vid den engelska kusten våren 1936, en händelse som fortfarande lever i lokalbefolkningens minne.

–Herzogin Cecilies förlisning är en mytomspunnen händelse både i England och här hos oss, konstaterar Högnäs som nyligen besökt Salcombe i Devonshire.

Det var där **Gustaf Eriksons** stolthet gick på grund i dimma natten mellan den 25 och 26 april 1936 och senare förliste.

Medhjälpare

Per-Ove Högnäs har haft hjälp med insamlingen av material kring händelsen av **John Knight**, tidigare bosatt i London och en tid anställd på BBC. Bland annat har Knight kunnat spåra arkiverade radioprogram och journalfilmer och hjälpt till med kontakter till folk i trakten av Salcombe. Knight var också med på resan där man träffade och kunde intervju en hel del personer med minnen av händelsen.

Med sig hem hade Högnäs flera timmar filmat intervju-material som han nu klipper ihop till en trailer som skall kunna användas för att gå vidare med projektet, intressera tv-bolag och andra för att få uppbackning för det fortsatta arbetet.

–För det vi gjort hittills har vi haft stöd av Gustaf och Hilda Eriksons fond och av Ålands sjöfartsmuseum.

Vad hände då i april 1936 vid den engelska kanal-kusten?

–Herzogin Cecilie anlände i vetelast från Australien och gick in till Falmouth för order. Där fick kapten **Sven Eriksson** veta att man skulle gå vidare till Ipswich för att lossa, vilket man också gjorde men vid fyratiden på natten mot den 26 april stötte fartyget på grund i dimma, berättar Högnäs.

Enormt intresse

Alla ombordvarande kunde räddas men grundstötningen och arbetet med att bärga fartyget väckte ändå enorm uppmärksamhet.

–Man beräknar att sammanlagt femtiotusen personer kom till Salcombe under våren och sommaren för att följa med arbetet, det skrevs mycket om

Filmare. Per-Ove Högnäs arbetar nu med att klippa en trailer som förberedelse för en längre dokumentär.

händelsen, det gjordes radioprogram och journalfilmer.

Att arbetet med bärgningen drog ut på tiden och var lätt att följa från land bidrog till uppmärksamheten. Intresset för vetekappseglingarna var stort vid denna tid och Herzogin Cecilie var Gustaf Eriksons flaggskepp, ett av de vackraste fartygen på vetetraden. Men enligt Högnäs spelade också möjligheten till personifiering sin roll.

Nygifta

–Kaptenen Sven Eriksson hade strax innan Herzogin Cecilie hösten 1935 seglade ut till Australien gift sig med **Pamela Bourne**. Det skedde i Nystad där Herzogin Cecilie varit på reparation. Pamela hade varit passagerare på hemresan från Australien 1934 och var också nu med ombord. Pamela var journalist och författare och både hon och Sven Eriksson blev mycket uppmärksammade i pressen.

Engagemanget för att rädda Herzogin Cecilie blev också stort redan från början. Det gjordes en stor insamling för att man skulle kunna hyra de bogserbåtar som behövdes för operatio-

nen och länsmpumpar lånades ut av marinen.

På grund av att vetet i lastrummen börjat ruttna fick man dock inte tillstånd att ta in fartyget i hamn och måste sätta henne på en sandbank för att under sommaren försöka lossa lasten. I arbetet, som var farligt genom de gaser som bildades när vetet ruttnade, deltog ett stort antal frivilliga, bland dem studenter från Cambridge.

Sandbanken blev dock Herzogin Cecilies öde eftersom hon i sitt oskyddade läge bröts sönder i en storm och sjönk.

Innan Herzogin Cecilie blev vrak hade dock kaptenenssalongen, galjonsfiguren och en hel del andra inventarier bärgats på Gustaf Eriksons order och finns, som bekant, i dag i Ålands sjöfartsmuseum.

Minns aprilnatten

Fortfarande finns det i Salcombe de som har personliga minnen av de dramatiska händelserna i april 1936. Per-Ove Högnäs och John Knight träffade flera av dem vid sitt besök.

–Via **Tim och Jane Bass**, som John fick kontakt med, träffade vi bland andra 94-åriga **Mary Davy** som var 16 år när

grundstötningen skedde och som bodde på den närmast liggande bondgården. Hon kom ihåg hur man blev upprigad på natten och hur hon och en syster sändes i väg för att kontakta besättningen på en närbelägen livbåtsstation. Hon mindes också att kaptenen kom till gården och att man förvarade en del bärgat gods från fartyget där.

Högnäs och Knight träffade också **Alan Paul** som nu är i nitioårsåldern och som sommaren 1936 förtjänade en hel del extra slantar genom att med båt föra ut folk som ville följa med bärgningsarbetet.

–En annan är **Richard Diamond** som var 12 år 1936 och arbetade som mjölkbud. Han såg den raket som sköts upp när grundstötningen skett och cyklade genast till platsen för att se vad som inträffat.

Äger vraket

Bland dem som intervjuades finns också **Tim Noyce**, som är son till den skrothandlare som köpte vraket av Gustaf Erikson. Tim äger fortfarande vraket som i dag är ett populärt dykmål där det ligger på bara några meters djup.

–Köpekontraktet kan han

Vrakägare. Tim Noyce med kontraktet som visar att hans far i tiden köpte Herzogin Cecilies vrak av redaren Gustaf Erikson. Foto: PER-OVE HÖGNÄS

Minnen. Fred Bennett, Win Brodie och Alan Paul har personliga minnen av grundstötningen och det stora intresse den väckte. Foto: PER-OVE HÖGNÄS

Minnen. Mässingsskyltarna från kaptenenshytten och salongen på Herzogin Cecilie har Tim Noyce tagit vara på. Foto: PER-OVE HÖGNÄS

Nagelbänk. John Knight, till vänster, tillsammans med Jane och Tim Bass vid nagelbänken utanför Cottage Hotel. Bakom udden i bakgrunden strandade Herzogin Cecilie. Foto: PER-OVE HÖGNÄS

ng kan bli film

rfilm om Herzogin Cecilie.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Under segel. Herzogin Cecilie på en marinmålning av Dennis Adams i sjöfartsmuseet.
Foto: ERKKI SANTAMALA

visa upp och han har också i sin ägo mässingsskyltarna till kaptenshytten och salongen ombord, berättar Högnäs.

På det lokala museet i Salcombe finns ett rum ägnat Herzogin Cecilie med en del bevarade föremål och på det

närbelägna Cottage Hotel finns också en del saker från fartyget: en dörr, en soffa, några ventiler. Och vid ingången till hotellet står en nagelbänk.

Mycket arbete återstår ännu, men Per-Ove Högnäs är övertygad om att det rika arkivmateri-

alet och hans eget filmmaterial gott kunde räcka för en längre dokumentärfilm kring Herzogin Cecilies öde.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

DIN SPORT & FRITIDSBUTIK!

HUR LÄNGE VILL, KAN VÅGAR DU VÄNTA?

UTVALDA VINTERJACKOR -30%
KL. 20-21
-40%
KL. 21-22
-50%

ENDAST UNDER FREDAGENS OPEN BY NIGHT

NORRAGATAN 9, tel. 16 489, fax 16 589. Öppet 9-17.30 **lörd. 10-14**

ÅLANDS LÄNGSTA FISKETÄVLING PÅ GÄDDA

VINSTER FÖR 1600€

SLUTRESULTAT SEPTEMBER seniorer

DATUM	NAMN	LÄNGD	VIKT	DRAG	KOMMUN
24.9	Sebastian Snällström	117 cm	+10 kg	Rapala Subwalker	Geta
27.9	Peter Jonsson	110 cm	8,2 kg	Buster	Geta
17.9	Marcini Janicki	107 cm	9,1 kg	Abborjigg, Storm	Finström
28.9	Joel Westerlund	106 cm	6,5 kg	Egen tillverkning	Vårdö
13.9	Bo Timonen	105 cm	7,3 kg	Free Styler	Saltvik
27.9	Solveig Pettersson	95 cm	6,0 kg	Buster Jerk	Kumlinge
10.9	Jan Malmberg	95 cm	5,5 kg	Jerk	Enklinge

SLUTRESULTAT SEPTEMBER juniorer

DATUM	NAMN	LÄNGD	VIKT	DRAG	KOMMUN
24.9	Mattias Nordlund 13	91 cm	4,8 kg	Salmo Slider	Slemmern
21.9	Moa Gesterberg 12	84 cm	3,7 kg	Professor	Finström
1.9	Edvard Nordlund 12	82 cm	3,5 kg	Buster Jerk	Mariehamn
7.9	Jonas Idman 11	79 cm	3,1 kg	Buster Jerk	Finström
20.9	Ch. Eriksson 12	67 cm	2,0 kg	Buster Jerk	Geta

Grattis **Sebastian Snällström** till längsta gäddan i seniorklassen i september månad! Vann ett dragpaket, värde 40€, hos Jakt- och fiskebutiken Äventyret.

Även grattis till **Mattias Nordlund** för längsta gäddan i juniorklassen i september månad. Vann ett dragpaket, värde 40€, hos Sunes Jakt & Fritid.

Bo Timonen och **Moa Gesterberg** vann varsitt dragpaket, värde 20€, från Båt- & Fritidsvaruhuset.

Vinstchecken skickas hem till vinnarna!

Vi tackar för deltagandet i september månad och ser fram emot långa gäddor även i oktober!

I samarbete med:

Nöje

Nordens största singelfestival

Viking Line arrangerar den 2-3 november Nordens största singelfestival för 23-åringar och uppåt ombord på ms Cinderella. Förra året ordnades det också, och blev då en stor succé med över 700 deltagare. Singlarna kommer från hela Sverige och Norge till Stockholm och till Åland.

Hit kommer man enligt arrangörerna för att skapa kärlek, vänskap och nya kontakter. Syftet med konferensen är, förutom att möta andra i samma situation, att belysa vad som behövs förändras i samhället. Det sker via föreläsningar, workshops och arbetsgrupper. Ämnena som man tar upp är till exempel varför man är så rädd att visa att man är singel och att hitta vägen tillbaka till glädjen.

Det kommer många tillfällen att skapa nya vänskapsband, och vem vet, du kanske till och med hittar din stora kärlek. Om du vill veta mer, gå in på: <http://www.singelfestival.se/evenemang>. (ml/le)

Arken stängs för renovering

Nattklubben vid hotell Arkipelag är stängd från och med söndag 12 oktober till fredag 31 oktober. Inner-taket skall bytas ut och allt annat slitet ska rivas ut. De gamla elledningarna skall tas bort och nya skall dras.

Det kommer att ta en tid för elektrikerna att fixa detta, därav det långa uppehållet. När nattklubben slår upp dörrarna igen finns belysning runt om i lokalen, det kommer du som gäst att märka! (ml/le)

Enhörning berättar roligheter

Höstens första ståuppare gästare hotell Arkipelag fredag 17 oktober. Det handlar om radioprataren och komikern **Pontus Enhörning** som ställer sig på den lilla scenen i restaurangen.

– Senast han var här var det helt fullsatt, och den här gången har han med sig en hemlig så kallad förälskare som uppvärmning. Det är en känd svensk komiker som har synts mycket i tv dom senaste åren, bland annat brukar han vara med i blått parti i Parlamentet i TV4, säger artistansvarige **Tony Mattsson**.

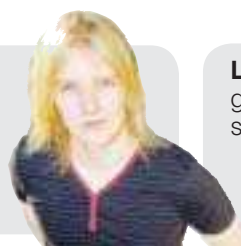
Den hemlige gästen har aldrig uppträtt som standup-komiker förut och gör premiär för den åländska publiken.

– Jag som vet vem det är och vet vad han går för. Jag är inte det minsta orolig, jag tror det blir kanonbra, men det är upp till publiken att avgöra, säger Mattsson utan att avslöja mer. (mt)

Alexander Skogberg

Rockar till just nu: Infant Sorrow – Inside of You. Ståuppkomikern **Russel Brand** och skådespelaren **Jason Segel** gjorde briljant musik tillsammans till filmen Forgetting Sarah Marshall som detta fiktiva band.

För övrigt... Har jag biljett till Judas Priest, Megadeth och Testament på Scandinavium här i Göteborg. Dock måste jag vänta till den 1 mars för att se spektaklet.

Johan Larsson

Lyssnar på: CD-skivor. Mina gamla CD-skivor som jag nu försöker upptäcka igen. Än så länge har jag spelat Matthew Sweet, Michael Penn och Bigelf. Ja, detta Bigelf, som är en märk-

lig kombination mellan The Beatles och Metallica.

För övrigt... Jean-Marie Gustave Le Clézio?

Färg i mörkret. Det kan vara roligt att piffa upp naglarna någon gång, man kan till exempel måla dem i en fin färg.

Spänn musklerna. Har du mycket överloppsenergi? Gå till gymmet och beställ ett träningspass som du tycker att verkar kul.

Hyrfilm. Om det är riktigt regnigt och ruskigt ute kan det vara mysigt att krypa ner i soffan med en film eller två.

Värm dig. Nu när vädret har blivit kallare och du säkert går runt och fryser, kan det vara skönt med en lång, varm dusch!

Använd fötterna. Regniga dagar finns det gott om just nu, men ibland har man tur och solen kommer fram. Passa då på att gå ut på en promenad. Avkopplande och kul!

In i butiken. Älskar du att shoppa? Far till Stockholm med en vän över dagen och kolla in alla klädbutiker. Och om du inte har en hel dag på dig så kan du stanna på Åland. Det finns trots allt lite kläder här! Shop 'til you drop!

Tips på saker att göra i höst

Första höststormen har kommit och gått och det är mörkt både när du stiger upp och när du lägger dig. Men bryt inte ihop – nöjes praktikanter vet hur du ska tillbringa hösten!

Har du inget att hitta på? Känns det som att tiden går för långsamt? Utan planer när höstlovet snart infaller?

Ingen fara! Kolla på bilderna här intill – de är fyllda med tips på vad du kan göra i höstmörkret!

Medverkande på bilderna förutom undertecknade även **Lucas Gustavsson** och hästen Kolbrun.

Umgås. Det allra roligaste är ju förstås att träffa sina vänner. Far till närmaste kafé och beställ något gott.

Intressen? Vad är du intresserad av? Kanske ridning? Ta då din häst ut på en långtur! (Med hjälm på!)

Hjälp till! Och om du verkligen, verkligen, får tråkigt så kan du göra mamma glad, genom att städa lite.

Woody Allen i toppform igen

"Vicky Cristina Barcelona"

Genre: Romantisk dramakomed. Med: Scarlett Johansson, Javier Bardem, Penélope Cruz med flera. Regi: Woody Allen. Speltid: 1 tim 36 min. F 11/9.

★★★★★

Bio

"Vad gäller kärlek gör vi alla om samma misstag. Vi lär oss ingenting. Erfarenheten hjälper oss inte", säger **Woody Allen** till reportrarna i Cannes, och han ler lite trött när han säger det men alla skämt är till hälften en sanning.

"Vicky Cristina Barcelona" är Woody Allens återgång till toppformen efter ett par riktigt svaga filmer. Det är också en filmarens hyllning till Barcelona och en äldre mans melanko-

liska farväl till tron på den romantiska kärleken. För Allens rollfigurer må byta objekt för sin kärlek. Men kärlekssorgen är hela tiden densamma.

Handgranat

Vicky (**Rebecca Hall**) och Cristina (**Scarlett Johansson**) är yin och yangkompisar i Barcelona. Vicky är mörk, planerande och stabil. Cristina blond, impulsiv och lättflyktig.

När de båda möter konstnären Juan Antonio är det som att slänga in en handgranat och stänga dörren. Vi är i mitten av ett smart triangeldrama som skildras ovanligt snyggt och sensuellt för att vara Woody Allen, om än med en lätt touch av gubbsjuka som är mer eller mindre irriterande beroende på vilka genusglasögon du bär.

Men ytterligare ett kort ska in i leken, och möjligen är det

Kärleksmöte. Scarlett Johansson och Javier Bardem i Woody Allens "Vicky Cristina Barcelona", en återgång till toppformen för Allen. Foto: VICKYCRISTINA-MOVIE.COM

Svarte Petter själv – en magnifik **Penélope Cruz** som i sin resväska bär med sig ett ton temperament. Nu har vi en karaktär för varje inställning till livet. Spelet är igång.

Woody Allen betraktar sina rollfigurer som labbrattor som han observerar mycket roat

– men aldrig kyligt. "Vicky Cristina Barcelona" är mitt i kärlekskaoset en varm berättelse. Med en av världens mest filmiska städer som kuliss åser berättaren rollfigurernas löjliga, skrattretande men ändå på något sätt vackra villovägar i kärlekens labyrint.

Sedan är det svårt att inte älska filmer där en av birollerna är en åldrad, bitter poet som hämnas på mänskligheten genom att skriva fantastiska dikter som han vägrar att publicera.

ERIK HELMERSON/TT SPEKTRA
erik.helmerson@ttspektra.se

Malin Tillström

Lyssnar på: Suset och tjutet i mina öron. Hur vet man om man börjar utveckla tinnitus? Och så har jag börjat höra så förbenat dåligt. Kanske hjälper det att spola ur gångarna?

För övrigt... undrar jag hur man i hela fridens namn kan ta 9,95 euro för en baguette. Satsa på "take away"? Nå, snarare "go away".

Malin Lundberg

Lyssnar på: "Oh boy" med Miss Li när solen skiner och "Om du lämnade mig nu" med Lars Winnerbäck och tidigare nämnda artist när regnet öser ner.

För övrigt... ska det bli roligt att se hur det går för **Tony Wikström** i Singing Bee ikväll, kl 22.30 i TV3. Om inte annat har han ju redan fått en hel del tv-tid i reklamen.

Blandade klädesplagg – en outfit!

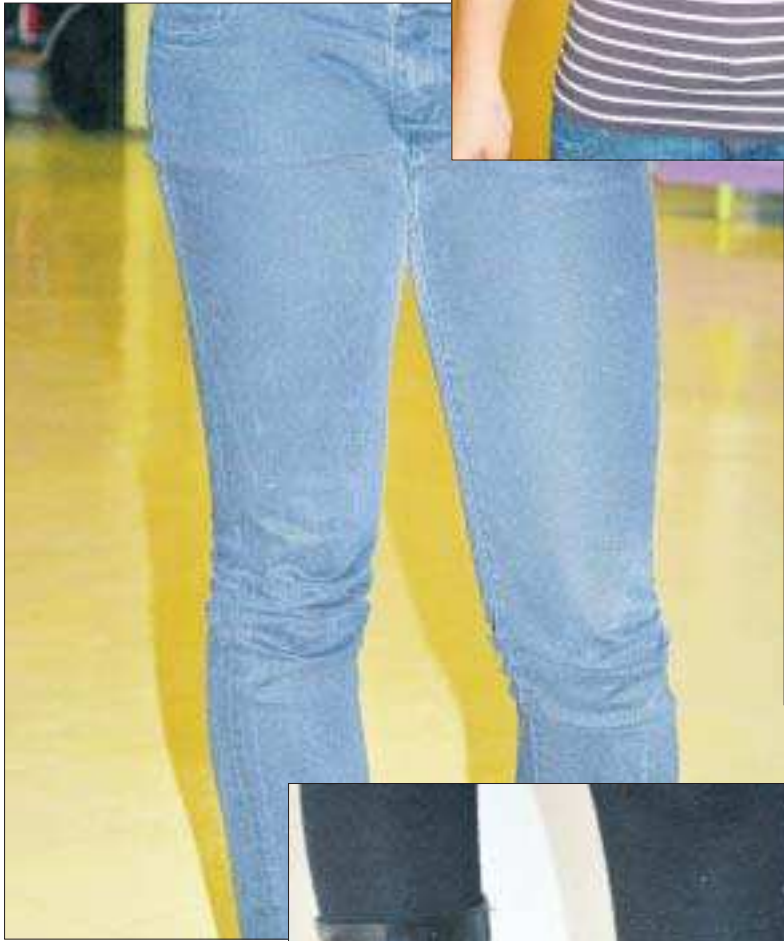
Nyan gick till Övernäs högsta-dieskola för att kolla in elevernas kläder. Vi mixade lite olika stilar till en och samma outfit.

Nyans praktikanter träffade flera olika tjejer med olika stilar. Men visst går det att kombinera den enes skor med någon annans smycken!
Anne-lie Miiros, Johanna Törnblom, Anna Karlsson, Felicia Eriksson, Lisa Jansson och Felicia Aalto utgör tillsammans en huvudlös kropp här intill.
Se resultatet och inspireras!

MALIN LINDQVIST (prao)
LINN ERIKSSON (prao)
redaktion@nyan.ax

Felicia Aaltos tröja kommer från H&M, den kostade 189 kronor, ca. 21 euro

Lisa Janssons byxor kommer från H&M och kostade 399 kronor, ca. 44 euro.

Anne-lie Miiros väska är från en second-hand butik. Den är av äkta läder, men Anne-lie fick den rätt så billigt ändå. Priset kommer hon inte ihåg.

Felicia Eriksson skor kommer ifrån en butik i Åbo och är av märket Duffy. Hon kommer inte ihåg vad de kostade.

Anna Karlssons ring kommer ifrån H&M, den kostade ungefär 100 kronor, ca. 11 euro. Hennes klocka kommer ifrån Wickströms Ur & Guld, det var en konfirmationspresent så hon vet inte vad den kostade.

FRÅGELÅDAN

Malin Lindqvist, 15 år från Mariehamn, får i dag turen att svara på frågor från Nyans frågelåda.

Malin går i Övernäs högstadieskola i klass 9B. På fritiden spelar hon handboll i IFK Mariehamns damlag. Hon hinner även med att segla på ÅSS en gång i veckan. Och så är hon ju förstås med sina vänner också.

Om du var en fluga, var skulle du landa?
– På ett varmt och soligt ställe, Thailand skulle inte sitta fel, men dit ska jag ju ändå i vinter.

Om du fick byta namn, vad skulle du heta?
– Hmm, jag vet inte riktigt. Jag tycker i alla fall inte om mitt namn nu. Men jag vet inte vad jag skulle kunna heta istället.

Tomten eller påskharen?
– Tomten! Påskharen finns ju inte.

I ditt rum finns...
– Ett fult, grönt draperi som jag har gjort själv, en bokhylla, en garderob, en säng och en blå ännu fulare lamp.

Vilken bok läste du sist?
– "Ondskan" av Jan Guillou. Jag skulle recensera den.

Vad tänker du på innan du somnar?
– På vad jag ska göra nästa dag.

När körde du senast för fort?
– Det har aldrig hänt, kommer aldrig hända.

Hur ser din postlåda ut?
– Den är plastig och vit.

Vad gör du helst en kall vinterdag?
– Dricker Oboy i skogen eller bakar misslyckade scones. Haha!

Du hittar en väska med 100.000 euro - vad gör du?
– Blir glad!

Vad är ditt konstigaste uppvaknande?
– Det var kanske när jag var på konfirmationsläger. De hade olika väckningsmetoder varje morgon, en gång satt de en blomma bredvid en och bara väntade på att man skulle vakna. Helt konstigt.

Varför sjunger du i duschen?
– Det gör jag inte.

Text och foto:
LINN ERIKSSON (prao)
redaktion@nyan.ax

Anne-lie Miiros, 14 år.

Johanna Törnblom, 15 år.

Anna Karlsson, 15 år.

Felicia Eriksson, 14 år.

Lisa Jansson, 15 år.

Felicia Aalto, 15 år.

De åländska ortnamnen talar inte samma språk som de arkeologiska spåren i landskapet.

Ortnamnen är av den typ som finns i bygder koloniserade först på medeltiden (ca 1000–1500 e.Kr.).

Men samtidigt finns mängder med arkeologiska fynd från yngre järnålder (ca 400–1000 e.Kr.) som visar att Åland då hade en förhållandevis stor befolkning.

Detta märkliga förhållande är Ålands stora historiska gåta.

Hur kan vikingatidens gamla ortnamn så spårlöst ha försvunnit?

Exempelvis namn av typen Odensvi och Torslunda, som vittnar om den hedniska gudakult som måste ha funnits också på Åland.

Vad hände på Åland för tusen år sedan?

Om vi kunde förflytta oss bakåt i den åländska historien, finns det ett årtal som vi skulle märka mer än andra: 1537.

Inte därför att det hände något särskilt dramatiskt då, utan för att det historiska ljuset slocknar. Nästan alla skriftliga källor tar abrupt slut.

När vi står där – i Gustav Vasas Sverige – och blickar ytterligare bakåt i tiden ser vi bara enstaka ljus, sken från det fåtal medeltida dokument från Åland som finns bevarade i olika arkiv.

Fortsätter vi bakåt blir ljusen allt glesare, och i början av 1300-talet står vi på vad som kan kallas historiens yttersta rand på Åland och stirrar in i det totala mörker som råder dessförinnan. De skriftliga källorna är slut.

Hade vi bara dessa att förlita oss till hade det varit stopp här.

Husgrunder och ortnamn

Men som tur är finns också andra källor.

Vi kan söka efter de fysiska spår som forna tiders människor lämnat efter sig – husgrunder, gravar och liknande – och vi kan studera ortnamnen som fungerar som en sorts språkliga spår från en tid innan några historiska dokument skrevs.

Tack vare arkeologin vet vi att Åland hade en förhållandevis stor befolkning under yngre järnålder och vikingatiden (ca 400–1000 e.Kr.). Därom vittnar inte minst de tusentals gravhögar som finns runt om i landskapet.

Dessa gravar – och mängder med andra arkeologiska fynd från samma tid – står i en förbryllande kontrast till de åländska ortnamnen.

Byarna kan heta Frebbenby, Mångstekta, Vessingsboda, Persby och Antböle, namn som alla ger ett relativt ungt intryck och brukar återfinnas i trakter som koloniserats först på medeltiden.

Däremot lyser ortnamn som Odensala, Sätuna, Fröslunda, Torsvi, Viksta och Ösby – sådana som är så vanliga på andra sidan Ålands hav – med sin totala frånvaro. Det är den typen av ortnamn som brukar återfinnas i järnåldersbygder av åländsk typ, där människor bott sedan hednisk tid när gudar som Oden, Fröja och Tör var viktiga.

Här har vi Ålands stora historiska gåta. Vi vet att människor levde här under yngre järnålder. Men ortnamnen är inte från den tiden. Hur kan de gamla ortnamn som rimligen måste ha funnits, så fullständigt har utplånats?

Fascinerande myntskatter

Nedgrävda myntskatter är fascinerande fornyfynd. De går nämligen att datera, eftersom mynten har angivna präglingsår.

I äldre myntfynd, från 800- och 900-talen, finns nästan enbart arabiska mynt, i yngre också tyska och engelska. Märkligt nog hör de nio åländska myntskatter som påträffats alla till den äldre perioden, den äldsta från 840-talet och den yngsta från omkring 960.

I övriga Sverige och Finland är flertalet myntfynd från senare tider. Särskilt på 990-talet och tiden kring 1050 har många myntskatter lagts i jorden i Skandinaviens. Men från den tiden har inte ett enda mynt påträffats på Åland.

De så kallade kungshögarna i Godby i Finström vittnar tydligt om att det bodde folk på Åland under yngre järnåldern (ca 400–1000 e.Kr.). Gravhögar är brandgravar där den döde har bränts på bål tillsammans med några personliga tillhörigheter. Askan täcktes sedan med jord och sten. Trots att gravhögar tillhör de största på Åland, visade de sig vid utgrävningar inte ruva på några särskilt spännande föremål: keramik, järnnitar, brända ben och en amulett i form av en lertrass. Foto: Håkan Skogsjö.

En annan märklig omständighet är att Åland helt saknar vikingatida runstenar, trots att det i Sverige och särskilt i Uppland restes mängder av dem från slutet av 900-talet och fram till början av 1100-talet.

Men inte bara myntfynd och runstenar saknas utan också andra arkeologiska fynd som säkert kan knytas till denna epok. Faktum är att det från 1000-talet saknas säkra spår av människor på Åland.

Sex fornborgar

Däremot existerar resterna av sex fornborgar, strategiskt utplacerade runt om på fasta Åland, den största i Borgboda i östra Saltvik och de andra i västra Saltvik, Sund, Jomala och två i Hammarland.

Fornborgarna anses ha fungerat ungefär som senare tiders skyddsrum. När fara hotade begav sig människorna till borgen och sökte skydd bakom murar och palissader. Ingen vet exakt hur gamla fornborgarna är, men de åländska dateras enligt museibyråns fornminnesinventering till yngre järnålder.

Borgarna visar entydigt att det inte alltid rådde fred och lugn i det vikingatida åländska samhället. Det stämmer också med arkeologernas kunskap från andra sidan Ålands hav. Väpnade konflikter var vanliga under yngre järnålder, och krigstakten tycks ofta ha gått ut på belägringar, hot och brandskattningar.

Det är inte svårt att föreställa sig att en öbefolkning som Ålands var extra utsatt när plundrare rörde sig på Östersjön.

Kontakter med Birka

Arkeologiska fynd visar att kontakterna mellan Åland och den vikingatida handelsplatsen Birka i Mälaren var livliga. Men på 970-talet förstördes Birka, sannolikt i samband med fientliga angrepp, och byggdes aldrig upp igen.

Östersjöhandeln förefaller ha flyttat söderut, till Gotland, medan Birkas roll som centralort i andra avseenden togs över av den nyanlagda staden Sigtuna.

Här kan vi börja ana lösningen på den historiska gåtan.

Notera tidpunkten: Birka upphör att existera omkring 970, och det sista myntfyndet på Åland härör från omkring 960. Fornborgarna visar att härjande fiender rörde sig på Östersjön, till och med så starka att de sannolikt förmådde ödelägga Birka.

Då anar vi att fornborgarna inte kunde ge människorna tillräckligt skydd mot återkommande plundrare som säkert gjorde vad plundrare brukar göra – stjäla, bränna, våldta och mörda.

Till slut gav dåtidens ålänningar upp och lämnade landskapet för att

söka sig till mer skyddade platser på andra sidan Ålands hav.

Händelseförloppet ter sig sannolikt, eftersom det också förklarar de märkliga särdrag som finns på Åland. Om ingen bodde i landskapet under 1000-talet kunde ingen gräva ner mynt eller resa runstenar eller trade-ra de gamla ortnamnen.

Hastiga uppbrott i ofredstider är inte något märkligt. Historien är tyvärr fylld av människor som tvingats fly för hårdföra inkräktare.

Men varför återvände inte ålänningarna när tiderna blivit lugnare? Som de gjorde i början av 1700-talet

skriver Kari Tarkiainen i den nyutkomna och mycket intressanta boken *Sveriges Österland* (2008).

Återvände aldrig

Det finns med andra ord mycket som talar för att befolkningen på Åland lämnade landskapet, troligen på 970-talet, för att aldrig återvända.

De gamla ortnamnen, som aldrig blivit satta på pränt, glömdes efter några decennier. Namn av typen Odensvi, Ösby, Tuna och Malsta försvann för evigt in i historiens glömska.

Istället slog sig långt senare nya människor ner på Åland. De första bosättningarna fick namn efter nybyggarna: Sibby, Rangby, Björby och Persby, till exempel, är uppkallade efter personer som hette Sibbe, Ragnvald, Björn och Petrus.

Det sista namnet visar att kolonisatorerna var kristna. Sannolikt anlände de en bit in på medeltiden, kanske i

början av 1100-talet, och ingick i den svenska kolonisation av Finland som inleddes under detta sekel.

Så rubrikens fråga – vad hände på Åland för tusen år sedan? – kan sannolikt besvaras på ett ganska enkelt sätt:

Knappast särskilt mycket, eftersom ingen bodde här vid den tiden.

HÅKAN SKOGSJÖ

efter den åttaåriga flykten under stora ofreden?

Troligen bestod otryggheten så länge att de hann rota sig i nya bygder. Ännu mot slutet av 900-talet och särskilt på 1000-talet präglades Sveariket – dit Åland var knutet – av vanmakt och inre splittring. En orsak var säkert striderna i Mälarländskapen mellan kristendom och hedendom,

Johan Larsson

Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Här är det bäst att hissa en varningsflagg, för det är bättre att hissa den...än att inte ha den hissad. ARNE HEGERFORS FILOSOFERAR.

Ann-Katrine vann biljetterna

TRAV. En sprudlandes glad Ann-Katrine Nyqvist, 27, tog i går emot sitt pris i Nyans travtävling. Två biljetter till morgondagens travgala och så givetvis en fin blombukett.

–Det känns bra, säger hon. Absolut.

Imorgon är det säsongsavslutning på Ålandstravet och senare på kvällen är det dags för travgalan på Hotell Arkipelag. En av gästerna under kvällens gala är Ann-Katrine Nyqvist från Godby. Hon valde nämligen rätt svarsalternativ i Nyans travtävling om hur långt Elitloppet i Sverige är.

–Jag behövde nog kika efter, säger Ann-Katrine. Jag var inte riktigt hundra.

Men det blev rätt tillslut. Ann-Katrine gissade på alternativ ett och visst är Elitloppet på 1.609 meter. Och kanske innebär den här vinsten att Ann-Katrines travintresse växer lite. Det finns i alla fall redan i familjen.

–Jag var mycket på travbanan när jag var yngre eftersom pappa jobbade som måldomare och hela familjen följde med, säger Ann-Katrine.

Fast nu är det ett tag sedan Ann-Katrine var på Ålandstravet. Det kan ha varit i år, säger hon. Men det också lika gärna

ha varit förra året. Med största sannolikhet blir det ett besök imorgon.

–Ja, jag borde nog fara dit, säger hon.

Tar med sin sambo

Någon koll på vilka hästar som springer har hon inte. Så några tips inför tävlingen vågar hon sig inte på.

–Jag tippas inte. Det är lika bra att inte göra det för jag brukar inte ha så stor framgång. Men kanske ska jag börja med det nu när turen har vänt, säger hon.

Biljetterna som Ann-Katrine vann har ett sammanlagt värde på 120 euro och i priset ingår det trerätterssupé, dryck och underhållning. Allt för två personer.

–Det blir nog min sambo som får komma med, säger hon.

Travgalan imorgon börjar 19.30 och säsongsavslutningen på Ålandstravet kör igång 14.00.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Ska på travgalan.

Ann-Katrine Nyqvist jobbar till vardags som kanslist vid Finströms kommun. Till morgondagens travgala på Hotell Arkipelag tar hon med sig sin sambo. Foto: JONAS EDSVIK

Sportens kom ihåg

■ **Babysim:** Börjar torsdagen 23 oktober och söndagen 26 oktober. Platsen är Folkhälsans allaktivitetshus på Skeppargatan 11. För mer information och anmälan ring Bodil eller Gunilla på 16102.

■ **Folktrace Åland:** Finns det intresse av att åka till Skepptuna 25 oktober med buss och se på folktrace? Vi måste bli minst 20 stycken personer. Kontakta Tobias Björkman 04575541503

■ **IFK-bowling:** Årsmöte på Idrottsgården 14 oktober 19.00.

■ **NÅSS-simning:** Tuire Granesäter arrangerar två "Prova-På-Tillfällen" med det senaste inom vattengymnastik. Det första tillfället blir den 25 oktober 15.30 i Ålands Idrottscenter.

■ **NÅSS-simning:** Vi inom NÅSS efterlyser fler funktionärer till Vikingsimmet, som arrangeras 18 - 19 oktober av ÅID:s simutskott.

■ **Ridtravarräff:** Kom till travbanans kafé den 14 oktober 19.00 och träffa andra med ridtravare. Få tips idéer och lär känna andra.

■ **Våsc:** Våsc årsmöte 27 oktober 18.30 i Baltichallen

■ **ÅID-cykel:** Ni som vill anmäla er till Vätternundan 2009 för en start cirka 03.30 (också annan starttid kan ordnas enl. ök.) Möjligt att boka boende samtidigt. Anmäl er till Kenneth Hellsten tel. 23906 senast fredag 8 oktober.

■ **ÅID-skidor:** Arrangörskurs för längdskidtävlingar, fredag 17 oktober 18-22 och lördag 18 oktober 09-13 på Vikingahallen. Glenn Lindholm från FSS är kursdragare. Glenn

kommer också att informera om nyheter inom vallning och material.

■ **ÅID-skidor:** ÅM på rullskidor lördag 18 oktober 14.00 i Bengtsböle Lemland. Herrar och damer 27km, juniorer U16 är 8km. Klassisk stil. Anmälningar till ÅID:s kansli tel. 19170 senast torsdag 16 oktober. Prisutdelning för Åländska rullskidcupen efter tävlingarna.

■ **ÅID-skidor:** Alla skidintresserade, skidresa till Idre 4-7 december. Anmäl dig till Charlotte på 04575267037 senast 10 november.

■ **Ålands Ryttare rf:** Höstmöte måndag 27 oktober 19 i stallkafé på travbanan. Alla medlemmar välkomna. Vi bjuder på lite gott!

■ **Åland ishockeyförbund:** På höstlovet, torsdag 16 oktober 10-15, arrangeras en hockeydag för landsbygdens barn i Islandia. Gratis lunch serveras och det ordnas gratis transport från Norra Åland. För mera information och anmälan kontakta Henning Karlsson 0457-3421636 eller mail henning.karlsson@tsp.stm.fi. Sista anmälningssdag 13 oktober.

■ **Åland ishockeyförbund:** Nu är det dags att anmäla sig till årets upplaga av motionsserien. För mera information gå då in på www.ifkmariehamn.com/ishockey och vidare till övrigt och motionsserien. Sista anmälningssdag är 17 oktober. Anmälan mejlas till ishockey@aland.net. Vid frågor kontakta Henning Karlsson 04573421636

■ **Åland ishockeyförbund:** Den 20 Oktober 18.00 arrangeras en funktionärskurs i Islandia. Anmälan sker senast den 16 oktober till www.ishockey@aland.net

Sport på gång

LÖRDAG

Innebandy
Baltichallen
Division III, damer: 16.30 Våsc-TPS II, seriepremiär.
Division II, herrar: 18.30 Våsc-SBS Masku, seriepremiär.
Hästsport
Ålandstravet
Trav: 14.00 Säsongsavslutning.
Golf
Kastelholm
Slottsbanan: 08.00 Flaggtävlingen, slagtävling.
Friidrott
Markusböle-Mariehamn
Kanonloppet: 11.00 även Lilla Kanonloppet; 10.30 Julleloppet; 09.30-10.00 Ålandsmarschen.

SÖNDAG

Fotboll
Jomala konstgräs
Division II: 11.45 IFFK-Åbo IFK, sista omgången.
Bordtennis
Idrottsgården
Pingisligan: 13.00 Första omgången.

KANONLOPPET

i Ålands Radio 91,3 MHz

Följ loppet direkt i radion

**lördag 11.10
kl. 10.45**

Säsongsavslutning

**Lördag 11/10
kl. 14.00**

Entré 4 euro
(under 18 år gratis)

**Åk gratis med Williams buss
till och från Ålandstravet!**

Avgång kl.13.15 från bussplan
via Storgatan, Ålandsvägen
och Gamla Godbyvägen

www.alandstravet.com

ATG-ombud på Åland: • Tips Ettan*, Mariehamn
• F:ma Hugo Andersson, Hammarland • Shell
Servicecenter*, Mariehamn • F:ma Erik Mattsson, Godby
• Casino Paf*, Mariehamn (*även direktspel)

Loppsponsorer: Ålandsbanken, Viking Line, Williams Buss, ÅCA, Birka Line, Ålands ömsesidiga försäkringsbolag.

Tillsammans äger de IFK Mariehamn!

Trevlig post. I mars och april i våras var det möjligt att köpa aktier i IFK Mariehamn. Nu i veckan får alla som köpte aktier aktiebrevet på posten.

FOTBOLL. Nu har de nya aktiebrevet skickats ut till IFK Mariehamns aktieägare. Och i går borde de första ha trillat ner i brevlådan. Förutom storägare som IFK Mariehamn och Ålands penningautomatförening hittar vi bland annat Daniel "Daja" Sjölund och Rebecca Björkvall.

För 50 euro stycket kunde intresserade i våras köpa aktier i IFK Mariehamn, då fotbollslaget bolagiserades. 667 stycken är nu ägarna och sammanlagt fick klubben in drygt

650.000 euro på de 13.078 aktier som såldes. Enligt bolagets styrelseordförande **Mikael Granskog** har de pengar som emissionen inbringade varit till stor hjälp för IFK under den skadedrabbade säsongen. –Det har gett klubben nödvändiga resurser som behövdes för att stärka upp truppen, säger han. För IFK:s del återstår två matcher. Och resultatet i dessa blir avgörande för om det blir fortsatt spel i Herrligan nästa år. Närmast väntar Lahti borta

IFK MARIEHAMNS 10 STÖRSTA ÄGARE			
1	IFK Mariehamn r.f.	3000	22,94%
2	Ålands Penningautomatförening	2000	15,29%
3	Ålandsbanken Abp	1200	9,18%
4	Transmar Ab	800	6,12%
5	Ålands Ömsesidiga Försäkringsb.	700	5,35%
6	Eriksson Capital Ab	500	3,82%
7	SC Capital Ab	500	3,82%
8	Dalshare Ab	400	3,06%
9	Ålands Investerings Ab	300	2,29%
10	Roger Rundberg	300	2,29%

den 19 oktober och säsongen avslutas sen med hemmamatch mot FC Honka på Wiklöf Holding Arena den 26 oktober.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

...och så här säger några av klubbens nya ägare

1. Har du fått dina aktiebrev än?
2. Varför köpte du aktier i IFK Mariehamn?
3. Hur tror du det går för IFK den här säsongen?

Daniel "Daja" Sjölund, fotbollsspelare i Djurgårdens IF och aktuell i VM-kvallandskampen mot Azerbajdzjan i Helsingfors i morgon.

1. –Jag befinner mig i Helsingfors just nu så jag vet faktiskt inte.

2. –Det är roligt att vara med på en sådan här grej i och med att jag har ett stort intresse för fotboll och för IFK Marie-

hamn. Jag försöker följa IFK Mariehamn hela tiden, och varje säsong försöker jag komma hem och se åtminstone en match.

3. –Det är alltid svårt att säga hur det går i matcherna så här i slutet av säsongen. Men det är klart att det blir två tuffa matcher de har att vänta sig. Men det ska mycket till för att IFK inte klara sig kvar i högsta ligan. Och han skulle gärna befinna sig på WHA den 26 oktober för att se IFK möta FC Honka. Han är lite osäker på sitt kommande schema men han tror inte det är praktiskt möjligt. –Det skulle vara jätteroligt att se den sista matchen och får jag chans att göra det

finns jag självklart på läktaren. Men jag har nog match själv den söndagen. Jag vill passa på att önska dem lycka till och jag tror att de kommer att klara det.

Dick Lundqvist, redare och Ålands Golfklubbs ordförande

1. –Nej, jag har inte fått dem än.

2. –Det var för att stödja klubben. Det är väl egentligen en dålig affär pengamäsigt men jag ser det inte så. Det är roligt att vara med och stötta och känns mer som att stödja ideellt.

3. –Jag tror att de klara sig vidare utan kval.

Anders Ingves, f.d. Birka vd och pappa till IFK: s forward

1. –Jag vet faktiskt inte för jag är inte på Åland just nu.

2. –Jag tycker det är viktigt att vi som njuter av att se IFK spela också är med och stöttar ekonomiskt.

3. –Det är ett spännande läge just nu, men jag är övertygad om att vi kommer att få se Veikkausliga-matcher i Mariehamn även nästa år.

Rebecca Björkvall, fotbollsspelare Åland United

1. –Nej.
2. –Oj, jag visste knappt om att jag köpt aktier. Det är nog pappa som ligger bakom.
3. –Jag kommer att finnas på plats sista matchen och se de klara sig kvar i ligan.

Mats Clemes, hockeyspelare, IFK Mariehamn

1. –Nej, inte vad jag vet.

2. –Jag tyckte mest det var en rolig grej. Även om ishockey är min sport så tycker jag det är roligt med fotboll också.

3. –Det går nog bra. **Viking Granskog**, en föregångsman när IFK:s ungdomsfotboll tog fart på allvar på 1970-talet

1. –Jo, jag var och hämtade mina personligen.
2. –Jag vill försöka vara med och stödja föreningen så gott jag kan. Det känns som en naturlig gång med aktiebolagsbildningen.
3. –Tummen upp.

Christian Nordas, vice ordf. liberalerna

1. –Nej, jag har inte fått det än.

2. –Det var för att stödja föreningen.

3. –IFK kommer att klara sig kvar. Jag tror de tar poäng i sista matchen och att det är då det avgörs.

IFK Mariehamn AB Aktieägarförteckning

NR	NAMN	AKTIER
11	Dick Lundqvist	200
12	Advokatbyrå Widman & Hannes Snellman Ab	200
13	Holmbergs Ab	200
14	Ålands Tidnings-Tryckeri Aktiebolag	200
15	Liljeström Mikael	100
16	Sire Securities Ab	100
17	Svensson Svante G	100
18	Perman Torvald	60
19	Snällström Andreas	50
20	Ålands Sportcenter Ab	50
21	Juridisk Byrå Ken Lindberg Ab	40
22	Mikkola Alpo	40
23	Baltic Bunkering Ab	20
24	Eklom Bo	20
25	Holmström Bengt	20
26	Jansson Eskil	20
27	Lindberg Håkan	20
28	Rederiaktiebolaget Gustaf Erikson	20
29	Ulenius Bo	20
30	Ålands Fastighetskonslut Ab	20
31	Skogberg Sverker	15
32	Ab Oskars Agenturer	10
33	Andersson Robert	10
34	Björkwall Jan-Olof	10
35	Blomqvist Hans	10
36	Byggnadsfirma Hans Mattsson Ab	10
37	Clemes Kjell	10
38	Clemes Mats	10
39	Effector Ab	10
40	Eriksson Jan-Erik	10
41	Eriksson Karl-Göran	10
42	Eriksson Karl	10
43	Eskelinen Sakari	10
44	Fonsell Olof	10
45	Granskog Stefan	10
46	Gustafsson Arvid	10
47	Gustafsson Marja-Liisa	10
48	Hellöbulten Ab	10
49	Henriksson Dan	10
50	Holmberg Lilly	10
51	Holmström Bjarne	10
52	Immonen Emil	10
53	Inred Ab	10
54	Jansson Roger	10
55	Johansson Rolf	10
56	Jomalandica Ab	10
57	Karlsson Per-Thomas	10
58	Studio Klipp upp	10
59	Konsensus Projekt Ab	10
60	Kykkänen Juha	10
61	Labatyd Ab	10
62	Lampen Inger	10
63	Lindblom Johan	10
64	Lönnqvist Tryggve	10
65	Mann Robert	10
66	Mattsson Peter	10
67	Meklin Peter	10
68	OY SYF-Line Ltd	10
69	Rundberg Conny	10
70	Rundberg Daniel	10
71	Rundberg Gunnar	10
72	Rundberg Jessica	10
73	Rundberg Melker	10
74	Sarling Harry	10
75	Siren Max	10
76	Sundblom Gerd-Marie	10
77	Sundblom Ove	10
78	Sundqvist Buss Ab	10
79	Söderlund Svante	10
80	Widman Hasse	10
81	Ålands DataFix Ab	10
82	Åround Ab	10
83	Öhberg Ben	10
84	Fonsell Stefan	8
85	Ingves Anders	8
86	Gentlemannaklubben	7
87	Salo Jari	7
88	Blomqvist Nicholas	6
89	Frenckell Hubertus	6
90	Jansson Göran	6
91	Karlsson Markus	6
92	Palmqvist Jan	6
93	Pennanen Stefan	6
94	Ahlqvist Tor	5
95	Axberg Stefan	5
96	Dahlman Lars-Erik	5
97	Engblom Kim	5
98	Eriksson Kristian	5
99	Fellman Ulf	5
100	Fonsell Thomas	5
101	Forsbom Emil	5
102	Forsbom Filip	5
103	Forsbom Lilly-Ann	5
104	Forsbom Tom	5
105	Fredriksson Ove	5
106	Granskog Fanny	5
107	Granskog Frida	5
108	Granskog Leo	5
109	Granskog Mikael	5
110	Granskog Siri	5
111	Hellen Klas-Erik	5
112	Holmberg Jan-Olof	5
113	Holmberg Sarah	5
114	Holmberg Ake	5
115	Karlsson Niklas	5
116	Manselin Nora	5
117	Manselin Sören	5
118	Moliis Björn	5
119	Moliis Robbie	5
120	Moliis William	5
121	NiWi Ab	5
122	Nordman Markus	5
123	Nordman Shirley	5
124	Rask Erik	5
125	Rask Jan-Erik	5
126	Siren Glenn	5
127	Siren Lotta	5
128	SpoReko Ab	5
129	Wahlberg Björn	5
130	Weman Emil	5
131	Ålands Senap Ab	5
132	Åsgård Terese	5
133	Aaltonen Christer	4
134	Ahlqvist Åke	4
135	Allbygg Ab	4
136	Aller Mattsson Raija	4

137	Almark Björn Ivar	4
138	Andersson Lars	4
139	Björk Marlene	4
140	Boman Sven-Harry	4
141	Bryggman Gösta	4
142	Clemes Stella	4
143	Enberg Peter	4
144	Engman Renee	4
145	Franzell Leif	4
146	Fredriksson Johan	4
147	Fredriksson Lars	4
148	Förström Dan	4
149	Granholm Henrik	4
150	Granith Jan-Erik	4
151	Gruner Harry	4
152	Gustafsson Stefan	4
153	Holländer Martina	4
154	Holmberg Anders	4
155	Ireka Ab/Inger Karlsson	4
156	Isakas Nils-Ole	4
157	JFM-Bbygg	4
158	Johansson Dan	4
159	Karlsson Hans	4
160	Karlsson Kurt	4
161	Karlsson Sonja	4
162	Karlsson Sören	4
163	Larsson Jan-Erik	4
164	Limnell Bo	4
165	Lindberg Nicolas	4
166	Lindholm Tomas	4
167	Lindqvist Bjarne	4
168	Lindqvist Fredrik	4
169	Mattsson Curt	4
170	Nyholm Kjell	4
171	Ojala Teppo	4
172	Oskarsson Ingvald	4
173	Oskarsson Styrbjörn	4
174	Petersson Inger	4
175	Ramsdahl Kenneth	4
176	Rikama Lasse	4
177	Rundberg Leo	4
178	Silversten Anders	4
179	Sipinen Annerose	4
180	Sipinen Kjell Anders	4
181	Siren Dick	4
182	Sjöblom Diana	4
183	Sjöblom Jan-Olof	4
184	Ulenius Barbro	4
185	Ulenius Karl-Olof	4
186	Örbom Mats	4
187	Överström Allan	4
188	Andersson Jimmy	3
189	Björkvall Birgitta	3
190	Björkvall Gunnar	3
191	Jansson Tommy	3
192	Josefsson Kristoffer	3
193	Lindqvist Rasmus	3
194	Sjöblom Kaarina	3
195	Witting Rolf-Lennart	3
196	Aalto Peik	2
197	Andersson Henrik	2
198	Andersson Jan-Håkan	2
199	Andersson Stig	2
200	Andersson Christian	2
201	Backas Curt	2
202	Backman Victoria	2
203	Beijar Christian	2
204	Bengtsson Tom	2
205	Bergens Bertil	2
206	Bergroth Anne	2
207	Björklund Daisy	2
208	Björklund Marie-Louise	2
209	Björklund Rickard	2
210	Björkvall Jonatan	2
211	Björkvall Kaj	2
212	Björkvall Lise-Lott	2
213	Björkvall Luisa	2
214	Björkvall Mikael	2
215	Björkvall Rebecca	2
216	Björkvall Robin	2
217	Björkvall Per-Åke	2
218	Blomqvist Cassandra	2
219	Blomqvist Mathias	2
220	Blomqvist Nicholas	2
221	Blomster Per-Erik	2
222	Blomsterlund Rolf	2
223	Boijer-Swahnström Johanna	2
224	Bolin Jörgen	2
225	Boman Anne	2
226	Boman Karl-Gustaf	2
227	Boman Mats	2
228	Boström Henrik	2
229	Boström Kerstin Helena	2
230	Broman Samuel	2
231	Brunnström Erik	2
232	Bruun Staffan	2
233	Byman Björn	2
234	Båge Henrik	2
235	Börman Paul	2
236	Carlsson Andreas	2
237	Carlsson Carsten	2
238	Carlsson Klara	2
239	Dahlblom Erik-Anders	2
240	Dahlen Gustaf	2
241	Dahlen Peter	2
242	Danielsson Kerstin	2
243	Danielsson Robin Bernt Adrian	2
244	Danielsson Robert	2
245	Dolke Ann	2
246	Ehn Niklas	2
247	Eklund Kristoffer	2
248	Eklund Valdemar	2
249	Ekstrand Lennart	2
250	Ekström Jan-Erik	2
251	Ekström Krister	2
252	Ekström Michael	2
253	Elfving Tord	2
254	Eliasson Eivor	2
255	Eklöv Johnny	2
256	Eriksson Alvar	2
257	Eriksson Anu-Riikka	2
258	Eriksson Bertil	2
259	Eriksson Dan	2
260	Eriksson David	2
261	Eriksson Fanny	2
262	Eriksson Folke	2
263	Eriksson Fredrik	2
264	Eriksson Greger	2
265	Eriksson Göran	2
266	Eriksson Johan	2
267	Eriksson John	2
268	Eriksson Kent	2
269	Eriksson Niclas	2

270	Eriksson Ove	2
271	Eriksson Peter	2
272	Eriksson Sune	2
273	Eriksson Susanne	2
274	Eriksson Tage	2
275	Eriksson Thomas	2
276	Eriksson Ulla	2
277	Eriksson-Granskog Agneta	2
278	Fagerlund Niclas	2
279	Fellman Andreas	2
280	Fellman Jonas	2
281	Fellman Susanne	2
282	Fellman Kaj	2
283	Finnerman Marika	2
284	Firma Engblom Dan	2
285	Fonsell Felix	2
286	Fonsell Inga-britt	2
287	Forsström Lucas	2
288	Forsbom Ann	2
289	Forsell Henrik	2
290	Forsström Zackarias	2
291	Granith Kaija	2
292	Granlid Tord	2
293	Granlund Jan-Roger	2
294	Granqvist Katarina	2
295	Granqvist Kent	2
296	Granskog Henrik	2
297	Granskog Karl-Adam	2
298	Granskog Viking	2
299	Granskog Viktor	2
300	Granskog-Tegsten Margareta	2
301	Greiff Carl-Johan	2
302	Grönlund Margit	2
303	Grönlund Peter	2
304	Grönqvist Björn	2
305	Grönqvist Liss	2
306	Gullans Elina	2
307	Gullans Elliot	2
308	Gunell Michael	2
309	Gustafsson Dan-Anders	2
310	Gustavsson Roger	2
311	Hagström Bjarne	2
312	Halenius Bo-Erik	2
313	Hallbäck Anders	2
314	Hallen David	2
315	Hansell Tom	2
316	Hassinen Sami	2
317	Helakoski Mika	2
318	Helin Hannah	2
319	Helin Sarah	2
320	Hellman Jan	2
321	Hellman Jonathan	2
322	Hellman Leif	2
323	Hellman Maria	2
324	Hellman Philip	2
325	Henriksson Christer	2
326	Henriksson Max	2
327	Holm Christoffer	2
328	Holm Christian	2
329	Holmqvist Bertil	2
330	Holmström Lennart	2
331	Humell Roger	2
332	Hällsten Lisen	2
333	Hägerstrand Lars	2
334	Hägerstrand Mikael	2
335	Häggblom Ronny	2
336	Höglund Anders	2
337	Isaksson Krister	2
338	Jarlöv Lars	2
339	Jansson Anders	2
340	Jansson Dan	2
341	Jansson Dick	2
342	Jansson Joel	2
343	Jansson Johan	2
344	Jansson Karl-Erik	2
345	Jansson Tom	2
346	Jansson Tony	2
347	Jansson Victor	2
348	Johansson Christer	2
349	Johansson Henrik	2
350	Johansson Krister	2
351	Johansson Melina	2
352	Johansson Nicole	2
353	Johansson Rainer	2
354	Johansson Roine	2
355	Johansson Rune	2
356	Johansson Veronica	2
357	Johansson Berit	2
358	Josefsson Ivar	2
359	Kalm Carola	2
360	Karlsson Anders	2
361	Karlsson Andreas	2
362	Karlsson Holger	2
363	Karlsson Leif	2
364	Karlström Albin	2
365	Karlström Joel	2
366	Karlström Julia	2
367	Karring Ketzia	2
368	Kass Anna Erica	2
369	Kero Bo	2
370	Kollonen Anssi	2
371	Kottelin Stig	2
372	Kulmala Kari	2
373	Kähre Kim	2
374	Kähre Magnus	2
375	Kärkäinen Jorma	2
376	Laine Harri	2
377	Lampen Veronica	2
378	Larsen Stig	2
379	Laverman Dick	2
380	Lilja Emelie Laurent	2
381	Lindblom Ralf	2
382	Lindblom Sten-Gunnar	2
383	Lindgren Hans-Peter	2
384	Lindh Kurt-Ove	2
385	Lindholm Jan	2
386	Lindholm Kristina	2
387	Lindholm Niklas	2
388	Lindholm Sten	2
389	Lindholm Tommy	2
390	Lindholm Ulf	2
391	Lindholm Åke	2
392	Lindholm Christer	2
393	Lindholm Sven-Olof	2
394	Lindlöf Camilla	2
395	Lindman Christer	2
396	Lindman Elenora	2
397	Lindqvist Bengt	2
398	Lindqvist Elisabeth	2
399	Lindqvist Lars	2
400	Lindqvist-Öst Ann	2
401	Lindström Henry	2
402	Lindström Sune	2

403	Lund Cecilia	2
404	Lundberg Per	2
405	Lundell Lars	2
406	Lunden Beatrice	2
407	Lunden Henrik	2
408	Lundqvist Yvonne	2
409	Luoma Lasse	2
410	Luoma Tim	2
411	Luoma Kevin	2
412	Lybeck Kaj	2
413	Lyyski Tomas	2
414	Lång Tomas	2
415	Lönqvist Lennart	2
416	Lönqvist Robert	2
417	Mar Trading Ab	2
418	Marjanen Gottfrid	2
419	Marttila Ilkka	2
420	Mattsson Christer	2
421	Mattsson Christoffer	2
422	Mattsson Leif	2
423	Mattsson Leif A	2
424	Mattsson Mikael	2
425	Mattsson Robin	2
426	Mattsson Sture	2
427	Mattsson Aune	2
428	Meklin Filip	2
429	Mietala Jan-Erik	2
430	Mietala Kristina	2
431	Mäkinen Thomas	2
432	Mörn Jannike	2
433	Mörn Kenneth	2
434	Niemistö Kimmo	2
435	Nordas Christian	2
436	Nordblom Mikael	2
437	Nordlund Leif	2
438	Nordqvist Hans	2
439	Nordström Sune	2
440	Nuutinen Pekka	2
441	Nyberg Markus	2
442	Nyholm Cecilia	2
443	Nyholm Gun-Marie	2
444	Nyholm Johanna	2
445	Nyman Dennis	2
446	Nyman Hans-Åke	2
447	Olsen Daniel	2
448	Oskarsson Simon	2
449	Oskarsson Frida	2
450	Pahlman Ben-Eric	2
451	Palmqvist Peter	2
452	Perämaa Mats	2
453	Pettersson Joakim	2
454	Pettersson John	2
455	Pettersson Jörgen	2
456	Pettersson Kari	2
457	Pussinen Tom	2
458	Pörtlors Harry	2
459	Rajalin Mark	2
460	Rehn-Isaksson Åsa	2
461	Rosenholm Johnny	2
462	Rosenholm Philip	2
463	Rosenholm William	2
464	Rothberg Patrik	2
465	Sandberg Mari-Louise	2
466	Sandberg Sigvard	2
467	Sandell Charlotta	2
468	Simons Ulrika	2
469	Sindén Acke	2
470	Sjöberg Carl-Gunnar	2
471	Sjöblom Dan	2
472	Sjöblom Linda	2
473	Sjöblom Owe	2
474	Sjöblom Tom	2
475	Sjölund Daniel	2
476	Sjölund Folke	2
477	Sjölund Lars	2
478	Sjölund Stefan	2
479	Skön Erik	2
480	Slotte Matthias	2
481	Småroos Johan	2
482	Snellman Stefan	2
483	Snickars Jenny	2
484	Snickars Simon	2
485	Stolt Fredrika	2
486	Stolt Karolina	2
487	Stolt Stig	2
488	Ström Hans-Erik	2
489	Ström Johan	2
490	Sundberg Gun-Britt	2
491	Sundberg Jan	2
492	Sundberg Märten	2
493	Sundblom Jimmy	2
494	Sundblom Peter	2
495	Sundblom/Dahlgren Wilmer	2
496	Sundman Jan	2
497	Sundman Johan	2
498	Sundström Jan	2
499	Sundström Monika	2
500	Suominen Thomas	2
501	Svahnström Thomas	2
502	Swahnström Jannik	2
503	Svanfelt Gunilla	2
504	Svanfelt Hans-Erik	2
505	Svanfelt Jesper	2
506	Svanfelt Jonas	2
507	Sviberg Edvin	2
508	Sviberg Hugo	2
509	Sviberg Ludvig	2
510	Sviberg Tom	2
511	Sviberg Tore	2
512	Sviberg William	2
513	Söderback Rolf H	2
514	Söderdahl Robert	2
515	Söderlund Marianne	2
516	Söderlund Ola	2
517	Tallgren Leif	2
518	Tapio Dick	2
519	Tapio Kenth	2
520	Tedestam Greger	2
521	Tedestam Timothy	2
522	Tennström Björn	2
523	Tiitta Rainer	2
524	Toivonen Roope	2
525	Törnblom Sten	2
526	Törnroos Fredrik	2
527	Ulenius Alexandra	2
528	Ulenius William	2
529	Wahlfors Daniel	2
530	Wallén Marcus	2
531	Wallén Minna	2
532	Wallén Mosse	2
533	Weckström Kjell	2
534	Wellin Agneta	2
535	Wellin Trygve	2

536	Westerholm Dan	2
537	Westling Jan	2
538	Wiklund Niklas	2
539	Wikstrand Jörgen	2
540	Wikstrand Maj-Gret	2
541	Viktorsson Henrik	2
542	Williams Agneta	2
543	Wingert Tony	2
544	Wirtanen Kjell	2
545	Vuolle Kari	2
546	Åkerblom Lars-Erik	2
547	Åkerman Ann-Christine	2
548	Åkerman Jerker	2
549	Åkerman Kenny	2
550	Åkerman Oscar	2
551	Åkerman Vanessa	2
552	Ålands Turisminvest Ab	2
553	Öfverström Andreas	2
554	Öfverström Bengt	2
555	Öfverström Linn	2
556	Öfverström Niclas	2
557	Öhberg Edgar	2
558	Öst Yngve	2
559	Österbacka Inger	2
560	Österbacka Lars	2
561	Österåker Marianne	2
562	Aaltonen Lukas	1
563	Aaltonen Markus	1
564	Appel Anders	1
565	Appel Gun	1
566	Björklund Åke	1
567	Brändström Benita	1
568	Brändström Kjell	1
569	Carlsson Jesper	1
570	Carlsson Johanna	1
571	Carlsson Jonathan	1
572	Carlsson Marcus	1
573	Danielsson Ulf	1
574	Danielsson Ulrica	1
575	Danielsson Vilma	1
576	Danielsson Vincent	1
577	Darnemo Marlene	1
578	Darnemo Ingvar	1
579	Darnemo Marcus	1
580	Donning Stig	1
581	Donning Ann-Kristin	1
582	Eliasson-Myllykoski Siv	1
583	Englund-Perämaa Annica	1
584	Eriksson Andreas	1
585	Eriksson Kristin	1
586	Eriksson Pär	1
587	Faciüs Carita	1
588	Fogelström Karl-Johan	1
589	Fonsell Christina	1
590	Fonsell Edward	1
591	Gudmundsen Gudrun	1
592	Henriksson Alex	1
593	Henriksson Jonas	1
594	Henriksson Nico	1
595	Hitonen Timo	1
596	Holmström Barbro	1
597	Isaksson William	1
598	Johansson David	1
599	Johansson Ewa	1
600	Johansson Marcus	1
601	Johansson Rickard	1
602	Johansson Thomas	1
603	Johansson Tommy	1
604	Johansson Yngve	1
605	Josefsson Jan-Arthur	1
606	Josefsson Mikko	1
607	Karlberg Rosmari	1
608	Karlsson Knut	1
609	Karlsson Solveig	1
610	Lindblom Hans	1
611	Lindqvist Annika	1
612	Lindqvist Björn	1
613	Lindqvist Gerd	1
614	Lindqvist Maja	1
615	Lindqvist Malin	1
616	Lindqvist Harry	1
617	Lågländ Filip	1
618	Lågländ Kim	1
619	Löfkvist Per	1
620	Löfqvist Maya	1
621	Magnusson Johan	1
622	Mansnerus Monika	1
623	Mattsson Hilding	1
624	Mattsson Jeanette	1
625	Mattsson Oskar	1
626	Myllykoski Bror	1
627	Nordin Christer	1
628	Nordin Hampus	1
629	Nylund Daniel	1
630	Nylund Kenneth	1
631	Nylund Samuel	1
632	Nylund Susanna	1
633	Nyman Jesper	1
634	Nyroos Rebecca	1
635	Perämaa Pehr-Johan	1
636	Perämaa Petronella	1
637	Perämaa Victor	1
638	Pettersson Malva	1
639	Polviander Ann-Sofie	1
640	Polviander Mats	1
641	Räinä Stefan	1
642	Signell Annika	1
643	Signell Joakim	1
644	Signell Mikael	1
645	Signell Niklas	1
646	Signell Tom	1
647	Simonsen Stefan	1
648	Sjöberg Per	1
649	Sjöberg Philip	1
650	Sjölund Lars	1
651	Stefansdöttir Jöna-Helena	1
652	Stefansson Joar-Mathias	1
653	Stefansson Jon-Bertel	1
654	Strandfält Edvin	1
655	Strandfält Ove	1
656	Sundman Jonathan	1
657	Sundman Petter	1
658	Swahnström Christoffer	1
659	Swahnström Filip	1
660	Söderdahl Fabian	1
661	Törnroos Eva	1
662	Wahlfors Håkan	1
663	Welin David	1
664	Welin Maria	1
665	Wickström Ann-Lis	1
666	Öhberg Carolina	1
667	Öhman-Darnemo Monika	1
		totalt 13078 aktier

► UTHYRES

LÄGENHET

4 r + kök

centralt i Mariehamn
uthyres.

Tfn 0457 382 3044

► ENTREPRENADER

Ålands
landskapsregering

utbjuder på
entreprenad

rengöring av ventila-
tionssystemet i polis-
huset i Mariehamn.

Arbetet skall utfö-
ras under november-
december 2008.

Erforderliga anbuds-
handlingar erhålles
från landskapsrege-
ringens registrators-
kontor.

Anbud skall vara re-
gistratorskontoret
tillhanda **senast den
29.10.2008 kl. 16.15.**

Eventuella förfråg-
ningar kan ställas till
maskinmästare Bernt
Hagström, tel. 0457-
595 8561.

www.regeringen.ax

► ÖVRIGT

Var hör
jag hemma?

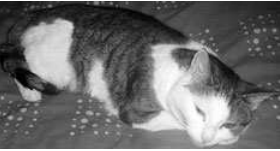

Upphittad grå/vit honkatt i Kattby

Vi söker
NYA HEM

Skrällan, 12 veckor, brun/beige,
lugn & snäll.

Zenya, 5 år, bondrandig/vit,
lugn och mysig

Läs mer om oss på
www.djurskydd.net

JOURTELEFONEN
0457 3424 850
vardagar 19-21, samt helger 10-13

Ålands djurskyddsförening rf.

Ja till gratisbad

■**Håller** med dig **Inga-Britt Wirta**. Är trogen motions-simmare sen tjugo år tillbaks, nu +65. Har haft diskbräck, hjälpt mig själv med att simma, finns säkert behov utav andra orsaker för andra personer. Vi har råd i Mariehamn

med gratis buss, där jag ser mest ungdomar som åker, dom skulle må bra av att cykla eller gå till skolan, vilket jag och många andra gjort i lilla Mariehamn.

Simmare

► MÖTEN

SALTVIKS
KOMMUN

Kommunfullmäktige
i Saltvik

Sammanträder

måndagen den 20
oktober 2008 kl. 19.00 i
kommungården i Nääs.

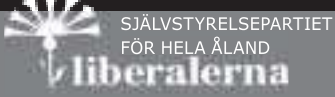
Bert Häggblom
Kommunfullmäktiges
ordförande

► MÖTEN

HÖSTMÖTEN

Lokalavdelningen
i Saltvik

Höstmöte söndag 19
oktober kl 19.00 på
Saltviks kommunkansli
Stadgeenliga förhandlingar

► KUNGÖRELSE

KUNGÖRELSE

För handläggning av följande fastighets- och vägförrättningar och i samband därmed eventuellt rådgång hålls följande sammanträden till vilket berörda sakägare och rågrannar samt innehavare av servituts-, arrende- och annan nyttjanderätt kallas. Sakägares frånvaro utgör likväl inte hinder för verkställande av förrättningen.

BRÄNDÖ KOMMUN

Måndagen den 20 oktober 2008 kl. 12.15 på hotell Gullivan på Björnholma, för inlösen av en del av samfällt jordområde 35-403-878-3 och överföring till Andersas 1:4 i Björnholma by. FNr 2007-260252 (NEB).

ECKERÖ KOMMUN

Fredagen den 24 oktober 2008 kl. 10.00, på Lantmäteribyrån i Mariehamn, för styckning av Olers 15:44 och Samfällda Sandplaner 878:3 i Storby by. Vid förrättningen behandlas även frågan huruvida det outbrutna området 878:3 M603 kan befrias från de i Smf 878:3 delaktiga fastigheternas inteckningar. FNr 2007-253536. (CN)

GETA KOMMUN

Onsdagen den 22 oktober 2008 kl. 12.00 på förrättningsstället i Finnö, Torsvik 3:17, för styckning på Torsvik 3:17 och i samband därmed inlösen av tillandning från enheten 65-404.876-1 (smf. för Finnö by) samt ev. avlyftande av servitut belastande Torsvik 3:17 och reglering av vägrätter i Finnö by. FNr 2005-152992. (NEB).

Onsdagen den 22 oktober 2008 kl. 14.30 samling vid bryggan på södra Hällö, för inlösen av tillandning från enheten 65-407-876-1 (smf. för Isaksö by) och överföring till Arnholms gläntan 2:39 i Isaksö by. FNr 2008-266484. (NEB).

Torsdagen den 23 oktober 2008 kl. 9.00 med samling vid Geta kommunkansli, för styckning på Nygård 2:16 och Knuts 4:19 och i samband därmed inlösen av tillandning från enheten 65-876-1-1 (smf. För Olofsnäs och Skinnarböle) samt reglering av vägrätter i Olofsnäs by. FNr 2006-199254. (NEB).

JOMALA KOMMUN

Tisdagen den 28 oktober 2008 kl. 9.00 samling på Ålands lantmäteribyrå, för inlösen av tillandning från enheten 170-431-876-1 (smf. för Westerkalmare by) och överföring till Strandplats 878:7 (FNr 2004-124326) och till Strandtorp 4:52 i Westerkalmare by (FNr 2008-266389). (NEB).

SALTVIK KOMMUN

Torsdagen den 30 oktober 2008 kl. 9.00 med samling på förrättningsstället på Storgärda 5:6 i Nääs för styckning på Lillängen 5:5, Storgärda 5:6 och på Marielund 5:7 samt ev. överföring samt inlösen av Brunnsplan 878:7 och överföring till 5:6 (M601) i Nääs by. (FNr 2006-184998). (NEB)

Torsdagen den 30 oktober 2008 kl. 12.00 med samling på förrättningsstället på Södra Glosholm 2:95 i Toböle för inlösen av tillandning från enheten 736-430-876-1 i Toböle och överföring till Södra Glosholm 2:95 och till Ramsdal 1 2:121 i Toböle by, samt ev. avlyftande av servitut belastande Glosholm 2:95 (FNr 2007-253670).(NEB)

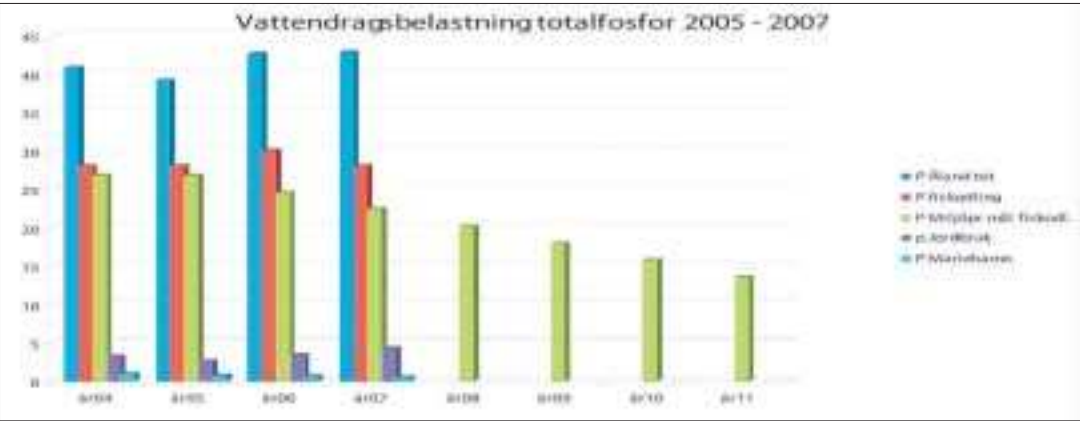
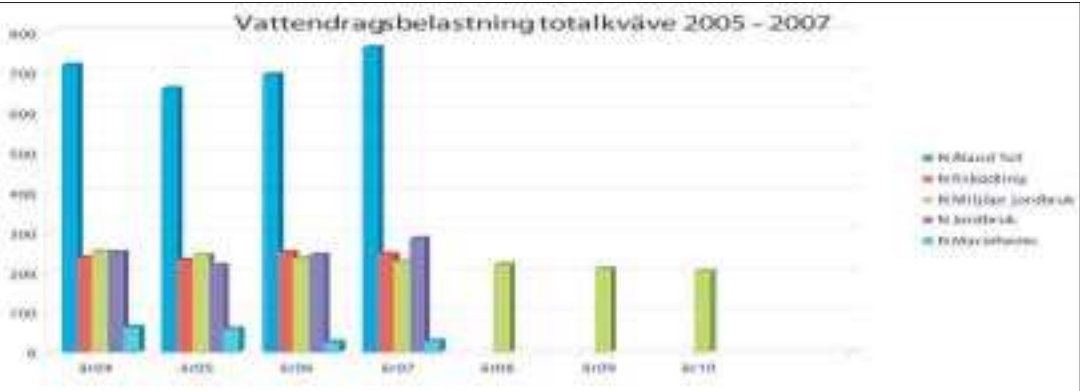
Torsdagen den 30 oktober 2008 kl. 14.30 med samling på förrättningsstället på Hummelskärr III i Nääs by för inlösen av Samfärdad båtplats 878:2 och samfärdad tillandning av enheten 736-876-7-1 (smf. För Laby och Nääs) och överföring till Hummelskärr III 4:18 i Nääs och Laby byar. (FNr 2007-218548).(NEB)

FINSTRÖMS KOMMUN

Tisdagen den 4 november 2008 kl. 9.00 med samling på förrättningsstället på Björknäs 6:4 i Tjudö för inlösen av del av samfärdad båtplats 878:3 och samfärdad tillandning av enheten 60-419-876-3 (smf. för Tjudö) och överföring till Björknäs 6:4 samt ev. regl. av vägrätter i Tjudö by. (FNr 2003-873324).(NEB)

Mariehamn 10.10.2008

Förrättningsingenjörer
Nils-Erik Bäckblom (NEB), tel. 040 868 6414
Christer Nystedt (CN), tel. 040 868 6422

Miljötrenden är negativ!

■**Hur tänker** Landskapsregeringen säkerställa att miljömålen uppfylls? Fyra år av tidsperioden för måluppfyllelsen har snart förflutit och det är nu drygt tre år kvar till utgången av tidsperioden. Hinner man vända den negativa trenden på de tre återstående åren?

När ”Miljöhandlingsprogram 2005 - 2008” slogs fast var kommentaren från Vattenskyddsföreningen: ”nu har politikerna kört om oss”. Efter att ha tagit del av ÅSUBS statistik ser vi att så ännu inte är fallet. Det gäller utsläpp till vatten där Åland har egen behörighet

Utsläppen av fosfor och kväve har ökat sedan 2005 (se diagram). Fosfor från 39,1 ton till 42,8 ton och kväve från 659 till 760 ton. I totalsiffrorna finns en minskning i Mariehamns reningsverk med 0,5 ton fosfor och 30 ton kväve. Målsättningen totalt i programmet framgår inte klart, men politikerna var inte inställda på en höjning.

Diagrammen jämför med en rätlinjig förbättring av utsläpp från fiskodling och jordbruk, den gröna stapeln. Fiskodlingens utsläpp skulle från 2005 till 2011 halveras och jordbrukets utsläpp minska med 20 procent. Klart är att utsläppen från fiskodling och jordbruk inte följer en rätlinjig minskning mot dessa mål.

Planer på fiskodling på land enligt danskt mönster eller vilket mönster som helst verkar inte ligga långt framme. Detta trots att fosforutsläppen enligt danskt ”modell-dambrug” är 10 procent av de åländska per producerat kilo.

Jordbrukets brist på förbättring är trist då man betänker vilka pengar som lagts ut på miljöstöd. 25 miljoner euro under programmeringen och utsläppen ökar!! Logik saknas också i att arealerna för ekologisk odling ökar vilket rimligen skall innebära att utsläppen minskar.

Glädjeämnet är förstås Lotsbroverket som efter 11 miljoner euro i investering lett till minskade utsläpp. Full verkan på utsläppen får verket när landsbygdsavloppens inkoppling syns i statistiken. Här hoppas Vattenskyddsföreningen att det skall gå att hitta former för inkoppling av såväl Eckerö- som Chipsavloppet.

Utvecklingen är tyvärr inte tillräckligt bra. Gör vi fler jämförelser med t ex Krakow-överenskommelsen eller EUs vattendirektiv kommer resultaten att vara lika nedslående. Vattenskyddsföreningen har nu för avsikt att kontakta ansvarig politiker och aktivera debatten.

Våra vatten förtjänar ett större engagemang.

Ålands
Vattenskyddsförening

Skäms, Viking Line!

■**Strax** efter klockan 13.00 på söndageftermiddagen den 5/10 skulle Viking Lines fartyg m/s Rosella ha angjort Kapellskär. Men på grund av de hårda vindarna gick det inte. Först vid 18-tiden, efter fem timmars plågsam väntan för passagerarna efter en vidrig färd över Ålands hav och stormvindar på ca 25 m/s, kunde fartyget lägga till i Kapellskär.

Som kompensation bjöds vi som befann oss ombord på färjan på caféets inplastade mackor och skolbespisningsliknande mat. Så otroligt frikostigt av er, Viking Line! Verkligt!

Hade det varit någon som helst rim och reson borde ni minst ha bjudit samtliga passagerare på smörgåsbord och dessutom var sitt presentkort på valfri Viking Line-kryssning. Snåljäpar!

Ålandsspendlare
Stockholm
Redaktionen har bett Viking Line om en kommentar:

Så här i efterskott kan man nog konstatera att saken inte

blev omskött på bästa möjliga sätt. Men, det finns en helt logisk förklaring.

De personer som tog beslut om kompensationsåtgärderna ombord kunde förstås inte veta hur situationen skulle utvecklas. Man utgick helt naturligt från att saken skulle lösa sig inom en rimlig tidsperiod, men så gick det tyvärr inte.

Om det från början hade varit känt att det kommer att ta hela 5 timmar att lägga till i Kapellskär hade nog beslutet blivit ett annat. Förmodligen hade det då bjudits på buffé, som ett mer tilltalande och även bättre fungerande alternativ än smörgåsmat och kaffe i kafémiljö. Men det är förstås alltid lätt att analysera och dra slutsatser efteråt, när hela händelseförloppet är välbekant.

Vi beklagar givetvis det inträffade och ber även om ursäkt för de felaktiga antaganden som gjordes i bästa välvilja.

Viking Line
Jan Weckström
restaurangansvarig

Vad görs för tandvården?

■**I sms**-spalten har ”Tandtrollet” och flera med trollet frågat om tandreformen på Åland.

Det är en bra fråga. Inför valet drev Ålands socialdemokrater på om allmän tandvård för alla. I samband med valet fick vi ett visst stöd för vårt förslag om att reformera tandvården på Åland. Men långt ifrån av alla partier.

I september 2007 lyckades **Göte Winé** (s) få hela ÅHS-styrelsen med sig och man beslöt att styrelsen skulle se över tandvården. Hittills har man inte hört något om ÅHS:s utredning om tandvården.

I januari 2008 gick ansvariga ministern **Katrin Sjögren** ut och berättade att man arbetar med frågan. Hon uttalade sig i media på detta sätt: ” Det behöver bli billigare överlag att gå till tandläkaren. Antingen genom en tandvårdscheck eller en check i kombination med att flera får tillträde till tandvården inom ÅHS.”

Därför ställer jag nu frågan till ÅHS och landskapsregeringen:” Vad gör ni för att reformera tandvården på Åland?”

Barbro Sundback (s)

TV-programmet

fredag 10 oktober

7.00 Gomorron Sverige [56946652]
10.30–12.45 UR [2724010]
11.3.00 Rapport [14045]
13.05 Debatt (R) [6149854]
 Debattprogram. Även 12/10.
13.50–14.20 Mitt i naturen (R) [293519] Även 12/10.
14.40 Carin 21:30 (R) [919565]
15.10 Svensson, Svensson (R) [6278565]
15.40 Andra Avenyn (R) [6364316]
16.10 Gomorron Sverige [2921836]
17.00 Rapport [37861]
17.05 Hannah Montana [9436855]
17.30 Djursjukhuset (R) [9584]
18.00 Disneydays [35671]
18.55 Sportnytt [3451565]
19.00 Rapport [14774]
19.10 Regionala nyheter [7840300]
19.15 Go'kväll [755478]
 Magasin.
20.00 Kulturnyheter [66107]
20.15 Regionala nyheter [4686671]
20.30 Rapport med A-ekonomi [652]
21.00 Tillsammans för Världens Barn [20923] Insamlingsgala. Direktsändning från tv-huset i Stockholm. En galakväll med artister och gäster i samtal och reportage om barns situation. Artister: Adam Tensta, Charlotte Perrelli, Lill Lindfors, Magnus Lindgren, Sara Löfgren, Sibel, Takida. Programledare: Anders Lundin. Även 11/10.
22.30 Varannan vecka [5433478]
FILM Svensk komedi från 2006. Två bröder; den yngre är skild och lever ett "varannan-vecka-liv" som pappa varvat med fester när han är barnfri. I-rollerna: Felix Herngren, Måns Herngren, Cecilia Frode. Regi: Felix Herngren, Måns Herngren, Hannes Holm, Hans Ingemansson.
0.05 Morgonsoffan (R) [31701]
0.35 Kulturnyheter [5563661]
0.50 Death wish: Våldets fiende nr 1 **FILM** [7167661]
 Amerikansk action från 1974. I rollerna: Charles Bronson, Vincent Gardenia.
2.20–9.05 SVT24 [34521850]

10.30 24 direkt [38176861]
16.05 Eid al-Fitr (R) [6469478]
16.50 Babel (R) [8665768]
17.20 Kunskap och vetande (R) [83132]
17.50 123 saker (R) [89213]
 - varje svensk bör veta. Svensk faktserie från 2008. Del 1 av 10. Även 11/10.
18.20 Nyhetstecken [6590958]
18.30 Oddsat [51836]
18.45 Uutiset [696126]
19.00 Vår värld om 50 år [32923]
 Tysk framtidsvision från 2007. Del 3 av 3. Världen. Ska kvantpunkter lösa världens energiproblem - små osynliga kristaller i vakuum som revolutionerar solcellerna? Även 13/10 och 14/10.
19.55 Rapport [6122300]
20.00 Vem vet mest? [1671]
 Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 12/10.
20.30 Ramp [3382]
 Ungdomsmagasin. Kyssar. Hur vet man att det är läge och vad gör man av händerna? Ska man blunda och hur långt sticker man in tungan?
21.00 David LaChapelle [29774]
 K special. Tysk dokumentär från 2006. Kvinnor inklämda mellan hamburgerbröd. Kvinnor till hälften uppåtna av hajar. Även 13/10.
22.00 Aktuellt [8107]
22.30 Beckman, Ohlson & Can [7478]
 Kultursamtal. Spelar det någon roll om man är svart?
23.00 Sportnytt [74749]
23.15 Regionala nyheter [3671590]
23.25 Rapport [4821805]
23.30 Sleeper cell [33923]
 Del 7 av 8. Det är dags för den stora dagen, och FBI står färdiga att bryta in. Men varken de eller Darwyn har full koll på läget. Även 15/10.
0.30 Ashes to ashes (R) [9146633]
 Del 6 av 8. Alex tror att hon är nära döden och måste hålla sig vid liv genom att lösa det aktuella fallet: ett stort postrån.
1.25 Singelmammor (R) [1394343]
 Svensk dokumentärserie från 2008. Del 8 av 8. Även 11/10.
1.55–2.25 Zapp Europa (R) [6940817]
 Reportageserie. Även 14/10.

7.30 Nanny [179010]
8.00 Alla älskar Raymond [437890]
8.25 Just shoot me [6365942]
8.55 Montel Williams show [2704126]
9.55 Top model 5 (R) [7534942]
 Även senare i dag.
10.50 Våra bästa år (R) [1044294]
11.40 Oprah Winfrey show (R) [4887213]
12.30 Rachael Ray [2797687]
13.25 Momento [8948774]
13.50 Våra bästa år [8002381]
14.40 Oprah Winfrey show [4227942]
 Även 13/10.
15.35 Cityakuten [5080294]
16.30 Just shoot me (R) [353010]
17.00 Top model 5 [336478]
18.00 Simpsons [365855]
18.30 How I met your mother [446774]
19.00 How I met your mother [733107]
19.30 Scrubs [732478]
20.00 Ensam mamma söker (R) [268958]
 Svensk realityserie från 2008.
21.00 Sing a long (R) [808590]
 Svenskt underhållningsprogram från 2008. Programledare: Renée Nyberg.
22.00 Extra extra! (R) [742855]
 Svenskt humorprogram från 2008. Programledare: Måns Möller.
22.30 Singing bee [723855]
 Svenskt underhållningsprogram från 2008. Del 4. De tävlande är: Tony Wikström, Robert Åkerquist, Oscar Agnevik, Emma Sundlöf, Sandra Carlqvist, Maria Orneklint och Lovisa Sterning. Programledare: Hanna Hedlund. Även 12/10.
23.30 Men of honor [3137039]
FILM Amerikanskt drama från 2000. I rollerna: Robert De Niro, Cuba Gooding Jr.
1.55 X-tra baggage [76547817]
FILM Amerikansk äventyrskomedi från 1997. I rollerna: Alicia Silverstone, Benicio Del Toro.
3.45 Love and a bullet [4193091]
FILM Amerikansk action från 2002. I-rollerna: Anthony Criss, Kent Masters King.
5.05–5.50 Fab 5 [9655782]

6.50 Nyhetsmorgon [51224584]
11.00 Nyheterna [304039]
11.05 Efter tio [2585565]
12.00 Nyheterna [780300]
12.05 Efter tio [984720]
12.45 Hem till gården [106584]
13.10 Hem till gården [1254126]
13.45 Nyhetskanalen [8211010]
14.00 Trav: Dagens rätt [534377]
14.30 Full bricka [7874652]
15.25 Nyhetskanalen [6493749]
15.30 Doktorn kan komma (R) [747720]
16.25 Advokaterna (R) [716126]
17.25 Will & Grace (R) [778565]
17.55 That '70s show (R) [135836]
18.25 Trav: Fredagsflex [7397942]
18.30 That '70s show (R) [975836]
18.55 Berg flyttar in (R) [7628132]
 Svensk underhållningsserie. Carina Berg beger sig till Bollnäs och checkar in hos Kikki Danielsson, för att bo hos henne i några dagar.
19.20 Keno [784497]
19.30 Lokala nyheter [996294]
19.35 Lokalt väder [1686923]
19.40 Ekonominyheter [5412300]
19.50 Vädret [5418584]
20.00 Nyheterna [826861]
20.30 Postkodmiljonären [825132]
 Svenskt lotteri- och frågesportsprogram.
21.00 Idol 2008 [242045]
 Direkt.
22.30 Fredag hela veckan [749768]
 Svenskt humorprogram från 2008. Första akten. Gäster är Henrik Hjelt och André Wickström. För musiken står Erik Gadd. Programledare: Peter Magnusson, David Hellenius.
23.00 Nyheterna [341855]
23.25 Idol 2008 [1917823]
23.40 Fredag hela veckan [7323126]
0.10 Numbers [7551492]
1.10 Boston legal [8782411]
2.05 Vincent (R) [2232879]
3.35 The cheetah girls [8627546]
FILM Amerikansk komedi från 2003. I rollerna: Raven, Adrienne Bailon.
5.20–7.00 The rats [2730614]
FILM Amerikansk thriller från 2002. I rollerna: Mädchen Amick, Vincent Spano.

6.00 God morgon med A-laget [1000–11.30 Veta
15.55 Uteliv
16.25 Hill Street blues (R)
 Kriminalserie.
17.14 Kortnytt
17.15 Station T: Vattensport
 Kite, extrempaddling, vattengymnastik, segling, kite.
17.45 Buus-fredag
 Diska. Det ska ordnas disko i postrummet och Jontti och barnen måste diska en massa smutsiga muggar före gästerna kommer.
18.15 Tv-nytt
18.30 Obs
19.00 Vi på Langedrag
 Del 16 av 27. Sorg och glädje på Langedrag.
19.25 Norge runt
 Levebröd och konst av får. Stämningsfulla snapshots serverade av Norges television.
19.30 Ljusets nyckel (R)
 Dansk thrillerserie. Del 2 av 3.
19.55 Futz
 Om en liten, smart man, som ständigt råkar ut för trassel.
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 5 minuter
 Kandidatfabriken.
20.30 Författarporträtt: Ågren om Ågren (R)
 "I detta jag finns också detta andra jag". Lyrikern Gösta Ågrens långa resa går från backstugan i Lippjäv och tillbaka.
20.55 Nero Wolfe: Innan jag dör
 Amerikansk kriminalserie. Gangstern Dazy Perrit vill inte att hans dotter får veta om sin pappas riktiga identitet och blir utsatt för utpressning.
22.25 Dokumentären: Gasolin (R)
 Det danska rockbandet Gasolin, världens största band i Danmark, bildades 1969 och upplöstes 1978.
23.55 Oddsat
0.10–0.55 Eftersnack
 Smart snack – och en och annan banalitet – om veckan som gått med Magnus Lundén och Jeanette Björkqvist, plus sidekick.

ÅLANDSKANALEN
Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

Nyheter/Debattprogrammet "Rakt på".
 Veckans gäst: Göran Lindholm vd för Ålands ömse-sidiga försäkringsbolag och Daniel Dahlén vd för Ålands handelskammare. Samtal kring åländsk jord i åländska händer, är det ett problem för åländska företag?
 Programledare: **Nina Fellman.**

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–10.00 Gomorron. **6.50** Beträktelse. Av Lena Ericsson. Aven ca 19:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** Musikpaletten. Världsmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. Idag lyssnar vi till den sista delen av sagan Knut Spelevink, skriven av Zacharias Topelius och uppläst av Tua Åström. Veckans samtliga avsnitt Även idag 11:30. **10.00–14.00** Mittpådan. Med Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Evenemangstips. Även 17:15. **12.15** Kulturen. Även 16:45 och i repris på söndag 8:15. **12.30** Sagostunden. Samtliga avsnitt av sagan Knut Spelevink, skriven av Zacharias Topelius och uppläst av Tua Åström. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Veckans gäst. Även lördag 12:00. Med Tom Wiklund. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Firamix. Med Leif Sundberg. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Firamix fortsätter. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Tony Wikström. **17.00** Ålandsnytt. Även 18:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Aven 19:00. **18.06** Musik. **18.15** Evenemangstips. Repris. **18.20** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. Från Gomorron. **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt. Från 16:00. **19.10** Åland i dag. Från 15:15-16:00 **20.00** Ålandsnytt. Från 17:03. **20.03** Åland i dag. Från 16:10-16:45. **20.40–20.45** Beträktelse.

Debattprogrammet "Rakt på"

kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

5.55 Ettans morgon-tv [39960381]
9.15 Dalens härskare (R) [5552836]
10.05 Nöjesrävarna [6011774]
10.30 Kungskonsumenten [5132]
11.00 Tv-nyheter [64565]
11.05 Livet i Ballykissangel (R) [3213774]
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [41478]
13.00 Tv-nyheter [36213]
13.05 Inkorrekt, Tuomas Enbuske!: Statsministerns kvinnoaffärer angår alla! [106039]
13.35 Tre årstider: Utrottingshotade växter [1113107]
13.45 A-talk [7694949]
14.30 Läkarna [6652]
15.00 Tv-nyheter [20565]
15.05 Fader Dowlings mysterier [3729519]
15.50 Luftresa till Europas kuster [5482720]
16.00 MOT: Blir Finland kolonialherre? [8497]
16.30 En sann historia: Familjen på spel [9756]
17.00 Tv-nyheter [32316]

17.08 Livet i Ballykissangel (R) [300460958]
 Bröd och vatten.
18.00 Tv-nyheter och väder [5381]
18.30 Jaakko och världserövrarna [18958]
 K
19.05 Walle reser runt: Veteranbilsföraren [4690887]
19.10 Tillbaka till Aidensfield [2743652]
20.00 Sjätte sinnet [749]
20.30 Tv-nyheter och väder [52958]
20.55 Sportrutan [8923590]
21.00 Valet 08: Valzoom [49749]
21.45 Strada [372010]
22.15 Frankie och Johnny är gifta **FILM** [243403]
 Amerikanskt komedi från 2004. Hollywood presenterar sig i den här varma komedin där en tv-producent regisserar en pjäs för sin fru. I rollerna: Michael Pressman, Lisa Chess.
23.50 Jericho (R) [6250316]
0.35 Euronews [7869904]
0.45 Nyhetsfönster [32474411]
4.00–8.00 Nyhetsfönster [86308817]

6.00 Tellus-frågesport [7955958]
6.50 Lilla tvåan [1361720]
8.19 Syrhämä: Lättjelakrits [409280107]
8.53 På gräsrotsnivå [302314720]
9.00 Oddsat [75107]
9.15 Regionala nyheter [2115942]
10.35 Lilla huset på prärien [3436367]
11.45 Gänget och jag [6411331]
12.15 Monsterstallet [5152836]
13.05 Emil i Lönneberga [7335671]
13.30 Matgalna [440294]
14.25 Gympa: Core [911403]
14.55 Långt fallna [214126]
15.20 Ungkarlen Pekko (R) [9248774]
15.45 Svängiga djur [5382671]
15.50 Derrick [1816107]
16.50 Norge runt [9348590]
16.55 Svängiga djur [9347861]
17.00 Kim Måne [95294]
17.19 Lilla tvåan [407026328]
18.00 Familjen Metsola (R) [98652]
18.50 Tv-nyheter [1335300]
19.00 Regionala nyheter [85774]

Regionala nyheter.
19.10 Sportrutan [7918107]
19.15 Tvåans höstväder [7908720]
19.20 Inrikesprofilen [5553923]
19.35 Vid lägerelden [933590]
 Från Onnis stuga öppnar det sig en utmärkt terräng för hästvandring.
20.05 På riskgränsen: Djuploda Amazonas [498497]
20.35 Återvinningsbröderna [689381]
21.00 Fatta micken [28768]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8171107]
22.05 Sopranos (F15) [2404381]
22.55 Den hårda lagen: Kriminella avsikter [9943942]
23.40 Musik-tv: Klassiker [7722403]
0.25 Flabbdass [81492]
0.50 Terminal City [5225492]
1.35 Tellus-frågesport [6592256]
2.00 Frågespel [4746898]
3.00 Dolt ord [4740614]
4.00 Sudoku [4759362]
5.00–6.00 Dolt ord [4720850]

5.50 Väder [84944958]
6.25 God morgon Finland [82652294]
9.10 Vad ska vi äta idag? [9966861]
9.15 Känslor och dofter [5576836]
10.05 Frågesport [4942107]
10.50 Emmerdale [4304774]
 Kalla vindar.
11.20 Köpkanalen [2342749]
12.40 Sportchatt och Poker [7361768]
13.55 Rappa tag [405768]
14.25 Frågesport [851923]
14.55 Jack & Bobby [5608590]
15.50 Nöjesnytt [7721652]
15.55 Frågesport [8163039]
16.25 De vackra och de djärva [3383671]
 Brookes hamnhälsning från Sydney.
16.55 Nyheter [9345229]
17.00 Idols [571229]
17.55 Vad ska vi äta idag? [2301132]
18.00 Emmerdale [621923]
 Ostron och delfiner.
18.30 Bostadsmarknaden [639942]
19.00 Sjuans nyheter [635671]
19.15 Dagens väder [5047215]

19.20 Ekonomi nyheter [233841]
19.30 Dolda liv [764756]
 Ismo dyker in i mobiltiden.
20.00 Bondbruden [531316]
 Programledare: Miia Nuutila.
21.00 Identitet [710120]
22.00 Tians nyheter [447478]
22.20 Resultatrutan [8134836]
22.35 Keno [7134381]
22.36 Formel 1: Extra [101283300]
22.50 Mad Max 2 – Asfalttiseturi **FILM** [3164671]
 Australisk drama från 1981. En apokalyptisk kultfilm om framtiden där anarki råder när människorna strider om de sista otjettligångarna. Programmet innehåller scener som kan vara skadliga för barn. I rollerna: Mel Gibson, Bruce Spence, Michael Preston. Regi: George Miller.
0.40 Rally-VM [2115850]
1.10 Främlingslegionen [9877184]
2.10 Vinstpotten late night [5857986]
3.25–6.00 Den rätta [47578985]

”Återstår således en röd matta vid ingången till Bio Savoy...

EIVOR LINDSTRÖM

Krönika / Eivor Lindström

Turisttankar i svampskogen

I den tidiga Ålandshösten, då åkrarna ännu är gula, stannar jag upp i promenaden till svampskogen. Och i blickfånget av den skördade kornboden väcks jag ur min tidsoptimism. Det är höst och snart är julen här! Med ett nytt år i sikte. Ridån går ned för en stund. Vad har jag åstadkommit under året? Tankarna mal som sista rundan i en gammal kvarnsten och möjligen suckar jag litet åt mina tillkortakommanden men vandrar ändå vidare längs de senapsgula åkrarna. Därefter drar jag ett djupt andetag: äsch, än är det ett par månader till julafton.

Men det finns folk som betraktar tid på annat sätt. Speciellt julfirandet. De planerar och lagrar. Lämnar inget oförberett till julveckan. Behöver ingen julstämning för att shoppa. Sådana personer sätter julklappsfyndandet före kryddig julmusik. Medan vi andra svettar oss igenom julklappslistan dagarna före dop-paredan, sitter de redan i soffan och knäpper nötter. För mitt inre ser jag dessa julklapsspecialister på annandag jul köra årets julpapper till pappersreturen och sedan åka direkt till mellandagsrean på något varuhus, för att inhandla nästa års julkappar. Eller så handlar man under året i små leveranser över inter-net. Ett sant nöje för den typen shoppare men mer till bekym-mer för julpreparerade köpmän. Konsumenten betar sig ju inte på känt manér längre!

De bekymrar dock inte en svampplockerska, för korgen är ju inte ens halvfull. Sökandet fortsätter . Bortom åkerns kråkfyllda slätt ser jag en påpälsad cykelturist rulla fram. En anonym var-else som utgör en sargad rest av sommarens turistrusch. Den åländska turistsäsongen är definitivt över för i år.

Är det inte med turisten som med julklapsshopparen? Det är förändring på gång. Som att turistens beteende upplevs an-norlunda. Till Åland reser de enligt bestämd tidtabell, i samlad flock, för att sedan splittras och försvinna in i en anonym till-varo. Det är endast i Hesburgerrestaurangen eller vid stadens containerformade glasskiosker som sommarfåglarna trängs. Medelturisten rör sig hemvant i vår infrastruktur och natur. Men drar sig sedan tillbaka som snigel i snäckan. Stänger om sig. Kulturturisten, åter, på jakt efter autenticitet besöker nog våra unika stenkyrkor, och förstås Kastelholms slott. Men skyg-gar för privata arrangemang.

Det finns räddare: den åländska hemmaturismen. Nyligen förklarade vinnaren av ”Guld värd” 2008, tillika innehavare av havsattraktionen ”Kobba Klintar”, att 90 procent av besökarna var ålänningar. Inte fy skam förstås. Men det är inte tillräckligt och säsongen var för kort. Han drömde om säsongsförläng-are. En kreativ tanke, då konsumenten inte svarar på målstyr-ning.

Och vi har lysande exempel i historien: i konkurrens med Venedig startade filmfestivalen i Cannes år 1938. En festival som faktiskt började som en säsongsförlängare i den lilla, sömniga småstaden vid Medelhavet. Och se, vad blev det inte av det! Återstår således en röd matta vid ingången till Bio Savoy, ett Fellini- eller Bergmansnille som filmar och mega-stjärnornas obetalbara strålgglans. Det gäller bara att ”paketera” va-ran rätt, till rätt person och i rätt tid.

Fundersamt stäl-ler jag ned korgen bland de gula löven. Min årstids-melankoli är nästan över. Men även jag kunde tänka mig en säsongsförlängare i svampskogen. Varför inte gula kantareller redan i april?

HÄLGE

debatt

Framtidens mödrarådgivning

I augusti skrev vi fyra mammor en insändare där vi undrade hur framtidens mödrarådgivning kommer att se ut. **Birgitta Hermans** svarade på detta och framhöll att under hösten kommer ÅHS att kunna ge ett slutgiltigt be-sked. Nu undrar vi om omor-ganiseringen har utvärderats och har berörda gravida och föräldrar tillfrågats och vad blev i så fall resultatet?

Har det framkommit fler för- och nackdelar med en omorganisering än de Birgitta Hermans nämnde? **Vår** erfarenhet av att ha mödrarådgivningen i sin egen kommun är odelat positiv. Vi är rädda att en centralisering blir opersonlig och att det viktiga sociala skyddsnätet som litenheten innebär kan gå förlorad. Den lokala råd-givningen blir en mötesplats

för personer/familjer som befinner sig i liknande skeden i livet. Det blir också en naturlig mötesplats för olika generationer. Tryggheten för oss ligger inte bara alltid i att det finns en hälsovårdare/ barnmor-ska att tillgå utan det är minst lika viktigt att få träffa samma personal för att kunna få en bra kontinuitet i vården. Vi är övertygade om att personalen är kunnig inom

sitt yrkesområde, men att bygga upp tillit tar mycket tid och den kan inte ersättas hur som helst av vem som helst. **Vad** kommer att hända med landsbygden om allt skall centraliseras? Med hopp om svar. **Marianne Ekström Linda Sundblom Johanna Sporre Ulrika Nygren**

MESSA NYAN Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■■■ Folkrace Åland, finns det intresse av att åka till Skepptuna 25.10 och se på folkrace med buss. Måste bli minst 20 perso-ner. Pris per person 32e, sista anmälnings dag söndag 12 okt kontakta Tobias Björkman tel **0457 554 15 03**.

■■■ Lyssna nu på bygg-Erik o låt honom fixa parkeringsgrottan! 1 miljon euro sparas! Men känslan är att den miljonen försvinner ner i grottan o vi skattebetalare får vackert betala! **050**.

■■■ Vilken dag såg du de två tjejerna på Röcka? Kan vara oss du menar isåfall. Mvh: **tjejerna från Röcka**.

■■■ Ja det var kornblek härom natten. Vaknade kl 3 och tog en värktablett, trodde det var åskblixtar men hörde ej bul-ler. Drack kaffe och såg på fenomenet fr.3 till 5. **Ljuset**.

■■■ Jag säger fy skam på er, Nyan!! Att ni faktiskt täcks på första sidan lägga ut en stor bild på den kraschade bilen! Vet nog att de anhö-riga har det tillräckligt jobbigt ändå! Där kan ni nog ta efter tidningen Åland, är slutprenumere-rat hos er nu! **Marie-Louise Mattsson**. Redaktionen beklagar att du har reagerat negativt på bilden. Bilder från olyckor ingår i normal nyhetsbevakning och redaktions-ledningen har inte kunnat uppfatta att bilden skulle vara stötande, men vi är självfallet öppna för kritik. **Red**.

■■■ Önskingar kan man ha. Ibland slår de in, ibland inte. Men när de gör det... **Närkontakt av tredje graden** .

■■■ Hej bondmoran! Kanske man skulle prova att bli brukare av den åländska myllan! Men kanske

du kan ge mig tips hur mycke "välling" jag kan få? Alltså stöd (bidrag), för som vanlig arbetare blir man inte rik! H från **förorts-frassen**.

■■■ Hahaha..hahaa gaarv...såg en ganska så (trötter) "lada" röd bmw med högljudd brööl på stan på onsdagskvällen. Påminde mig som glop på unga dar på 70-talet då det trimmades Skodor och kördes utan grenrör helt och hållet och tog bort gummimattan så pedalen nådd botten. Tokka dära grejer görs ej mera. Nu mappas bilar med datorer och fjärrkontrol-ler och andra moderniteter. För att öppna huven på en bil kräver det datakörkort och nördtillskott av IQ. **H Ruben**.

GODBY TEL 43 250

Ett parti

REASKOR

-30%-50%

Färdigt prismärkta

F:ma ERIK MATTSSON

K MARKET

allt

du behöver - ändå klöver över!

ATG OMBUD

VARO 09-20 • LÖRD 09-16 • SÖND 12-16

■■■ Är Sonja och JK ihop eller? **0457**.

■■■ Det kommer så plötsligt...!) **0457**.

■■■ Du på Alko som visa mig var martinin är, kan du och jag ta en kaffe och bara träffas? **0400**.

■■■ Varför är hastigheten med 90-skyllt i Tosarby när det är vägbygge med grävmaskiner, dumpers, lastbilar på vägen, det

skulle vara 50-skyllt som förut. **Undrar bara**.

■■■ Palderalla med pensions-fonder. Varför måste de säljas nu, vänta 5år då har de stigit 27 miljoner igen. Det är som med aktier, de går ner och upp igen. Banksnack!! **0457**.

■■■ Vad tyst det blev nu då från den där högermannen politiskt som skrev så många insändare om marknadens välsignelse... **0457**.

■■■ Älskar dig, Saknar dig, Varför är du inte hos mig? **A**.

■■■ Jag vägrar köpa öl på ms Eckerö förrän dom fixat dit bagage-vagnar från båten. **om**.

■■■ Citronpriset till Mise, vilken bra idé! Möt upp på Natur o Miljös möte och rösta på Misediktaturen! **Lennart**.

■■■ Kan någon berätta för mej hur märker man i Ålands elnät att det står 6 vindkraftverk på Nyhamn? **Om**.

■■■ När skall dom få bort all tallbarr från plan utanför terminalen i Långnäs? **MVH Bilist**.

■■■ Jag din du min vi varandras. **0457**.

■■■ Gamlan jobbar hårt för att få mera prenumeranter. Men vi överger inte Nyan fast vi får betalt, så det tricket går inte! **040**.

■■■ Du som delar ut Nyan på morgnarna i bl.a. Scheffersgränd, måste du slänga in tidningen genom luckan så man vaknar varje gång? Den förra utdelaren tog hänsyn och satte tidningen försiktigt i luckan. Från en som inte vill bli väckt 4-5 på morgnarna. **050**. Vi vidarebefordrar önskemålet till Posten. **Red**.

■■■ Vem var du blonda söta tjej som tränade friidrott på IP i onsdags runt halv 7-tiden? Singel? **050**.

■■■ Jag har läst boken Synen. Där slår allt in om världshändelser, krig, ekonomi allt som händer nu i

världen, var vaksamma tiden är kort varnar den heliga skrift. Sant. **0457**.

■■■ Om nu nästan alla bönder läg-ger ner så får vi hoppas att bidragen går till dom fattiga som ej äger något och varje dag är en kamp, en ojäm-n kamp för att ha råd att få mat på bor-det! Dessa bidrag stöder jag till 100 procent! **050**.

■■■ Nyan hade en bra info om nya cykelreglerna i samband med infö-randet 2007. Den borde alla cyklister och bilister titta på, så får ni se att cyklisterna ej har företräde överallt där det finns vita fyrkanter. De här nya reglerna är för svåra för alla trafikanter, en klar försämring. **040**.

■■■ Om man har nya bilar och nybyggt hus, varför får man bidrag då? Går bidragen till lyxliv? Har ald-rig fått svar på det! Och om man får bidrag,varför har man då råd med nya bilar och hus? H från **tacksam för svar!**

■■■ Katter är djur som mår bäst när dom får vara ute,de är djur som ska vara ute..fast som kattägare tar man stora risker för att ens älskade katt blir överkörd. Mvh: **ägare till tre katter på landet**.

■■■ Äntligen börjar Eckerölinjens buss gå från centralstation! Mycket efterlängtat! **0457**.

■■■ Tänk om alla tjejer som inte vågar ta kontakt direkt kunde hålla sig till date.ax. **0457**.

■■■ Du som ville att katter ska hållas inne: borde själv hållas i fångelse. Hälsningar **kattvän**.

■■■ Hur är det egentligen med reservkraften i Tingsbacka? Funkar den om den skulle behövas? Den kostade ju en massa miljoner att få dit! Står den bara där och skräpar? Svaret. **0457**.

■■■ Tjejen som hade gråa byxor på sig o steg av vid musikinstituten torsdag eftermiddag var ju en god-sak, ledig kanske. Kram **Toker**.

NYANS ROS

...och ett stort tack till **Backmans ögonoptik** för remissen till ÅCS: s ögonpoliklinik samt för laserbe-handlingen den 7 oktober som gav mig synen på vänster öga tillbaka. Tackar och rosar gör **Marianne**.

ZITS

” Alkemi på svindlande nivå: System som låter oss tro att betalningsoförmögna kan skapa sig förmögenheter på en marknad.
TORBJÖRN KEVIN, ÅBO UNDERRÄTTELSE

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Försmedligt Nina Smeds

Vem behöver hjälpen bäst?

Om jag tidigare försökt vara rolig så ska jag inte ens försöka nu.
Jag läste i en större tidning än min om hjälp till brottslingar. Ett hjälpprogram för brottslingar är inget som gemene man brinner för. Att hjälpa en brottsling låter ju redan det brottsligt. Istället skall man hjälpa offret. Men som artikeln säger: "Utan förövare-inga offer".
Om vi hjälper brottslingarna slipper vi offren.

Det är något med vårt system som inte fungerar. Fängelserna är fulla av brottslingar trots att det är meningen att fängelset ska ha en avskräckande effekt. När jag intervjuade Jaakko Kopra, direktör för Västra Finlands fängelser sade han att av tio frisläppta förstagångs-fängelsekunder kommer fyra tillbaka.

Knappast kommer alla för den fina servicen och goda maten. De som avtjänar kortare straff hinner inte påbörja de program med vilka man försöker stävja missbruk och aggressioner. Lite pengar och lite personal ger inte heller fängelserna möjlighet att fullfölja programmen för alla enligt de planer som görs upp. Efter fängelset är det endast de som släpps ut villkorligt som tas emot av samhället. De andra är fria att återgå till sitt missbruk och sin brottsliga bana.
För det är tyvärr oftast så. Hos oss går missbruk och brottslighet hand i hand.
Frågan är vad som är det mest effektiva sättet att få slut på brottsligheten? Nackskott? Uteslutning? Eller hjälp?

I riket sjunger ett fyra-årigt program på sista versen. "Aikalisä" eller time-out på "svenska" riktar sig till kriminella med upprepad misshandel och brott mot liv i bagaget. Projektet har haft svårt att få stöd från politiker eftersom politiker är beroende av opinionen och i Finland är opinionen av den åsikten att man inte ska dalta med kriminella. Opinionen är emot att brottslingar ska behandlas som människor med problem.
Visst, man ska ta ansvar för sina handlingar och ta konsekvenserna. Det lär vi oss redan som barn.
Äter du upp alla karameller direkt får du stå bredvid med snålvattnet rinnande när syskonen har halva karamellpåsen kvar. Skyll dig själv! Om du går ut utan strumpor på vintern får du frysa. Om du misshandlar en medmänniska får du sitta i fängelse. Men redan då hör man hur dåligt det rimmar. Att äta upp alla karameller eller gå ut utan strumpor skadar inte andra än dig själv och du blir inte en samhällsfara om du inte lär dig din läxa.

Men att gå över gränsen att ge sig på en annan människa bottnar i något annat. Missbruk eller någon brist i utvecklingen som leder till okontrollerbara aggressioner. För alla har vi aggressioner, men de flesta av oss vet att kanalisera dem i något harm-löst.
Är det inte bättre att hindra människor att bli våldsmän än att sitta och vänta på nya offer att ta hand om?

Avspänning ökar efterfrågan på Ålandsmodellen

Medlare. Jan Eliasson är en varm, men inte okritisk anhängare av FN. FN har inte agerat när det har begåtts folkmord. Säkerhetsrådet borde tvingas att förhandla fram enighet istället för att det läggs in veto. Men bristerna till trots är FN det bästa vi har.
Foto: STEFAN ÖHBERG

Det kalla kriget låg som en fuktig duk över världen och tryckte ner folk. När den försvann började olika grupper röra på sig, kräva ökad bestämmanderätt. Men alla kan inte bli självständiga, därför tas Ålandsmodellen fram allt oftare.

Den som säger detta är Jan Eliasson, tidigare ordförande i FNs generalförsamling, tidigare svensk utrikesminister och medlare i en rad konflikter runt om i världen. Nu har han varit på Åland och även om han är diplomat ut i fingerspetsarna så vågar man tro honom när han säger att Åland allt oftare tas fram som exempel på hur konflikter kan lösas.
Det var Jan Eliasson som i tiden bad parterna i konflikten kring Nagorno-Karabach att besök Åland. Vilket de gjorde och har gjort på nytt efter det. Liksom andra från områden med problem av liknande slag.

Som medlare behöver man kunna två saker bra, säger Eliasson: historia och geografi.
Hur ligger ett område i förhållande till andra och hur ser historien i området ut? Vet man det så förstår man bakgrunden till en konflikt och då har man möjlighet att komma fram till en för alla parter fungerande lösning.
Men om detta räcker, varför kan då inte de som bor mitt inne i konflikten lösa den själva. De om några borde känna till både geografi och historia. Visst. Men det krävs också en viss distans till en konflikt för att se möjliga lösningar. Och man får inte vara låst vid den ena eller andra synen.

Det här är en stark anledning till att nordbor ofta anlitas som medlare. Norden är ett stabilt område, länderna är inte involverade i konflikter och de har en stark och stabil demokrati.

Mot den bakgrunden borde ålänningarna vara utmärkta medlare, tyckte Eliasson.
Ja, så länge man ser också fördelarna med den lösning som har nåtts för Åland och inte låser sig vid missnöjet att det tar för lång tid att få mer.
Självständighet behöver alltså inte vara den ultimata lösningen för en minoritet i ett område. Självständighet för alla små grupper ger signalen att det inte går att leva tillsammans med andra. Så vill vi inte att världen skall se ut. Men alla skall kunna få sin röst hörd.

Under sitt besök på Åland ställde Eliasson upp på en oerhört givande träff med åländska journalister i går morse. Det var ingalunda bara Åland som diskuterades. FN ligger väl till hos Jan Eliasson, som går omkring med en väl tummad FN-stadga i kavajfickan. Men han är ingalunda en okritisk tillskyndare.
Alltför lätt stoppas ärenden i säkerhetsrådet av att någon av de permanenta medlemmarna lägger in veto. Det vill Eliasson få bort.
Det går inte att lösa en konflikt genom att säga nej. Varför tror då de stora att detta inte gäller dem. Varför skall inte de tvingas att förhandla tills de är överens om ett beslut?
Eliasson gav halvt på skämt valet av påve som modell för säkerhetsrådets arbete: Delegaterna borde läsas in i ett rum och få komma ut först när de är överens.
FN har inte heller utmärkt sig när det har gått att stoppa folkmord. Det fungerade inte i

Kambodja, inte i Rwanda och inte heller i norra Irak när kurder gasades ihjäl.
Trots det är FN det vi har att lita till för att upprätthålla någon form av fredligt umgänge i världen. Utan umgänge är hoppet om fred litet. Ju mer folk umgås, ju mer beroende de blir av varann, desto mindre risk finns det för krig.
Det är därför EU är viktigt. Och den dag Serbien och Kosovo tas in får vi sannolikt se en avspänning också där. Därmed inte sagt att allt blir lugn ro. Oroshårdar finns också på andra håll i världen. Hur blir det i Zimbabwe, hur utvecklas situationen i Georgien?

Hur många framgångsrika medlare behövs det för att eliminera de trupper, som gärna ger sig ut på marsch? Tänk om det räcker med en medlare per två stridande parter.
Men även om det skulle behövas tio så finns det inget moraliskt försvar för att istället skicka ut trupper. Krig kan aldrig försvaras, vare sig mänskligt eller ekonomiskt.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland
Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007: 7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetslips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa
Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L ¹⁾ → 07.00/08.15 ¹⁾ → 13.35 13.45 → 19.15/20.15 → 00.45 L	ÅBO M:HAMN 13.35 → 00.45 L	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.45 ¹⁾ → 18.15 /19.15 ¹⁾ → 02.40 L 00.50 L → 06.10 /07.10 → 13.35	STOCKHOLM M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.45 ¹⁾ → 18.15 /19.15 ¹⁾ → 02.40 L 00.50 L → 06.10 /07.10 → 13.35	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.45 ¹⁾ → 18.15 /19.15 ¹⁾ → 02.40 L 00.50 L → 06.10 /07.10 → 13.35
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS M:HAMN 04.15 → 09.55/17.00 → 04.15			L = Långnäs

Passagerare med el, utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck, bil, försäljning, ej kan garanteras

1) Reservation för charteravgångar på Galaxy 9-15.10. Kontakta vår resebutik för information

www.tallinksilja.fi

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00 (1.64€/besvarat samtal + alltid ins/ma)

TALLINK	Check-in senast 30 min. före avgång
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00	10.00 - 05.00 → 04.50 - 18.00
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi	tel 16 711 el. 06001 74552
(1.64 €/besvarat samtal + alltid ins/ma)	

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR

Måndag-lördag	Söndag
MAR	KAP
08.00 → 09.15	12.00 → 13.15
16.00 → 17.30	18.30 → 19.30
15.30 → 17.00	17.30 → 14.00
22.00 → 19.00	23.00 → 20.00

Buss Stö-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskärs ca 45 min före fartygets avg. Aven buss Kap-Stö (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskärs kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar från 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen	ÅLAND-FINLAND dagligen
ÅLAND	ÅLAND
01.10 L → 06.30	03.30 L → 07.35
04.35 M → 09.40	14.25 M → 19.50
09.55 M I) → 15.30	23.45 M → 10.00
14.25 M → 18.55	14.10 M → 08.45
14.10 M → 07.45	01.00 L → 21.00
23.35 M → 16.45	04.25 M → 17.30
07.45 M → 18.00 I)	
03.20 L → 20.10	

I) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1h före avgång. Aven Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11 www.vikingline.ax

Stöd cancerföreningens Rosa Bandet kampanj - kampen mot bröstcancer - Nya Åland

FREDAG 10 OKTOBER 2008

dagens ålänning

”Jag skulle vara en apa!”

I matsalen i Övernäs högstadieskola träffar vi på Kevin Andersson. Han är 15 år och är från Mariehamn. Han har just ätit klart när vi frågar honom om han vill vara dagens ålänning.

Vad brukar du göra på fritiden?

–Jag brukar vara med kompisar och träna.

Vad tränar du för något?

–Parkour och kempo. Det finns sju parkourare på Åland och det var Alexander Lundqvist som startade alltihopa, för lite mer än ett år sedan.

Vad är parkour?

–Man övar på att ta sig fram över hinder. Vi lär oss till exempel att volta.

Varför tränar du just parkour och kempo?

–Det är roligt och bättre än alla andra sporter, tycker jag. Det är så individuellt och det gillar jag. För om man själv är nybörjare, så påverkar inte det alla andra som det brukar göra när man är i ett lag.

Över hinder.

Kevin Andersson gillar att träna parkour och kempo. Han går i Övernäs högstadieskola i klass 9D.

Vad är det klistrigaste du någonsin har gjort?

–Det var när jag vurpade med moppen och skadade handleden. Det var flera månader sen, men jag måste fortfarande ha bandage på den.

Vad skall du göra i helgen?

–Jag vet inte riktigt ännu. Jag ska i alla fall gå på Open by Night på fredag.

Om du skulle vara ett

djur, vilket skulle du vara då?

–Hm...En apa tror jag! För de är smidiga och hoppar i träd och sådant.

Nu kanske du vill gå på rast, en sista fråga, vem vill du hälsa till?

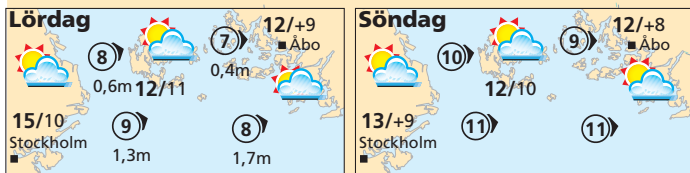
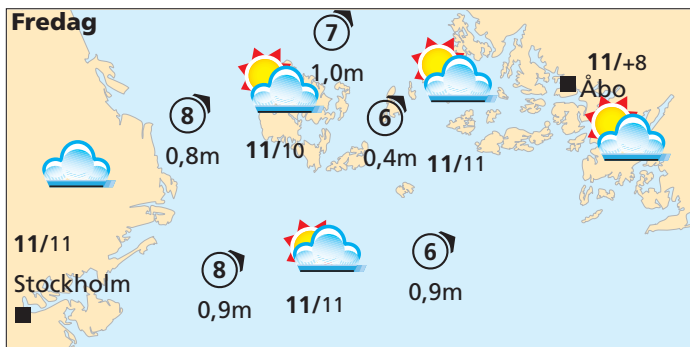
–Jag hälsar till Nikita, min bästa vän från Ryssland.

Text och foto:

MALIN LINDQVIST (prao)

LINN ERIKSSON (prao)

vädret

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	11	☁
Åbo	+9	☁
Helsingfors	11	☁
Stockholm	11	☁

	temp.	vind	m/s
Nyhamn	12	SSV	13
Märket	11	SV	8
Kumlinge	11	S	7

Vattenståndet i går kl 15

Föglö +14 cm Åbo +14 cm

Solen i dag	Upp	Ner
Mariehamn	8:08	18:44
Helsingfors	7:48	18:23
Stockholm	7:15	17:53

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Max/min temp. 2.10 - 9.10. klo 9

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+13,2	4.10.	-0,3	8.10.
Åbo	+12,7	4.10.	-1,5	8.10.
H:fors	+13,6	7.10.	+1,6	9.10.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+8	☁
Åbo	+7	☁
Helsingfors	+7	☁

Utomlands i går

	temp.	moln.
Köpenhamn	14	☁
Oslo	14	☁
Bryssel	15	☁
Moskva	+8	☁
London	16	☁
Paris	16	☁

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Chicken à la King

4-5 dl kött i tärningar av grillad kyckling
ca 200 g champinjoner
3 msk smör
3 msk vetemjöl
3 dl vatten
0,5-1 dl grädd
1 hackad röd paprika
1 hönsbuljongtärning

Putsa och skiva svampen, fräs den 5-10 minuter i en gryta. Strö över mjölet, rör om. Späd med vatten och grädd under omrörning, lägg i smulad buljongtärning och koka sakta några minuter. Blanda i köttet och paprika, hetta upp och smaka av, ev med några droppar soja. Servera med kokt ris och sallad.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

HAPI
• Hapi-kök kök
• Karvia fönster
• Top-Elements småhus
PROSAM
Tel 040 583 4449
www.pro-sam.com
buba.sjolund@pp.inet.fi

Open by Night
ÖPPET TILL KL 22
Höstens nyheter har börjat komma!
Välkommen in!
allaRum.
KVALITET & STIL FÖR HEMMET
I Magasin • Torggatan 6, 22100 Mariehamn • Tel 15 915
Måndag - fredag 10.00 - 18.00, Lördag 10.00 - 15.00

FREDAGSÖPPET TILL KL. 18.00
-10% på allt i butiken
-20% på alla sommargrejor
AbKIKZ Oy
Gamla godbyvägen 21 • Vard 9-17

FLYTTHJÄLP
när du behöver det!
Vi vet det mesta om flyttningar. Vi har packningsmaterial, flyttkartonger, specialredskap för tunga och otypliga möbler och liknande m.m.
Ring och fråga!
MIRO
Tel 12 930 • info@miro.ax
Och så flyttar vi ju förståss enligt dina önskemål!

GRYMT UTRUSTAD C-MAX
14.900 €
FORD FOCUS C-MAX 1,8 5D SUV -04
Mätarställning: 74.200 km. S-däck med LM-fälgar 17", v-däck med LM-fälgar 15", farthållare, Audio x 6 högtalare, fjärrstyrt centrallås, 2-zon ACC, färdator, 4 st airbags, elhissar, elspeglar, eluppvärmd framtuta m.m. Fullst. servicebok, 2 ågar
BMW 4D 523i -96
Silver metallic. OBS! Mätarställning: 76.000 km**12.900€**
TOYOTA LAND CRUISER LX 70-90
OBS! Fullständig servad Jeep**5.500€**
DAN'S BIL & solskydd
G. Godbyvägen 11, tfn 018-17 325

2 x Hiace 4WD skåp!
Toyota Hiace 2,5 TD 4WD -03
Medkörd Endast 75000 km
Fyrhjulsd. med 100 hk turbodiesel, kort modell, dragkrok och dubbad v-däck, fullst servicebok 1 Ågar.
Pris : 23 900,- (inkl. moms)
Toyota Hiace 2,5 TD A/C 4WD -05
Medkörd Endast 64000 km
Fyrhjulsd, med 100 hk turbodiesel, lång modell , Aircondition, dragkrok, dubbad vinterhjul, fullst servicebok, 1 Ågar.
ERbilab
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vard 10-17

BLOMSTERLÖKAR!
Jättesortiment i lösvikt och styckeveis
Välkommen att botanisera!
Tulpaner på lösvikt..... 9,60/kg
Narcisser på lösvikt..... 6,70/kg
Krokus på lösvikt..... 1,90/100g
Amaryllislökar Stort sortiment av stora (34/36) amaryllislökar preparerade för juldrivning. Intressant urval i många färger, enkel- & fylldblommiga. **7,95/1st**
Ps fynda ännu på höstreaan -30%
Öppet: vard 9-17, lö 9-14, sö stängt
SANDÅSEN
HANDELSTRÄDGÅRD
Askuddsvägen 19. Tel. 22 060, fax 22 065 e-post: sandasen@aland.net

BETONGRIVNING
• Pikning
• Klippning
• Golv-/väggsågning
• Betongborrning
Karlssons GRÄV AB
tel. 0457 313 5406
Vi utför även markarbeten, grus och fyllningsmassor mm